

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవారపత్రిక

‘నృత్యబంగిమము’

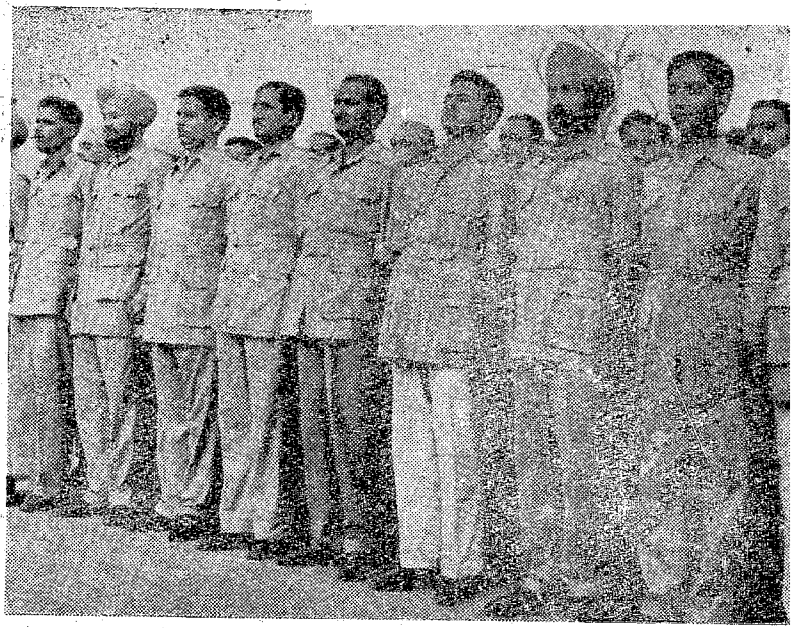
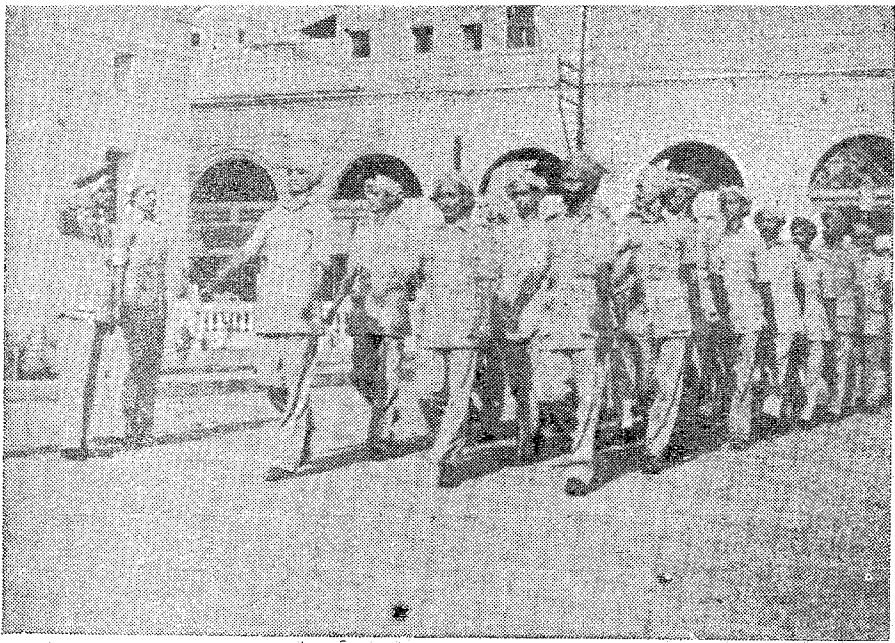
ప్రసిద్ధ నర్తకి శ్రీమతి శారదాదేవి

25-8-48

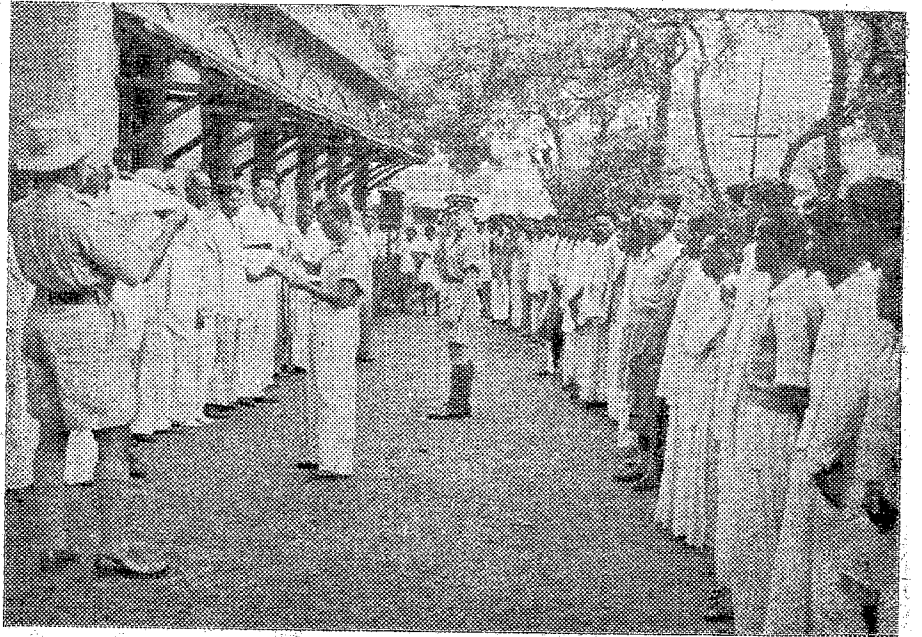
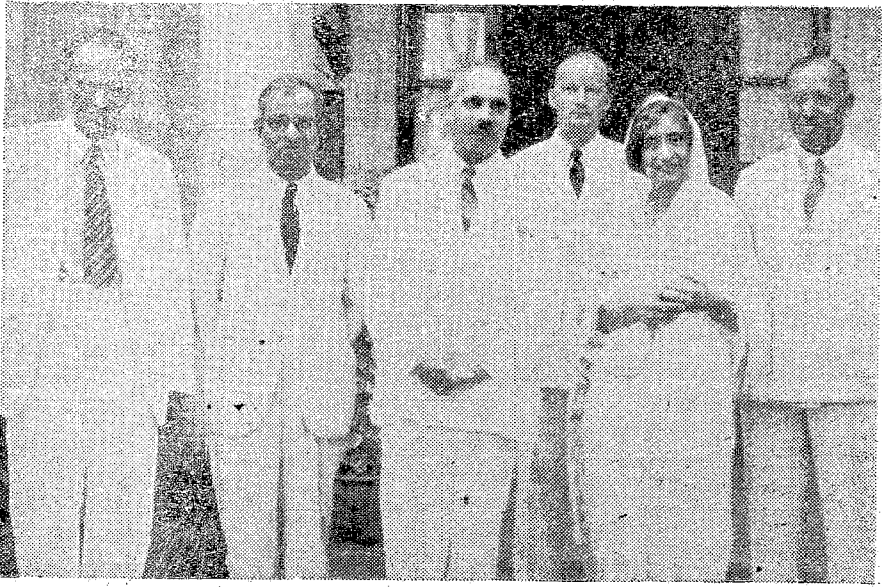
ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY

వెల 4 అణాలు

ఫిరీ "హోంగా" దళాలకు రీక్రూటులు. వీరికి యూనిఫాం మిచ్చి, నూడు సెలపాటు, తుపాకి కవాతు, అగ్నిచర్య శిక్షణ, విషవాయువులనుండి రక్షణ మొదలైన సైనికశిక్షణ నంతా తక్షణంగా చేస్తున్నారు. ఈ శిక్షణ పది అంచెలలో వెయ్యి, వెయ్యిమందికి ఒక్కొక్కసారి తిరిగిచే ఇస్తూ పోగుస్తారు. ఈ దళ నిర్మాణానికై ఇప్పటికి సమగ్రమైన 230 మంది రక్షకభటులను నియమించారు.

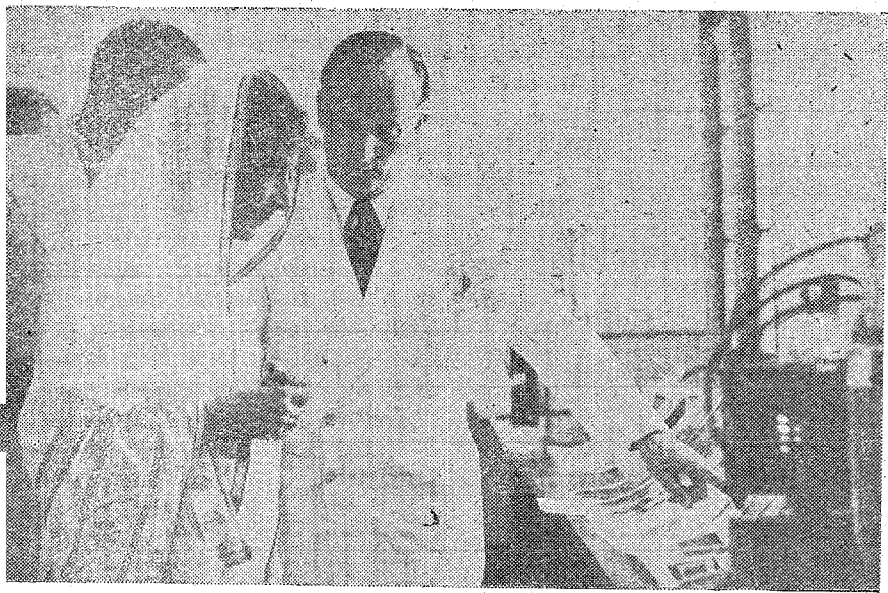
ఖాంతి ప్రభుత్వ ఆరోగ్యశాఖామంత్రి శ్రీమతి రాజమహారి అమృతకార్, గిండి, కింగ్స్ ఇన్స్టిట్యూటును సందర్శించినప్పుడు, సంస్థ డైరెక్టరులతో సున్నవ్వుడు తీసిన ఫోటో.

మద్రాసు వామర్యన్ పేట పొరులు "హోంగా" దళములో చేరి దేశశాంతి భద్రతలను పరచు పనిలో ప్రభుత్వమునకు సహాయముచేయుటకై తమను తాముగా మందును వచ్చి కేర్లున్నాన్న దృశ్యం.

~~~~~

వార్తా చిత్రాలు

~~~~~

కింగ్స్ ఇన్స్టిట్యూట్, రక్తపరీక్షనకై చేసే పరీక్షాగళ ప్రయోగాలను పరిశీలిస్తున్న రాజమహారి అమృతకార్.

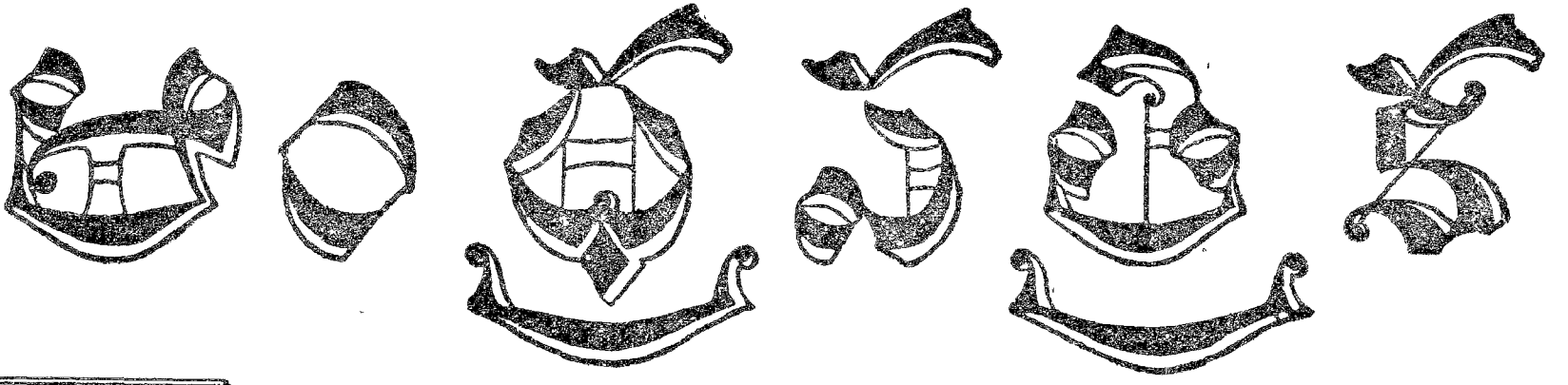
"ఎంప్లాయ్మెంటు సర్వీస్" శాఖ వాక్ కోట్నంలో అధ్యక్షుని వహించిన గొర్రులు జనరల్ శ్రీ రాజగోపాలాచారిగారు, కార్యక మంత్రి శ్రీ జగ్జీనరామ్ గారూ.

కింగ్స్ ఇన్స్టిట్యూట్, వైద్యాధిగురుల సభలో శ్రీమతి అమృతకార్ ఉపన్యసిస్తున్న దృశ్యం

ప్రజల ఆసక్తి

సంవత్సర చందా రు. 12-0-0

విడివ్రతిక అణాలు 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

ఓరు శేయవి యొనరించిన నరవర! యస్త్రియము తన మనంబున కగు చా

నౌరులకు నవి నేయకునికి పరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్లఁగఁ.(మహాభాగతము)

సంపుటము 40

సంచిక 50

Founder: K. NAGESWARA RAO.

నర్వధారి సంవత్సర బహుళ పంచమి బుధవారము

వీరస్మృతి

“అసాధ్యక అజ్ఞాత భారతవీరుల పుణ్యస్మృతికిగాను బొంబాయి కాంగ్రెస్ హాన్స్‌లో నిర్మించిన స్మృతి చిహ్నము”

ఆంధ్రపత్రిక

1948-వ సం॥ ఆగస్టు నెల 25-వ తేదీ బుధవారము

ఈనాముల వినహాయింపు

జమిందారీరద్దబిల్లునుండి ప్రస్తుతమునకు "1" వరకు ఈనామాలను మినహాయించవలెనని రాష్ట్ర శాసనసభ కాంగ్రెసు పక్షము తీర్మానముచేయుట వలన, దాదాపు ఒక సంవత్సరముగ జరుగుచుండిన వాదోపవాదములకు, నివారణమైన కాలహరణమునకు కారణమైన, అసలు సమస్య పరిష్కారము కాకపోవుటగాక, ఎట్టేట్టలోని భూముల విక్రయముల నిషేధించు శాసనము, శిస్తు తగ్గింపు శాసనము ఈ నిర్ణయమునకు తగ్గట్టు సవరణ కావలెనని ఈనామ గ్రామము లందు క్లిష్టపరిస్థితులు ఏర్పడి, తీవ్ర అశాంతికి దారితీయును. ఇంతకాలము ఈ ప్రధాన సమస్యనివారణమైన సముచితమైన నిర్ణయమునకు రాజకీయ పోవుటనుబట్టి ఈ విషయమున ప్రభుత్వమునకు ఒక ఖచ్చితమైన ఆధిప్తాయము, నిర్దేశమైన విధానము లేదని స్పష్టమగుచున్నది. సమస్యను దైర్ఘ్యముగ ఎదుర్కొని, న్యాయధర్మ సూత్రముల ననుసరించి ప్రభుత్వము పరిష్కరింపలేకపోయెనని స్పష్టమగుచున్నది. ఈనాములకు సంబంధించి ప్రత్యేకముగ, మున్నుండు వేరొక శాసనముచేయుట ప్రభుత్వ సంకల్పమై ఉన్నట్లు కాంగ్రెస్ పక్ష సమావేశము నందు రివెన్యూ మంత్రి కళా మోకట్రావుగారు చేసిన ప్రతిపాదనవల్ల స్పష్టమగుచున్నది. ప్రథమ కాంగ్రెస్ మంత్రివర్గము పర్మనెంట్ సెటిల్మెంటును రద్దు చేయ సంకల్పించినపుడు, 1908 ఎట్టేట్టభూమి శాసనమును మాత్రమే సవరింప నిర్ణయించబడెను. 1936 సవరణ శాసనమువలన ఎట్టేట్టగ పరిగణింపబడు ఈనాముల విషయమును విడిగ విచారించుటకు కూడ నిర్ణయింపబడెను. వాస్తవమునకు ఈ శాసనమునకు సంబంధించినంతవరకు 1938, 1:48 సంవత్సరముల పరిస్థితులలో వచ్చిన అసాధారణ మార్పు లేమియు లేవు. 1938 సంవత్సరములో కాంగ్రెస్ మంత్రివర్గము తల పెట్టిన సంస్కరణనే 1946 లో ఏర్పడిన మంత్రివర్గము అమలు చేయ తీర్మా

నించుకొనిన ఈ సరికి శాసనము పూర్తిఅయి ఈ రెండు సంవత్సరములుగ రాష్ట్రమునం దేర్పడిన సందర్భ, అయోమయ, అస్థిర పరిస్థితులు ఏర్పడియుండక పోవును. కాని, రాష్ట్ర రివెన్యూమంత్రి "ఒక్క దెబ్బతో రెండు పట్టల" కొట్టదలచి, రెంటిని జారవిడువవలసిన పరిస్థితులను కల్పించుకొనెను. ఇప్పటికీ ఈనామ గ్రామము లందు ఈనామదారులకును, రైతులకును సంఘర్షణలు మోచుచు వి. కొందరు ఈనామదారులు కౌలును రద్దుచేసి తిరిగి భూములను స్వాధీనము చేసికొనటకు ప్రయత్నించుట, అనేక ప్రాంతములందు కౌలుదార్లు కట్టుబడి చెల్లించకుండుట, కొందరు రైతులు బలాత్కారముగ భూముల నాక్రమించుకొనుట జరుగుచున్నది. రాష్ట్ర శాసనసభ కాంగ్రెసుపక్ష నిర్ణయము వలన ఈ పరిస్థితులు మరింత తీవ్రము కాగలవు. అశాంతి ప్రజ్వలిల్లగలదు. ఈ స్థితిలో కేవలము పరిష్కారమును వాయిదావేయుటకంటె కాంగ్రెస్ అభిప్రాయవర్గము చేసిన ఇతర సూచనలను అంగీకరించి యుండిన సబబుగ నుండెడిది. ఎప్పుడు ఈ సమస్యను పరిష్కరింప బూనుకొన్నను అభిప్రాయ వర్గము చేసిన మిగత రెండు సూచనలలో నేదో ఒక సూచనను అంగీకరింపక తప్పదు. కనుక ప్రస్తుతపు "జమిందారీల రద్దు బిల్లు" నుండి 1936 ఈనాములను మినహాయించుటకు జరిగిన నిర్ణయము దూరదృష్టితో గాని, వివేకముతో గాని జరిగినదని చెప్పటకు వీలులేదు. కాని ఈనామ పద్ధతి, పర్మనెంట్ సెటిల్మెంటు ఒకటి కాదని, రెంటిని వేరువేరుగ పరిశీలించి వేరు వేరు పరిష్కారమార్గములను అనుసరింపవలసి యున్నదను వాదమును ఇప్పటికైనను ప్రభుత్వము అంగీకరించినందుకు సంతసింపవలెను. ఆ సిద్ధాంతమును అంగీకరించిన పరిష్కారమార్గమును నిర్ణయించుకొనుట సులభమే. 1936 శాసనమును కాదని ఈనాముల భిన్నముగ

చూచుట సాధ్యము కాదని వాదించుట వల్లనే ఈనాముల సమస్య ఇంత క్లిష్టమైనది. లేకున్న పర్మనెంట్ సెటిల్మెంటు రద్దు చేయుటతోబాటు ఈనాముల సమస్యకూడ పరిష్కారమై యుండెడిది. ఈ సందర్భమున రాష్ట్ర ప్రభుత్వము మరొక విషయమును గుర్తించవలసియున్నది. పర్మనెంట్ సెటిల్మెంటు రద్దుచేయు సందర్భమున జమిందారులకు పరిహారము ఇచ్చు సాధ్యమున, మొత్తము పరిహారము నిర్ణయమునకు వీలుగ శిస్తు తగ్గింపు శాసనము చేయుట జరిగినది. ఇప్పుడు ఈ బిల్లునుండి ఈనాములను మినహాయించడమైనది గనుక ఈ బిల్లు సందర్భమున చేయబడిన ఇతర శాసనములు కూడ 1936 ఈనాములకు వర్తింపకుండ చేయవలసియున్నది. అంతే గాదు, కొత్తగ ఈనాముల నొసగ సంకల్పించిన ప్రభుత్వము పాత ఈనాముల రద్దుచేయు సందర్భమున తమ విధానమునందలి అసంబద్ధములను గ్రహింపవలసియుండును. ఈనాముల సూత్రము సబబైనదేనని పరోక్షముగ ప్రభుత్వము అంగీకరించినది. ఆ సూత్రమునే వెనుకటి ఈనాములకు కూడ వర్తింపచేయవలెను. రైత్వారి ప్రాంతములందు భూస్వాములకు కౌలుదారులకు ఉండవలసిన సంబంధములను కమితముల విస్తీర్ణపరిమితిని, నిర్ణయించుచు శాసనములు చేయదలచినట్లు రివెన్యూ మంత్రి అనేక పర్యాయములు ప్రకటించి యుండెను. ఆ సందర్భమున, ఆ సూత్రముల ననుసరించియే ఈ సమస్యను కూడ పరిష్కరింపవచ్చును. ప్రధానమైన ఈ భూమి అమరకపు విధానములను సంస్కరింప దలచినపుడు, తొందరపాలుగాని, అస్థిరనిర్ణయములు గాని కూడదు. గతి చర్చిత పునరావృత్తము కాకుండ చూడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వమువై గలదు. **ఐక్యరాజ్య సమితిలో హైదరాబద్ సమస్య** భారతదేశముతో తమకు గల తగాదాను, పరిష్కరించవలసినదని ఐక్యరాజ్యసమితికి విజ్ఞప్తి చేయదలచితిమని, గత గురువారమునాడు హైదరాబాదు ప్రధాని భారత ప్రధానికి తెలియజేసెను. హైదరాబాదు ఫిర్యాదును, సిరియా గత శుక్రవారం నాడు ప్రతిపాదించునని, తమ వ్యవహారమునకు సంబంధించిన కారితములన్నిటిని సమితి సెక్రటరీ జనరలుకు హైదరాబాదు ప్రభుత్వము పంపినదని వార్త వచ్చెను. కాని శుక్రవారమునాడు సిరియా ప్రతిపాదించినట్లు వార్త రాలేదు. తమ కేవిధమైన వర్తమానము రాలేదని ఐక్యరాజ్య సమితికి చెందిన సిరియా శాశ్వత ప్రతినిధి కార్యాలయములో ఆదివారమునాడుకూడ తెలియ

వచ్చినది. అస లింతవరకు ఎట్టి నిర్ణయమునకు రాలేదని ఒక సిరియాను అధికారి తెలిపెను. హైదరాబాద్ దీనికు ప్రతిపాదించునని ఊహించినదే. అందువల్ల ఆశ్చర్యకరమైన వనరము లేదు. కాని వారు తెలిపిన కారణములు మాత్రము ఆశ్చర్యము కలిగింపక మానవు. "హైదరాబాదు భారతదేశ సంబంధములు శాంతికి భంగము కలిగించునట్లున్నవని, అందువల్ల ఉభయులకు శాశ్వతమైన, శాంతిప్రసమైన ఒడంబడికను కుదుర్చుటకు ఐక్యరాజ్య సమితి అర్థించు నిర్ణయించితిమి" అని వైజాము ప్రభుత్వ ప్రకటన తెలిపినది. యధాతథ ఒడంబడిక భగ్నపరచినదని, ఆర్థికగృహమును అమలుపరచినదని, సరిహద్దు దాడులను జరిపి, సైన్యములను సంస్థాన ప్రదేశములందంచి హైదరాబాద్ ప్రదేశ ప్రతిపత్తిని భంగపరచినదని భారత ప్రభుత్వమును నిందించినది. అసలు ఐక్యరాజ్యసమితిగాని, ఇతర దేశములు గాని, హైదరాబాద్ మధ్య పెట్టెపూనినట్లు పరిస్థితి శాంతికి ప్రమాదముగా నున్నదని అంగీకరించుదురా అనునది సందేహము. రెండు స్వతంత్ర రాజ్యములకు సంఘర్షణ ఏర్పడినప్పుడే శాంతికి ప్రమాదము ఏర్పడినట్లు పరిగణించుట జరుగును. హైదరాబాద్ స్వతంత్ర రాజ్యముగ పరిగణించుటకు వీలులేదని భారత ప్రభుత్వమే కాక, బ్రిటీషు ప్రధాని అట్టికూడ తెలిపి యుండెను. ఏ ఒడంబడికను భారత ప్రభుత్వము సరిగా అచలుపరచదలచలేదని వైజాము ప్రభుత్వము నిందించినదో ఆ ఒప్పాదము సనిసరించే ఐక్యరాజ్యసమితికి ఫిర్యాదు చేయు హక్కులేదు. యధాతథ ఒడంబడిక రక్షణ, విదేశవ్యవహారములు, రాకపోకల అధికారములు భారత ప్రభుత్వమునకు వలసరచబడినవి. రక్షణ విదేశ వ్యవహారములు స్వాతంత్ర్యమునకు చిహ్నములు. వాటిని మరొకరికి వశపరచినపుడు స్వాతంత్ర్యమునది అంతరించి పోయినట్లే ఎంచవలెను. యధాతథ ఒడంబడిక సంతకము చేసినపుడు తన స్వాతంత్ర్యమును వదులుకొనుటకు అంగీకరించినట్లు కాదని, తాత్కాలికముగ ఆ హక్కును ప్రయోగించకుండా ఉరకొనుచున్నానని వైజాము మాంటుబాట్ ప్రభువుకు వ్రాసిన లేఖలో తెలిపెను. యధాతథ ఒడంబడిక అమలునందున్నంతకాలము దానికి భిన్నములేదు. అంతేకాక అది ఉన్నంతవరకు 1947 ఆగస్టు 15 కు పూర్వము బ్రిటీషు సార్వభౌమునకు వైజామునకు ఏ ఏర్పాట్లు సాగుతున్నవో అవే సాగవలసియున్నది. అట్టి పరిస్థితిలో దానిని త్రోసిరాజని ఐక్యరాజ్యసమితికి విజ్ఞప్తి చేయుటలో గల ఔచిత్యము వారికే బోధపడవలెను. అందుకు హక్కులేదని భారత ప్రభుత్వము ఇదివరకే తెలియజేసినది.

పాలస్తీనాలో మధ్యవర్తిత్వము పూను కొన్నప్పుడు, అబ్బులకు, యూదులకు రాజీ యిచ్చి అవకాశాలు బహువ్యవస్థలు మనకొని బయలుదేరిన కొంటు తెర్వాడోటి వారంక్రిందట ప్రకటించే ఆకాశఖలు పేరిగాయని తడిచాడు. ఈ తాత్కాలిక సందర్భి ఇల్లాకే ఇంకో ఆరు వారాలపాటు పొడిగించగలిగితే, కాళ్ళకంకా రాజీ కదుపువచ్చునీ ఆశించాడు. ఇంకొకటి యూధానికి కత్తివల ముసించుట లేదనే ఆభిప్రాయపడ్డాడు. యూదు ప్రభుత్వము, భద్రతా సంఘమువారిని ఈ తాత్కాలిక సందర్భి కీర్ణు పరిమితి ఏర్పరచి ఎలాగో జేబపడగల అవకాశం కల్పించవలసిందని కోరాడు. జెరూసలేంలో అబ్బులు కల్పించే, నీటి సప్తయి లేకుండా వెయ్యటం మొదలైన అపూయిత్యాలను ఆపి యుద్ధం ఖమ్మెన ఆరబో రాజ్యాల కూతుకు మధ్య కాళ్ళకాంతి కుదురించటం అత్యవసరమని విన్నవించుకొన్నారు. దీని కాలం యుద్ధం పూర్తికావాలి తమ నెత్తికట్టి, యూదు స్వాతంత్ర్యానికి భంగకరంగాను, యూదు వలలను అధ్యంతరంగాను, అంతర్జాతీయ సంఘ పృథ్వికాపేట తమ జీతాలను క్షిప్రపరచి, తమ స్వేచ్ఛల నన్నిటిని అరిట్టుట, యూదు తాత్కాలిక ప్రభుత్వం ఒప్పకోలేమని స్పష్టపరిచారు.

జెరూసల ప్రతాలమీద వ్యవహారాలిటా ఉంటూ ఉండగానే జెరూసలేంలో పూర్వపు ప్రభుత్వ భవనాన్ని యూదులు ఆక్రమించారు. తాత్కాలిక యుద్ధ విమలం అంటు మొలెట్టక నాల్గు వారాలలో మల్లీ తుపాకీలు మోగడం మొదలు పెట్టానే ఉన్నాయి. "పాలస్తీనాను విముక్తం చేసేదాకా నీరకూ తన ధర్మముద్ధం ఆపదు.

సంస్థానములో అరాచకము, అశాంతి ప్రబలిన ప్రమేయము కలుగ జేసికొనుటకు భారత ప్రభుత్వమునకు అధికార మున్నది. అసతికాలములో అట్టి అవసరము రావచ్చునని భారత ప్రభుత్వము ఈమధ్య హెచ్చరిక చేసి నది. అట్టి అవాతంము సంధించిన గలదని భయపడి దానిని తప్పకొనుటకు ఐక్యరాజ్యసమితికి విజ్ఞప్తి చేయ ఎత్తువేసినది. ఏ విధమయిన మధ్యవర్తిత్వమునకు భారత ప్రభుత్వము అంగీరించలేదు.

ఇప్పుడు భారత ప్రభుత్వమును త్రోసి రాజని ఐక్యరాజ్యసమితికి ఫిర్యాదు చేయబూనుట కేవలము భారత ప్రభుత్వమునకు సవాలు చేసినట్లే ఎంచవలెను. దానికి భారత ప్రభుత్వము ఏ విధముగ సమాధానము ఇవ్వదలచినదీ త్వరితగతినే ఓది ము కావచ్చును. మైదానాబాదు సర్వస్రాము కాగల దనుట చరిత్రకు వాస్తవస్థితికివిరుద్ధము. ఇగర సంస్థానములవలె యూనియన్ లో చేరుట తప్పక త్యంతరము లేదు. ఐక్య రాజ్య సమితికి ఫిర్యాదు చేయటం అతన కేదో వలకగల దని ఆశించిన అవి వట్టి భ్రమ. 560 సంస్థానములు వైగా తమస్థితిని గ్రహించి యూనియన్ లో చేరిగా, ఒక్క వైజామునకు మాత్రము ప్రత్యేక తివత్తి యూడవలె నని ఇతరులుకూడ సూచించజాలగ. వెనుక బ్రతికువారి కాముగో వైజాము అట్టి ప్రయత్నము చేయజోగా, అప్పటి రాజకీయస్థితి అట్టి ఆటలు సాగవనెన. బ్రతికువారి అనంతరము ఏర్పిన జాతీయ ప్రభుత్వము కూడ ఆ ఆటను సాగనవ్వజాలదు.

నేటి ప్రపంచం

ఆరబ్ యూదురాజ్యాలకు భద్రతాసంఘం హెచ్చరిక; బెర్లిన్ సమస్య విషయ స్వరూపము; దక్షిణ ఆఫ్రికా భారతీయులకు శాసన సభ్యత్వముల రద్దు.

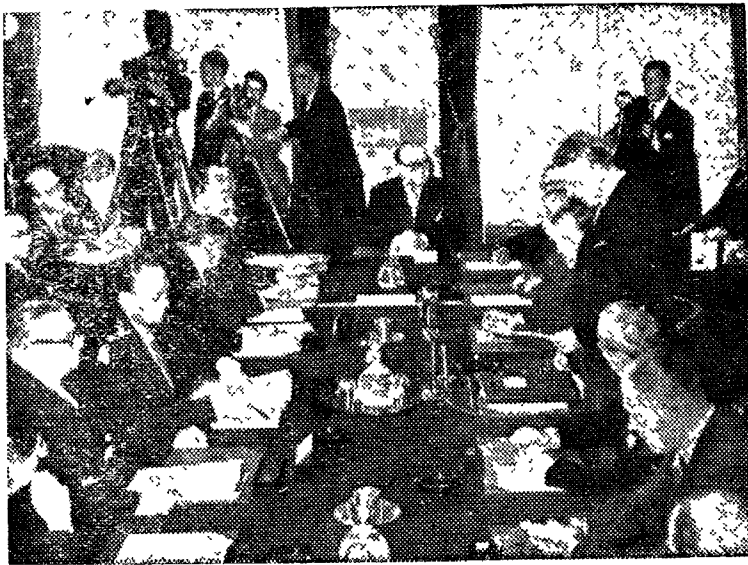
పాలస్తీనాలో సంప్రదించి, వివరములు సంప్రదింపులకు మల్లీ సంసిద్ధమయ్యెను. మూల స్థానికతోనే సూటిగా సంప్రదించుట జరుపు కొంటేనే తప్ప ఈ సమస్య పరిష్కారం కుదరదేమనని పశ్చిమరాజ్యాల అభిప్రాయపడి అంకుకని తొందరపడుతున్నాయి. బ్రిటన్ తన ప్రత్యేకరాయబారి రాబ్టన్సు, స్టాలిన్ కు కలుసుకొనేందుకు ప్రయత్నించవలెనని ఆదేశించింది. స్టాలిన్ తో సహధానము కుదరకపోతే ప్రస్తుత సంప్రదింపులు అంతమయిస్తే భావించవచ్చును. ఈలోపుగా ఈ రాయబారాలు ఎల్లా ఫలించినా అనేది అక్కజర్గాలకు సందేహం గానే ఉన్నది ముఖ్యంగా పశ్చిమరాజ్యాల వారు, వాలగురాజ్యాలవారు కలిసి సంప్రదింపులకు అనుకూలంగా ఉండు, బెర్లిన్ లో ద్వింధనాన్ని రిమ్యు ఉపసంహరించాలని మరతు పెట్టుతున్నారు. అటు రష్యనులు, మతో మాటలాడుకొనే ప్రయత్నం చేయడం, పశ్చిమ జర్మన్ రాజ్యం అనే ప్రత్యేకరాయబారి భాగం నిర్మించుకొనే ఆలోచనలు వదులుకోవాలని, అంతగా కాకపోతే తగ్యాకుర ఎప్పటికో వాయిదా వేసుకొని ఊర్కొవాలని మరతు వెల్లడిస్తూంది. ఇద్దరి వాంఛితాలు ఇంత పరస్పరవిగడ్డాగా ఉండుట్టి, సంప్రదింపులకు లాభాల ఆశలు సన్నీలుతున్నాయి.

అసలు ములటావతో వివరసారి సంప్రదింపులకు కలుసుకొటానికి పశ్చిమ రాజ్యాలే కొంత తాత్పర్యంచేసి కాలం గడిపాయి. దీన్ని బట్టి, మనస్క సంప్రదింపులలో ఇకనుండు వ్యవహారం విషయంలో కిళ్లలో కిళ్ళకే భేదాభిప్రాయాలు ఉండవచ్చునేమనని అనుకొంటున్నారు. రూరప్రాంత విషయంలో ఒకవైపున బ్రిటన్, రెండోవైపున అమెరికా ప్రావీణులు ఏకాభిప్రాయానికి రాకపోయాయని అనుకొంటున్నారు. కాని తమతమ ప్రభుత్వాల నూతన సలహాలతో ఈ మూడు రాజ్యాల రాయబారులు మాస్కో బ్రిటిష్ ఎంబీసీలో కలుసుకొని, కొంత ముఖమైన పద్ధతిలోకే వచ్చినట్లు కనిపించారు. కాని క్రెమ్లిను సంప్రదింపులలో, బెర్లిన్ దిక్కుంధనాన్ని ఉపసంహరింపటానికి రిమ్యు నిరాకరించింది దని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం సూచనగా ప్రకటించింది. దిక్కుంధ; ఎత్తివేస్తేనే గాని తక్కిన పెద్దపెద్ద విషయాలు మాట్లాడడానికి వీలులేదనుకొని పశ్చిమ రాజ్యాలకు, సోవియట్ కూ సామర్థ్యం కుదరగలిగే సూచనలు ఇప్పటికే కనిపించటంలేదు.

జర్మన్ సమస్య

జర్మనీ సమస్య విషయంలో, మాస్కోలో పశ్చిమరాజ్యాల రాయబారులు మాట్లావతో

అరుమాట్లు సంప్రదించి, వివరములు సంప్రదింపులకు మల్లీ సంసిద్ధమయ్యెను. మూల స్థానికతోనే సూటిగా సంప్రదించుట జరుపు కొంటేనే తప్ప ఈ సమస్య పరిష్కారం కుదరదేమనని పశ్చిమరాజ్యాల అభిప్రాయపడి అంకుకని తొందరపడుతున్నాయి. బ్రిటన్ తన ప్రత్యేకరాయబారి రాబ్టన్సు, స్టాలిన్ కు కలుసుకొనేందుకు ప్రయత్నించవలెనని ఆదేశించింది. స్టాలిన్ తో సహధానము కుదరకపోతే ప్రస్తుత సంప్రదింపులు అంతమయిస్తే భావించవచ్చును. ఈలోపుగా ఈ రాయబారాలు ఎల్లా ఫలించినా అనేది అక్కజర్గాలకు సందేహం గానే ఉన్నది ముఖ్యంగా పశ్చిమరాజ్యాల వారు, వాలగురాజ్యాలవారు కలిసి సంప్రదింపులకు అనుకూలంగా ఉండు, బెర్లిన్ లో ద్వింధనాన్ని రిమ్యు ఉపసంహరించాలని మరతు పెట్టుతున్నారు. అటు రష్యనులు, మతో మాటలాడుకొనే ప్రయత్నం చేయడం, పశ్చిమ జర్మన్ రాజ్యం అనే ప్రత్యేకరాయబారి భాగం నిర్మించుకొనే ఆలోచనలు వదులుకోవాలని, అంతగా కాకపోతే తగ్యాకుర ఎప్పటికో వాయిదా వేసుకొని ఊర్కొవాలని మరతు వెల్లడిస్తూంది. ఇద్దరి వాంఛితాలు ఇంత పరస్పరవిగడ్డాగా ఉండుట్టి, సంప్రదింపులకు లాభాల ఆశలు సన్నీలుతున్నాయి. అసలు ములటావతో వివరసారి సంప్రదింపులకు కలుసుకొటానికి పశ్చిమ రాజ్యాలే కొంత తాత్పర్యంచేసి కాలం గడిపాయి. దీన్ని బట్టి, మనస్క సంప్రదింపులలో ఇకనుండు వ్యవహారం విషయంలో కిళ్లలో కిళ్ళకే భేదాభిప్రాయాలు ఉండవచ్చునేమనని అనుకొంటున్నారు. రూరప్రాంత విషయంలో ఒకవైపున బ్రిటన్, రెండోవైపున అమెరికా ప్రావీణులు ఏకాభిప్రాయానికి రాకపోయాయని అనుకొంటున్నారు. కాని తమతమ ప్రభుత్వాల నూతన సలహాలతో ఈ మూడు రాజ్యాల రాయబారులు మాస్కో బ్రిటిష్ ఎంబీసీలో కలుసుకొని, కొంత ముఖమైన పద్ధతిలోకే వచ్చినట్లు కనిపించారు. కాని క్రెమ్లిను సంప్రదింపులలో, బెర్లిన్ దిక్కుంధనాన్ని ఉపసంహరింపటానికి రిమ్యు నిరాకరించింది దని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం సూచనగా ప్రకటించింది. దిక్కుంధ; ఎత్తివేస్తేనే గాని తక్కిన పెద్దపెద్ద విషయాలు మాట్లాడడానికి వీలులేదనుకొని పశ్చిమ రాజ్యాలకు, సోవియట్ కూ సామర్థ్యం కుదరగలిగే సూచనలు ఇప్పటికే కనిపించటంలేదు.

బ్రిటన్, ఫ్రాంసు హాలెండు, బెల్జియం, లగ్జెంబర్గ్ విదేశాంగ మంత్రిలు హేగ్ లో సమావేశమైనప్పుడు సమావేశం జరుగుతుండగా తీసిన చిత్రం. బెల్జియం మంత్రి బ్లాక్ సభాముఖాన్న కూర్చున్నాడు. ఎడమవైపున మూడు నాల్గు స్థానాలలో, బెనిన్ (బ్రిటను), బిడాల్, (ఫ్రాంసు) కూర్చున్నారు.

రాయబారాలు ఎల్లా ఉంటుండగానే బెర్లిన్ భాగాల్లో స్థితి మరీమరీ విషమమైంది కిళ్ళ పోలీసు ఉద్యోగులను వాళ్ళూ, వాళ్ళ పోలీసు ఉద్యోగులను కిళ్ళూ, అక్కెట్లు చేసి లాక్కుపోవటం, పోలీసు దళాలు తుపాకీలతో వర్షాలతో తలపడటం, కాల్పులూ, చంపులూ, ఎక్కడ వ గా సాగుతున్నాయి. చిన్న చిన్న పోలీసు ఉద్యోగుల అగమలతో మొదలుపెట్టిర ఉభయరాజ్యాల పోలీసుయాద్యం, పెద్దపెద్ద పోలీసు ఆఫీసర్లను కూడా, ఎతుకుపోవటాలు అగమలు చెయ్యటాలు లోకే దిగింది. రష్యన్ భాగం, పశ్చిమ రాజ్యాల భాగాల సరిహద్దుల్లో, ఏ నిమిషం, ఎగమలు చేయబడేవా డెవడో, ఎగమలు చేసేవా డెవడో, క్షణక్షణం మారే అంతగా, సోవియట్, తదితర పోలీసుల సంఘర్షణలు సాగుతున్నవి. పోలీసు రక్షణకాఖ, ఇల్లా ఉభయత్రా, బిళ్ల నొకళ్లు అగమలు చేసుకొంటుంటే, అమెరికా సోవియట్ సరిహద్దు ప్రాంతంలో, జర్మనలు బ్లాక్ మార్కెట్లు విరివిగా సాగిస్తున్నారు. కరెన్సీకోట్ల, అవసరవస్తువులూ, అన్నీ బహిరంగంగా బ్లాక్ మార్కెట్లలో చేతులు మారుతుంటే ఆపేంకకు, అటు రష్యన్, ఇటు అమెరికా పోలీసులలో ఎవరూకూడా అడ్డనిలే చేయక ఆస్కారం కలగటంలేదు. సరిహద్దు గీతలకు అటూ ఇటూ పోలీసులు కనబడతే పిళ్ల వాళ్ళు ఎక్కడ ఉంటే వాళ్ళనూ, వాళ్ళ వాళ్ళు ఎక్కడ ఉంటే పిళ్లను బందీలుగా చేసి, తమ ప్రాంతాల్లో లాక్కుపోవటం, ఉభయత్రా విరివిగానే జరుగు తుంది. బెర్లిన్, ఇల్లా నాలుగు అధిరాజ్యాల అధికారంక్రిందా, అరాచక స్థానంగా తయారయింది.

దక్షిణాఫ్రికా

స్వల్పము జాతి వివక్షత ప్రయోగాలకు గురియైన దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు డాక్టరు ములాక్ రాకతో హాస్థితులు మరింత అభ్యాన్నముగా పరిణమించునని, వేసిన లెఖ్యలకు ప్రమాణముగా, భారతీయులకు, దక్షిణాఫ్రికా పార్లమెంటులో ప్రాతినిధ్యము పూర్తిగా రద్దు చేస్తూ డాక్టరు ములాక్ కాసన సభలో కిల్లు ప్రకటించెట్టాడు. పూర్వ ప్రభుత్వ విధాన మే అవలంబిస్తున్నామని చెబుతూ 'భారతీయులకు ప్రత్యేకత చూపటంతో' ఆ విధానాన్ని సరియైన పర్యవసానంలోకి తీసుకెళ్లనని డాక్టరు ములాక్ చెప్పుకొన్నాడు. రంగుభేదం పోటిస్తూన్నందుకు ఏ కొంచెమా లోపగ్లోపల, కాస్త నింకోచము, అసమానము, అంతరాత్మ బాధా, పడుతున్న స్వల్పలాంటివాళ్ళు తేలేని "అతిమ పరిణామన్నీ" శ్వేతివాతులకు శీఘ్రకాలంలో తేగలం దుకు పోట్లకు యూదీయ విధానాన్ని డాక్టరు ములాక్ ఊర్ణుగా అవలంబించుటానుకొన్నాడు. నల్లజాతులలో భారతీయు లొక్కరే ఈ ప్రాతినిధ్యాన్ని కోరుతున్నారు కాబట్టి, వాళ్ళకు కూడా ఇది ఉంటుంది వీలులేకుండాచేసి "శ్వేతజాత్యాధిక్యతను" సరిగ్గా పోషించటానికి పూనుకొన్నాడు. రంగుజాతులకు ప్రాతినిధ్యం ఉంటుందిటగానీ, దేశీయులైన ఆఫ్రికన్లకుకూడా ప్రాతినిధ్యం ఉండేందుకు వీలులేదట. వాళ్ళకు ప్రత్యేక హక్కులు మాత్రం దయా ధర్మం భిక్షంగా వదలవచ్చునట. కాస్తలో వాళ్ళ జాతీయ సాంప్రదాయాలు బహుళకోవచ్చునట. ములాక్ విధానానికి సర్వసమత్వం అంటూ నినాదాలు లేచే ప్రజాస్వామ్య అగ్రరాజ్యం ఆక్షేపం ప్రత్యక్షంగా చూపవంతకాలం, శ్వేత, కాల, జాతులకు సుహృద్భారం, సోమత్వం-జోషఫాయదాలో ఎల్లా ఏర్పాతయో, ఈ జాతివిభేదం మరో ఘోరసంగ్రామానికి దారి తీయకుండా ఎల్లా ఉండగలగుతుందో చెప్పటం కష్టం.

ఇల్లాంటి హాస్థితుల్లో, ఇల్లాంటి ప్రభుత్వ ఆధిపత్యరాజ్యంతో కలిసి, కామస్వేల్లులో భాగస్వామిగా ఉండటానికి, వారి మనస్తత్వము మారితే తప్ప, భారతదేశానికి అభ్యంతరం వంపక తప్పదు.

రచయితలు

బ్రహ్మ శతావధాని చెల్లవిల్ల వేంకటశాస్త్రిగారు

వీరిని గుర్తిస్తే కొంచెం వ్రాస్తాను. రచన చేసే వారు రచయిత లనిపించుకుంటారు. రచనా కృత్యము క్రియామాత్రానికి (ప్రతీ పనికి) వర్తిస్తుందిగాని, యోగరూఢిచే మాత్రము కవిత్వం చెప్పడానికి గాని యితరానికి అనువర్తించదు. కావ్యం అంటే కూడా కవి చేసిన కృత్యరూప రచనకే అనువర్తించడం ఆ యోగరూఢి చేతనే.

అయితే, యోగరూఢి అంటే యేమిటి అని ప్రశ్న వస్తుంది.

అసలు కృత్యం యావత్తూ మూడు విధాలు : యోగికాలు, రూఢాలు, యోగరూఢాలు— అనే యీ మూడిటిలో చాలా భాగం రూఢాలుగానే చెలామణి అవుతాయి.

రూఢాలు అవయవారంభేనవి. దీనిని, విధిని, ధర్మని, అన్న, బల్ల, పుల్ల, కల్ల, చల్ల, చెన్న, కప్పు, అప్పు, పప్పు, చొప్పు, తొన్న, చిన్న, దున్న, వెన్న... మొదలైనవి.

ఇవన్నీ రూఢములే. యందులో మొదటి మూడు మాత్రం తత్వములు. తిక్కన వన్నీ కేవలము (దేశములు అనాదిగా వాడుకొనుచున్నవి) దున్న అనేదానికి అవయవారం (తృప్తి) చెప్పడానికి కొందలు స్థూలదృష్టులైతే ప్రయత్నిస్తారు (దుక్కి దున్నడానికి తృప్తికొనే జంతువు) గాని, అది నిలవదు. దుక్కి దున్నడం దున్నపోతులతోపాటుగా గాని, అంతకంటే అధికంగా కూడాగాని యెక్కుకూడా చేస్తూ వున్నాయి కనక, ఆయి తృప్తి అతివ్యాప్తిదోషమూపిత మైపోయింది.

ఇక యోగరూఢాలను గుర్తిస్తే కొంచెం వ్రాసి ప్రధానాంశానికి వస్తాను. యోగం అంటే అవయవారం. అది కనపడుతూవున్న రూఢకృత్యాలు. అనగా వ్యవహారంలో వున్న కృత్యాలు. ఆ కృత్య హారం పండితులదేనాసలే, పామరులదేనాసలే. 'మోటులం మాకేం తెలుస్తదండీ?' అన్నాడు ఒక పాలికాపులంజేనాసి. యీ 'మోటు' శబ్దం మూర్ఖబుద్ధివంకకక, తద్వారం. గ్రామ్యుడు వాడినా గ్రామ్యుల కాదు. దేశ్య మంతకుమండే కాదు. యెందుకు కాదంటే, చాలా వ్రాయాలి. అది ప్రస్తుతం కాదు.

రచన చేసేవారందరూ రచయితలే. ఆ రచన గురుముఖతః అభ్యసించిన గీర్వాణ, తేదా- అంగం లోనైన యే భాషలలోనే నా కావచ్చును. యద్యా, పుట్టుకకమ్మల కొద్ది మాసాలలో (అత్త; తాత, వగైరా) శ్రవణతః కుసాయాసంగా అలవడే మాతృభాషలోనేనా సరే, దేన్ని గురించినా కొన్ని పద్యాలో, గద్యలో రచన చేస్తే ఆ కృత్తిని 'రచయిత' అని తృప్తిపరచుతారు. క్రియలో మాట. రచయితృత్వం కవికి పర్యాయపదంగా పరిణమించినట్లయింది. అయితే, తాళికావ్యవహారానికి సంబంధించిన కొద్దితర్రులు, వత్తాలనామాలు, యింకా యెక్కువలూ రచన లనిపించుకుంటాయా? వార్తాపత్రికలలోని సమాచారరసం! పెద్దాపురపు కృతంసారానండి రెండు పిచ్చుకగుడ్లు కింద బడి అనువులు విడిచాయి. జనోపకారం. మా తల్లి వచ్చే యేడు యింకో కల్లుడుకాణం పెట్టిస్తారట. కొన్ని యీమాదిరి వ్రాతలూ రచన అనిపించుకుంటాయా? అని ప్రశ్నిస్తే జవాబు ముఖమేకాని స్థలం కొంత వృథాగా ఆక్రమిస్తుంది.

రచన అన్నప్పుడు దాని పరిణామం, తేదా శ్రవణంవల్ల యేదో మనస్సుకు కొంత ఆనందం కలగాలి. యీలా లక్షణపరిష్కారం చేసుకుంటే మనకు, కొద్ది జడ్డిమెంట్లు వగయిరాలు వచ్చి మామా తేం చెప్తావని ప్రశ్నించేరేవు. పిన్నిగుడించి పుష్కర కాళానికి పూర్వం కృష్ణాపత్రికలో 'కవిత్వమంటే యేమిటి?' అనే కీర్తికకింద కొంత వ్రాసినట్లే కావడం.

నిన్న మొన్నటిదాకా, రచన వ్యాకరణ ముఖంగా వుండాలి అనే ప్రతిబంధకంవుండేది. యిదిగల ఆ ప్రతిబంధకం పూర్తిగా వైదొలగింది.

దీన్ని గురించి కీ. తే. లు గిడుగు పంతులుగారు స్మరణీయులు. కం. పి. పంతులుగారి వచనరచన చాలాభాగం వ్యావహారికమే కాని, గిడుగువారి కున్నంత పట్టుదల ప్రస్తుతవిషయంలో కం. పి. పంతులువారికేలేదు. గిడుగు పంతులుగారి పట్టుదలకు వున్న తాత్పర్యం తోనే వేరుదగ్గరి కాదు.

"కరి గాచింది హుళిక్కి, ద్రోవడికో కల్ మెచ్చి యిచ్చింది, ద బ్బరకాకామరునికొ గటాక్షమునచే పట్టిం దుడం ఒహో... "

ఈ పద్యంలో వున్న-కాచింది, యిచ్చింది, చేపట్టింది—అనే మూడున్నూ దిద్దితే కాచినది, ఇచ్చినది, చేపట్టినది. అని యగును కాని మొదటి పాదాని కున్నంత శ్రవణముఖం వుండదు.

"పన్నెండో రాజురాణువా బొబ్బిలి గమ్మింది." "మాగునూగు మీ పాలవారయా నూటి కలమ దొరల"

అయీ వాక్యాలు దిద్దితే యీ సాగ న రాదని పంతులుగారి వాదం, ఆయీ వాదం వట్టి వాదం కాదన్నీ యీ రచనలు వైద్యశాస్త్ర విషయాలకు సంబంధించిన రచనలవలెనే అర్థప్రధానములు గాని శబ్దప్రధానములు కావన్నీ నా మనస్సుకు తోచి నేను పంతులుగారిని ప్రతిఘటించలేదు.

బొబ్బిలియధాన్ని. 'జం గం క థ గ మొట్ట మొదట యెవరో (పేరు తెలియదు.) వ్రాశారు. చాలా కాలం తర్వాత రాగానే దాని ప్రచారం సాగింది. పిమ్మట దిట్టవి నారాయణవివరంబుడు పద్య కావ్యంగా విరచించి కవిత్వానికి విందు చేశాడు. కాని పద్య సర్వత్రమాత్రం ప్రచారం జం గం క థ కే వుండిపోయింది. పెద్దపెద్ద సంస్కృతసమాసాలు వగయిరాలు దిట్టవిగారి దిట్టతనాన్ని బోధిస్తూన్నాయేకాని, పాత్ర చిత్రాన్ని పూర్తిగా దూరీకరించివేశాయి. కాని అట్టి సమాసాలతోటి పోక రచించిన భాగాలు చాలా పౌఢ్యంగా వున్నాయి.

"చెబ్బిలిమీసమైన మెలి నెట్టి తెమల్చగవచ్చుగాని ఆ నిబ్బరగంపెడైన ధర తీపతి రావు నృసింహుడేలు నా బొబ్బిలికోటపై జంక బోల గిరిటికి నైన గాదుమా అబ్బపదములైన నీజ మాడెద నైదురుజంకు సామెలూ"

ప్రస్తుతం కాదు గనక, యీ దిట్టకవిత్వజాని స్ఫురించి విడుదలైతూన్నాను గాని, ఆలాగే కాక పోతే యీయన్ని గుర్తి యెంతేనా వ్రాయకలసి వుంటుంది.

యీ 'దిట్టకవి' అనే గృహనామధేయం యీయనవంశంలో వున్నట్లున్నూ పిమ్మట యీయన అందులో జన్మించినట్లున్నూ గోచరిస్తూవుంది. అప్పటికే తేనెదో ఆయీ విరుదం వంశానికి యీయన సంపాదించి అలంకరించినట్లు కవులు సంభావించడానికి యీయన రచన పూర్తిగా తోడుపడుతుంది. విషయం విషయం విషయాంతరంలోకి యేకొంచెమే దిగుతూ వుంది. మర్యాచక్కాని విగబడతాను.

పద్యరూపకంగా గాని, గద్యరూపకంగా గాని (వైద్యశాస్త్రవిషయాలలో, తేదా, కొద్ది జడ్డి మెంట్లవలెగాక) వ్యాఖ్యంగా వుండేటట్లు యే కొంచెం గొప్ప రచన సాగించినా ఆ కృత్తికి రచయితల పంక్తిలో స్థానం వుంటుం దనేది యిప్పటికే తేలిక పరమార్థం.

అయితే, 'అధ్యాత్మరామాయణం' యావత్తూ గద్య గాని, పద్యం గాని కాక, కీర్తనమయం. గ్రాంథికభాషగాని వ్యావహారికభాష గాదు. ఆయీ మహాకవికి రచయితలలో స్థానం లేనట్లేనా? అని ప్రశ్న వస్తూవుంది. దీనికి జవాబేమిటి? అంటే, వివరం:

ఆయీ రామాయణానికి వచ్చిన దోషమల్లా ఒక్కతాళరాగ సమున్వితత్వమేనా? ఆ కృత్తిని వాల్మీకి తన రచన శ్లోకరూపకంగా సాగించినప్పటికీ శిష్యులు కులీపులకు రాగతాళ ("కులీ అవో కళలవనానుధేయా" చూ.) యొక్కంగా ప్రచారం చేయడం శీర్షి, శ్రీరామచంద్ర మూర్తిని సంతోష కెట్టినట్లు ఆ రామాయణం లోనే వుంది గదా? రాగతాళసంబంధం దీని కంత బాధకమో దానికి అంతే కనక—

'వవ శంకా, నచో తరమ'

'అహో! మూలశ్లేషీ తన పొండికృతకర్తః ప్రశస్తిక, ఆయీ దోషం వేదానకూడా సంఘటిస్తుంది. సామవేదాన్ని యజ్ఞంలో ఋత్విక్కులు గానం చేస్తారు. "వేదానం సామవేదాన్ని." గానానికి తలిదండ్రులుగా గౌరవింపబడే ('కులి రాతా, లయః పితా') రాగతాళసంబంధంవల్ల రచనకు సర్వధా గుణం కలుగుతుందిగాని, దోషం కలుగదు. కనక, అధ్యాత్మరామాయణకర్తకు రచయితల పంక్తిలో స్థానం వుండితిరుకుం దని చెప్పడానికి యే విధమైన అభ్యంతరమున్నూ నాకు గోచరించడం లేదు.

అయితే, కలకాలదిగా కీర్తనలు రచించిన త్యాగరాయలవారితో అంటారా? అనండి. వినండికూడాను. వారు యెన్ని కేల కీర్తనలు రచించినా గాయకులుగా లోకానికి పరిచితులుగా వుండడమే వారి అభీష్టంగాని, కవులుగా వుండి పరిచితులు కావడం వారి అభీష్టం కాదు. కనక మనం వారిని బలవంతంగా రచయితల పంక్తిలో కూర్చోకెట్టక వేతే స్వహస్తపాకులుగా వుండడమే నాకు సమంజసంగా తోస్తుంది.

అయితే, అభ్యుదయ అప్రత్యక్షం గదా? వారికి కవులపంక్తిలో చేరడానికి యిష్టం లేదని మీ కేలా తెలిసిం దంటారేమో? యిది 'స్వానుభూత్యేకమానాయ'. ఆ అనుభవం యెట్టిదంటే: నాకు 24 వత్సరాలవ్రాయంలో, అంటే శ్రీ విజయనగరం మహారాజులంగారి సందర్శనకూడా చేసినదరిమిలా నన్నమాట.

"అటు గద్యావీటు చెన్న కట్టణము... ..మా

కీల రాజీయకయన్న దర్శనము నింకెవ్వని కి రాజోపం గుట చెప్పగదవయ్యి?... ..కోదండరామాభిధా"

(సందర్శనం. చూ.)

గానమందు కృషి చేదామని కుతూహలం కలిగింది. దానికి అవకాశంయెట్టిదంటే, "భార్య మూల మిదం గృహం" కనక యజ్ఞోపవీతాలు దండిగా ధరించడానికి అనకూలించే గృహస్థ శ్రమప్రవేశమే గాని అప్పటికి అంతకు మించిన గృహస్థాశ్రమంలో నేను చేరలేదు. వ్యాకరణగ్రంథాలు తరువాయి లేవు. తర్కం మొదలెడితే, తర్కంలో తేలుదు. అన్నీకాక, కవిత్వానికి, తర్కానికి చుక్కెదురు. అందు చేతనే అనుకుంటూను తాళిదాసు "నమః ప్రామాణ్యవాదాయ వత్కవిత్వాపరిహారిణే" అని వొక నమస్కారం చేసినట్లు పెద్దకల్ల వివరం. అంతమాత్రమే కాదు, "నో వైయోకరణజ్ఞ మేవ పితరం, న భ్రాతరం తార్కికం" అనివుండడం చేత వానికూడా అనకూలించదు. గానం యొక్కది కక్కడికే వుపయోగం. "కునిరాగం తీయలేని మొగాడూ, కుడుము లాండలేని

అడవి వుండదు" అని లోకోక్తివుంది. అని చెప్పి గానం అప్పటికే వినికివల్ల కొంత అభ్యుదయ వుండడమే కాక, విజయనగరం రాజావా! దర్శనం సుమారు నెల పడేసరిలో జరిగిన అవకాశపోషణచేత, ("శతఘంట క వ నం బి సల్పటా, అనందజనపాలనదర్శనం బనెదీవారు కాని సులభ మటంచు నొక్కరును జెప్ప రట్టు భవదీయదర్శనం జాచరించి, భవ్యతన జెందె మత్కవిత్వంబు నేడు క్రిమదానందగః పరిక్షితితలేంద్ర") వృథాగా కూర్చోవడమెందకని (క్షణికః కణశ్చైచ్చివ విద్యా మరం సాధయేత్) ఆ సంస్థానవైది కుల లోకోపాక్ష డన్నూ, సుపసిద్ధులున్నూ ఆయన శ్రీకట్ట నూరన్న గారికన్న ఫిడేలు ప్రారంభించి యేవో సరళి, జంటా మాత్రమే కాదు - "సరిమాగి సరిగినా". యింతే కాదు, దూర్వాను సూర్యనారాయణ సోమయాజులుగారు రచించిన—'రిప్పూ గ రి స రి మ్మా' యిటు జావరా! యిత్యాదులు అభ్యసించాను. ఆ టయిము నేను గానానికి వినియోగిస్తే, మా తిర్పతి శాస్త్రి తర్కం అభ్యసించడానికి వినియోగించాడు. అదీ యిది యే కొంచెమే అన్న స్థితిలో వుండగా, శ్రీ రాజావారి దర్శనం కొవడం, సన్మానం జరగడం వగయిరాలు సందర్శనంలోనూ, జాతకచర్యలోనూ చూచుకోండి. ప్రసక్తానుప్రసక్తంగా చాలా దూరం వచ్చాం.

సంగీతాన్ని అభ్యసించడానికి మొమారు శ్రీ విణ శేషన్నగారివద్దకు ప్రయాణం కట్టడానికి వారి పరిచయం గద్యాలాదులలో వారి శిష్యుల ద్వారాగా నైతే వుందిగాని, ఆయీ పరిచయం నాకు వుపకరించడానికిబడలు అవకరించేటట్లు కనపడి ప్రయాణం ఆగిపోయింది. అవకరించడాని క్కొరణం వివరించ నక్కరలేదుగాని, అయీవా కొంచెం నూచిస్తాను :

ఈ సంగీతాభ్యాస కుతూహలం నాకు కలిగేటప్పటికి ఆంధ్రదేశంలో తి. వెం. కవులంటే యెఱగని వారు లేరు. అట్టి స్థితిలో సంగీతానికి గురు-కుశ్రూష చేయడానికి వేడితే గురువుగారు యితరులతోపాటు చేర్చుకొని (కుశ్రూష) చేయించుకుంటారా? విద్యాభ్యాసానికి యేర్పడ్డ మూడిటిలో (కుశ్రూష, సమృద్ధిగా భవప్రదానం, ఒక విద్య తనది యిచ్చి, వారిది మఱిఒకటి స్వీకరించడం.) కుశ్రూషవల్ల సంపాదించిన విద్యే తోటివుంది.

గురుకులవాసముకొ జరిపి కూరిపి మాధుకరమ్ము వారముల్ జరుపుచు, అమ్మ గాని యొక సాధ్వినీ 'అమ్మ! యిటంచు, 'బా'బుల్ల వొరులను గొప్పి నేర్పితిమి యెందోకాస్త్రము ...

(గుంటూరిశీమ)

అందులోనూ, గానానికి చేసే కుశ్రూష (ఉపచారం) మఱి విలక్షణంగా వుంటుంది. తంబురా పట్టుకుని గురువు గారి వెంట తాడుతో దబ్బనం గా సభలకు వెళ్ళడం, అప్పుడప్పుడు అంటరక్తేలులు తోమడం—యీ తనులుగాక గురువుగారి నీర్కావిదోషకులు వుత్కడం యివన్నీ చేసినా గురువుగారి వెంట తంబురా మీటడం తప్ప సర్వజ్ఞానం మరకం విడిచి తెలియజెప్పే గురువు లెక్కడో గాని, వుండరనే వివరం.

భవతు. ప్రధానాంశం విడిచి చాలాదూరం వచ్చాం. ఆయీ కుశ్రూషలు చేయించుకొనే గురువులు వున్నట్లు వివరమే కాని, నాకు తటస్థించలేదు. యింగ్లీషువిద్యారి బూట్సుకాళ్ళతో వచ్చి క్లాసులో కూర్చుంటాడు. ఆ మాదిరిగా (22 వ పేజీ చూడుడు)

నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము

రంగు పూయనక్కరలేదు. అయిర్వేదవికృత్య. తెల్లని, రంగును మార్చి కాళ్ళకరముగా వెంట్రుకలకు నలుపు విచ్చును. గుణం కాచివో, దబ్బు వాపసు చేయబడును. తెలుపు కొంచెమెయిండిన రూ.2-0-0; మధ్యరకమెయిండిన రూ.3-0-0; పూర్తిగాయిండిన 5-0-0.

గమనింపు:— ఇది మెదడుకు కందికే మంచి దోషణ విచ్చు ఔషధము.

Keshu Ranjan Aushadhalaya, M. 63, P. O. Ranigani (Burdwan.)

మలయా యుద్ధవిరుడు - జాక్ బేజియర్

ఆంధ్ర రాత్రి

మలయా కీకారణాలలో కమ్యూనిస్టు దౌర్జన్యవాదులు బ్రిటిష్ సైనికులు భయం గుంగా యుద్ధం చేస్తున్నారు. కాని ఆగడు సైన్, కురవపాటి "పోరాటజాక్" (బేజియర్) ఒక్కడు మాత్రమే అటు అతివాదులతోను ఇటు మరవాదులతోను ఏక కాలం లో పోరాటం జరుపుచున్నాడు. క్రొత్తగా దొరికిన కమ్యూనిస్టు పత్రాలలో అతడు తన ప్రమాదకరమైన త్రువులలో ముఖ్యుడని వర్ణించబడినాడు. ఇది వాస్తవమే. ఈ డాలర్-ఉత్పత్తి ద్వీపకల్పం (మలయా) బ్రిటిష్ పాలనలోనుండి జారిపోయి, కమ్యూనిస్టుల హస్తగతమవుతుందా కాదాడు చున్న ముఖ్యవ్యక్తులలో అతడు ఒకడు. అసలు, కమ్యూనిస్టుల చేతులలోనుంచి మలయాక్ ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమాన్ని తప్పించటంలో బేజియర్ చాల ఎక్కువ విజయాలు పొందటంవలన, కమ్యూనిస్టులు ఆత్మనివాళికర సాయుధ విప్లవం తేవడయక తప్పింది కాదు.

ఈ యుద్ధం 1945 వ సం. అక్టోబరు 15. దేవాటినుండి ప్రారంభమైంది. అప్పుడే జాక్ బేజియర్ మొట్టమొదటి పర్యాయం మలయా రచ్చాడు. అప్పటి పరిస్థితిలో ఈ వ్యక్తికి ఆక్రమణ తావు లేనట్లే కనిపించింది. బ్రిటిష్ సేనలు మలయాలో దిగిన మొట్టమొదటి రోజున వాటితోపాటు దిగిన సివిలియన్ వ్యక్తి బేజియర్ ఒక్కడే. మలయాక్ రైల్వేల 'లేబర్ ఆఫీసర్'గా అతడు వచ్చాడు. గొట్టిగా, ఒక్కటలచగా చేతులనిండా పచ్చ పొడిపించుకుని, అనేకసంవత్సరాలు రైలు డ్రైవర్ పనిచేసిన మొహా మని చూడగానే కనిపెట్టవలెను ఈ వ్యక్తికి ఆనాడు మలయాలో దిగిన పాడుగాటి, ఆకరణీయమైన బ్రిటిష్ మిలిటరీ కల్చర్ ఉద్యోగులతో పోలిస్తే ఎంత తేడా వుంది!

నవనాగరికతన తనతోటి వారివలె చక్కని ఆక్స్ ఫర్డ్, కేంబ్రిడ్జ్ వ్యవాలలో ముట్టాడటం చేతగాక, పచ్చి బజారుభావ—అదే నాళరేగముతో, సుదృఢమధ్య బూతులతో సాతాళించి—ముట్టాడుమండ ఈ వ్యక్తి ఏమీ చదువుకో లేదనే టెట్టు పైకి కనిపించినా, చాలా బాగా చదువుకున్నవాడేనని జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తే తెలుస్తుంది. బ్రిటన్ లో వుండగా అనేక వ్యాపకాలలో మునిగివున్నా బ్రిటిష్ సేవనలో యూనియన్ ఆఫ్ రైల్వే మెం ఆర్గనైజరుగాను, మేజస్ట్రేటుగాను, ఐర్ ఆఫ్ వైట్ మునిసిపల్ కౌన్సిలర్ గాను, ఫేబియన్ సొసైటీలోని వలస రాజ్యాల సమస్యల పరిశోధనాలయంలో సభ్యుడుగాను అతిక్రమతో బేజియర్ పని చేస్తుండే వాడు. యుద్ధకాలంలో—ఇటలీ యుద్ధంలో ఈయన పెద్దకొడుకు మరణించాడు కూడా—ఈయన అనేక కార్యక్రమాలలో మొదలుపెట్టిన పని చేస్తుండేవాడు. దక్షిణ బ్రిటన్ పౌరరక్షణదళం ఈయనే ఏర్పాటు చేశాడు.

తన సహచరు లనేకులవలె కన్సర్వేటివ్ గాక బేజియర్ లేబర్ పార్టీలో నువ్వనిడుడు. తాను కొరిన్ టెలులే, 1945 వ సం. ఎన్నికలలో పార్లమెంటుకు ఎన్నికయి వుండేవాడుకూడాను. ఎన్నికలలో లేబర్ పార్టీ గెలిచి, జూలై 1945, ఆర్థర్ క్లీవ్ ల్యాండ్ - ఫేబియన్ సొసైటీ పరిశోధన కాలంలో బేజియర్ సహ పాతిక-వలస కాఖకు అధిపత్యం వహించినప్పుడు, మలయాకు వెళుతున్న కన్సర్వేటివ్ ల గుంతుకతోడు ఒక్క లేబర్ పార్టీ మనిషేనా వుండాలని భావించి, బేజియర్ ను మలయా పంపించారు. అంతేగాక, ఇతర సోషలిస్టులవలె, కార్మికోద్యమములో కమ్యూనిస్టులను ప్రతిఘటించడంలో బేజియర్ చాల ఘనీకుడు.

మలయాలో బేజియర్ రెండు వైపుల పోరాటం జరుపవలసి వచ్చింది. బ్లాక్ మార్కెట్ లో వియ్యం ధర యుద్ధాత్మకవృత్తు ధరలకంటే 18 శాతం పెరిగిపోవటం వలన కార్మికులు ఆందోళన ప్రారంభించారు. రబ్బరు గీసే కూలీకి రోజుకు ఆర్థు డాలరు (దాదాపు 12 అణాలు) కూలి యిస్తున్నారు. అతడు జీవించటానికి అంతకు ఎక్కువ రేట్లు కూలి అత్యవసరం.

కూలీలలో అసంతృప్తి వ్యాపించిపోయి, సమ్మెలు ప్రారంభమయ్యేసరికి, బ్రిటిష్ మలయాక్ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ లోని కల్చురల్ కొందరు—ఇదివరకు ఈ తోటలకు మూజుగావున్న మహా మౌనము—మెక్సికన్ పరిస్థితి చక్కబరచవలెనని తలంచారు. కాని బేజియర్ వెంటనే 'సుప్రీమో' మాంట్ బాటకను కలుసుకుని, పరిస్థితి చక్కబరిచాడు. బేజియర్ ను బ్రిటిష్ మలయాక్ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ కు కార్మిక సలహాదారుగా కూడా మాంట్ బాటక నియమించాడు.

మలయాలో అప్పుడే కుక్కగొడుగులవలె పుట్టుకున్న బేజియర్ యూనియన్ ఉద్యమాన్ని బేజియర్ ఒక్కమాటు పరిశీలించగా, కమ్యూనిస్టుల ఆధిపత్యంనుండి దానిని విడిపించటం దాదాపు అసాధ్యమే నన్నట్లు స్పష్టపడింది. యుద్ధానికి పూర్వం మలయాలో కమ్యూనిస్టులకు ప్రాబల్యమే లేదు. పలసత్తున వైసిపి కూలీలలో మాత్రమే కమ్యూనిస్టులకు కొంచెం పలుకుబడి వుండేది. మలయాలో వైసిపి ప్రజలు 24 లక్షలు, మలయాక్ లు 28 లక్షలు, భారతీయులు 7½ లక్షలు వుండటంవలన కమ్యూనిస్టులకు మంచి ప్రోద్బలం లభించింది. వైసానుండి కమ్యూనిస్టు ప్రచారకులను మలయాకు 'కొమింటర్న్' ఆధికారులు దినుమతిచేస్తుండేవారు. ఇందుకు 1925 వ సం. నుంచి ప్రయత్నాలు జరుగుచున్నా, అప్పుడు పోలీసులు చాల బాగా పనిచేస్తుండేవారు కాబట్టి, ఈ పని ఏమీ జయప్రదంగా సాగలేదు.

1937 లో వైసాపై జపాన్ దండయాత్ర చేయటంతో అరణ్యవాసంలో వున్న 2 వేల మంది కమ్యూనిస్టులకు చక్కని ఆనకాళం లభించింది. జపాన్ - వ్యతిరేక ఉద్యమంలోకి దుమికి, జపాన్ వస్తువులు బాయ్ కాట్ చేయాలని ప్రచారంచేస్తూ, వైసా సహాయార్థం నిధి వసూలుచేయటం ప్రారంభించి, తద్వారా వారు పేరు ప్రతిష్టలు సంపాదించుకున్నారు.

యుద్ధకాలంలో జపాన్ - వ్యతిరేక పోరాటం మంతా కమ్యూనిస్టుల పరంగానే జరిగింది. బ్రిటిష్ వారు ఓడిపోతూండగా, కమ్యూనిస్టు పార్టీపై ఆంక్ష తొలగించి, కమ్యూనిస్టుల కందరికి ఆయుధాలు సరఫరా చేశారు. వీటితోడు జపాన్ వారివద్ద లాభున్న ఆయుధాలు, బ్రిటిష్ సైనికకాఖవారు విమానాలనుంచి అందజేసిన ఆయుధాలు దాచుకుని, కమ్యూనిస్టులు జపాన్ వ్యతిరేక మలయాక్ ప్రజాసైన్యాన్ని ఏర్పాటు చేసి, అడవులలో దాగుకుని జపాన్ వారిపై గోరిల్లా యుద్ధం చేస్తుండేవారు. జపాన్ వారికి లొంగిపోవటానికి ఇష్టంలేని కొందరు బ్రిటిష్ సైనికోద్యోగులు అడవులలోకి పారిపోయి, మొదటినుంచీకూడా ఈ గోరిల్లాలో సంబంధం కలిగివుండేవారు. 1944 వ సం.లో ఈ మలయాక్ జాతీయ సైన్యాన్ని ఆగ్నేయాసియా సైనికదళంలో భాగంగా గుర్తించి, మాంట్ బాటక ఆధ్వర్యము క్రిందకు తెచ్చినప్పుడు, ఈ గోరిల్లాలో సంబంధాలు ఏర్పరుచుకోవటానికి దాదాపు 200 మంది బ్రిటిష్ సైనికోద్యోగులను పేరాచూట్ ల ద్వారాను, సబ్-మిర్కిల ద్వారాను దింపారు. కాని వారెంత ప్రయత్నించినా, ఈ సైన్యానికి వాస్తవంగా నాయకులైన కమ్యూనిస్టు లెహో పనికట్ట లేకపోయారు.

జపాన్ లొంగిపోయే టప్పటికి మలయా దండయాత్రకు మాంట్ బాటక వేస్తున్న తథకం కూడా పూర్తికాలేదు. అందువలన అక్టోబరు నెలదాకా బ్రిటిష్ సైన్యాలు మలయాకు వెళ్ళలేక పోయినవి. మొట్టమొదట మలయాలో దిగిన బ్రిటిష్ సైన్యంతోపాటు బేజియర్ కూడా మలయాలో దిగాడు. బ్రిటిష్ సేనలు దిగటానికి వున్న ఆ రెండునెలల వ్యవధిలోనే కమ్యూనిస్టులు బాగా పాతుకుపోయారు. "మేము మొట్టమొదట ఇక్కడ దిగినప్పుడు చాల ప్రాంతాలలో గోరిల్లాలు పోలీసులుగా కూడ

పనిచేస్తున్నారు. ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమంకూడా వారీచేతులలోనే వుంది" అని బేజియర్ అంటుంటాడు.

అతి తక్కువశీతలపై జీవిస్తున్న తోటల కార్మికులు, గనుల కార్మికులు, హార్బర్ కార్మికులు తమచేతిలో వుంటే, మలయా ఆర్థికజీవితం మంతా తూణంలో భగ్గుపరచవచ్చునని కమ్యూనిస్టులు ముందే గ్రహించారు.

1946 ఫిబ్రవరిలో సింగపూర్ లో రెండు రోజులు సర్వవ్యాప్త సమ్మె జరిపించి, తమ కెంత బలమున్నదో వారు యజువుపరిచారు.

మొట్టమొదట్లో పరిస్థితులు కమ్యూనిస్టులకు చాల అనుకూలంగానే వున్నవి. మిత్రరాజ్యాల ప్రక్కన వుండి, జపాన్ ను ప్రతిఘటించారనే గొప్ప ప్రతిష్ట వీరు సంపాదించుకున్నారు. జపాన్ లొంగిపోయి బ్రిటిష్ వారు వచ్చే వ్యవధిలో, ఆ రెండు నెలలలో, జపాన్ తో సహకరించిన వారందరిపైన వారి యిష్టము వచ్చినట్లు కనితీర్చుకున్నారు. సమ్మెభగ్గుం చేయటానికి ప్రయత్నించే చాలమంది, కమ్యూనిస్టుల ప్రోత్సాహంతో పిక్కెట్ చేస్తున్న మాజీ-గోరిల్లాలను చూసి, భయపడిపోయారు. ఈ గోరిల్లా యువకులందరు కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతాలను నేర్చుకుంటూ, అడవులలో అజ్ఞాత వాసంచేస్తూ యుక్తవయస్కులై వారు. కమ్యూనిస్టు పంథాను వ్యతిరేకించే ప్రతివాడూ "పెట్టుబడిదారుల చేతిలో క్షిణిబాష్పం" అనీ,—వీరందరూ పెద్ద తోటల మానేజర్లవలె కులాసా జీవితాలు గడుపుతుంటారని వారి వుద్దేశ్యం—క్రొత్తగా ఏర్పడిన యూనియన్ల సాయుధపోరాటం—కార్మికుల రక్షకదళం అనే పేరతో—వీరు చేస్తున్న ఉద్యోగాలకు మొప్పుతెస్తారనే వారి ఉద్దేశ్యం.

కమ్యూనిస్టు ఆధిపత్యం వున్న బేజియర్ యూనియన్ ఉద్యమాన్ని వ్యతిరేకించటంలో బేజియర్ కన్సర్వేటివ్ లతో ఏకీభవిస్తాడు. బేజియర్ కమ్యూనిస్టు వ్యతిరేకి మాత్రమే కాకుండా, మలయాలో కమ్యూనిస్టులు కార్మికుల శ్రేయస్సు కొరకుగాక, బ్రిటిష్ వారిని వెంటనే తరిమివేయాలనే తమ పోరాటంలో పాచికలుగా మాత్రమే కార్మికులను ఉపయోగించుకుంటున్నారని భావిస్తున్నాడు. చాలకాలంనుంచి వలస-విధానవ్యతిరేకి, మలయావల్ల పొందిన లాభాలన్నీ తిరిగి మలయాకు చెందనివ్వటంలేదని భావించేవాడూ అయినప్పటికీ, మలయాక్ ప్రజలు ఇంకా స్వపరిపాలనకు సంసిద్ధులు గాలేదనీ, రాజకీయంగా వారింకా అభివృద్ధిచెందలేదనీ, అల్ప సంఖ్యాకుల సమస్య చాల క్లిష్టమగుదనీ బేజియర్ భావిస్తున్నాడు. "నేను ఒక్కొక్క కార్మికసమన్వేషంలో ముట్టాడుకుంటే, నా ఉపసాధ్యం నాలుగైదు భావలలోకి తరుమా చేయవలసివస్తుంటుంది" అని ఆయన అంటుంటాడు, డాలర్లు సంపాదించటానికి ముఖ్యప్రాంతమైన మలయా, డాలర్-కొరతలో వుండి, దేశంలో డెమాక్రటిక్ సోషలిస్టు ఆర్థికవ్యవస్థను స్థాపించ ప్రయత్నిస్తున్న బ్రిటన్ కు చాల ముఖ్యమని ఆయన గుర్తించాడు. అందువలన, బ్రిటన్ లో తాను ఎన్నడూ ఆమోదించలేని చర్యలనుకూడా మలయాలో ఆయన ఆమోదిస్తున్నాడు. ఉదాహరణకు, బ్రిటన్ లో ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమం రాజకీయాలలో తీవ్రంగా పాల్గొంటున్నా, మలయా కార్మికోద్యమం, కమ్యూనిస్టుల చేతులలోకి పోతుంది కాబట్టి, రాజకీయాలలో పాల్గొనరాదనే ఆయన చెప్పుకున్నాడు.

కమ్యూనిస్టు ట్రేడ్ యూనియన్లు నాశనం చేస్తూ, ఇతర ట్రేడ్ యూనియన్ల స్థాపనను ఆయన ప్రోత్సహిస్తున్నాడు. దాదాపు 45 వేల మంది సభ్యులుగల, 100 ట్రేడ్ యూనియన్లను ఆయన స్థాపించి, నడుపుతున్నాడు. వాటిలో 'నాలుగ్గకత్తెలసంఘం' ఒకటి. తమ సంఘానికి గౌరవ ఉపాధ్యక్షుడుగా ఎన్నుకుని, బేజియర్

పట్టతమ గౌరవం వారు వెల్లడించుకున్నారు. ఇంతకన్న మరే విధంగాను వారు తనను గౌరవించటం లేదని బేజియర్ చెప్పుకుంటాడు.

'కిలు బామ్మ' ట్రేడ్ యూనియన్లు గాక, 'వాస్తవ' ట్రేడ్ యూనియన్లు కావాలని బేజియర్ కోరుతాడు. ట్రేడ్ యూనియన్ల కొర్రెలు న్యాయయుక్తమైనవై, వారు ఇతర అన్నివిధాలా ప్రయత్నించి, విఫలమైన తర్వాత సమ్మెలు చేయవలసిందని కూడా ఆయన ప్రోత్సహిస్తాడు. ఈమధ్య పోర్ట్ స్పెర్ట్స్ హాంలో తేపు కార్మికుల సమ్మె ఇందుకు ఉదాహరణం.

కార్మికులు కిక్కురుమనుకుండా, పిల్లులుగా వున్న రోజులు జ్ఞాపకంవున్న కొందరు యజమానికల్చర్ మహాశయులను బేజియర్ కార్మికోద్యమాన్ని ప్రోత్సహించడం చూస్తే అరికాలమంట నెత్తి కెక్కుతుంది. కార్మికుల ఫిర్యాదులు వాస్తవమే, కృత్రిమమే పరిశీలించటానికి బేజియర్ కొన్ని తోటలను స్వయంగా చూడటము, కార్మికుల ఫిర్యాదుల సరియైన జేనరి లృప్తిజేసి, వాటి మేనేజర్లకు బుద్ధి చెప్పకుండుటము వారికి గిట్టదు. ఒక మాజీ జరుకు కోపంవచ్చి బేజియర్ తన తోటలోకి వస్తే అరెస్టుచేయస్తానని తెలిపించాడు. మరి రెండుచోట్ల పరిస్థితి ఇంకా ముదిరిపోయింది.

ఈ సంవత్సరారంభంలో బేజియర్ బ్రిటన్ వెళ్ళినప్పుడు నైజీరియాలో నుంచి ఉద్యోగం యిస్తామని ఆతనికి ఆశపెట్టారు. కాని బేజియర్ వీరీవలలో పడలేదు.

దురదృష్టవశాత్తూ కన్సర్వేటివ్ లు మాత్రం బేజియర్ కృషిని ప్రశంసిస్తున్నారు. ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమం నాశనం చేయటం అసంభవమని వారు గుర్తించారు. ఇక పోతే, బ్రిటిష్ పాలనంటే కంటింగించుకునే, దౌర్జన్య (21 వ పేజీ చూడుడు)

కేసరికుటిరం లిమిటెడ్, మద్రాస్
ఓరిపా, నైజామి మినియస్సు, ఆంధ్ర జిల్లా.
కమిషనరులకు ఏకెంట్లు:
నీతారామ జనరల్ స్టోర్స్,
బరంపురం, వికింద్రాబాదు, బెజవాడ, మదర.
(Jai Hind Publicities)

1942 లో కాంగ్రెస్, “ఇండియాను విడిచిపెట్టండి” అని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వాన్ని ఆదేశించింది. పాకిస్తాన్ గవర్నరు జనరల్ “సీడ్ ఎక్స్ ప్రెస్” కాయదే ఆహ్వానం మహమ్మదీ జిన్నా, “ఇండియాను విడిచిపెట్టండి” అని సభ్యులను ఆహ్వానించాడు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము ఆ సభ్యులకు ఆహ్వానం చూపించి, “ఇండియాను” భారతదేశం భూభాగంగాను, “పాకిస్తాన్” అధినివేశము” స్వల్పము, స్వతంత్రభాగంగా విడిచిపెట్టింది. కాని ఇలా విభక్తస్వాతంత్ర్యాన్ని పొందింది ఒక్కపాకిస్తాన్ మండలమే కాదు. భారత యూనియన్ భూభాగంలో మూడోవంతు ప్రదేశం ఆక్రమించిన ఆరవందల సంవత్సరాలూ, ఒక్కరాత్రి నిద్రలేచి చూచుకొని తమ స్వతంత్రదేశాలయ మనుకొన్నాయి. బ్రిటిష్ మంత్రి రాయ ప్రదాని. ఉద్దేశంగానే వాటి పరిస్థితిని ఆ గమ్యోచరంగా అట్టే ఉంచేసింది. ఇదయితే పాకిస్తాన్ లో, “లేక పోతే భారత యూనియన్ లో చేరటమో, రెండూ కాదనుకొంటే, ఎవరికి వారు స్వతంత్రంగానో, ఒకటిగానో, అనేకంగానో ఉండే రాజసామ్రాజ్యంగానో ఉండే ఆవకాశం సంస్థానాలకు కల్గింది. ఒక్కరాత్రిలో “స్వాతంత్ర్యము” రాక్షస రూపం, అన్యాయం ఊర్పొంది.

ఒక సికిందర్ ఖాన్ కిరీంకన్నా కూడా తక్కువ ఉండే మొత్తం ఆదాయం గల ఖాన్ ఖాన్, మహమ్మదీ ఖాన్ లాంటి, టుమ్రా సంస్థానాలు, మొదలై, కాశ్మీర్, హైదరాబాద్ లాంటి సంస్థానాలకూ, అందరికీ, రాజకీయంగా స్వతంత్రంగా ఉండటానికి ఏక అధికారం ఏర్పడింది.

ఈనాడు, ఒక సంవత్సరం గడిచాక చూసుకొంటే, ఒక హైదరాబాద్ వినా, తక్కిన వన్నీ భారత యూనియన్ లో చేరిపోయాయి. నిరంకుశ రాజ్యపరిపాలనల నుంచి బైటపడి, ప్రజాస్వామ్యపాలిత భాగాలుగా అయిపోయాయి. వీటిని కొన్నిటిని పరిపూర్ణంచేసి, కొన్నిటిని సంకలనమొనర్చి, కొన్నిటిని విస్తృతమొనర్చి కూటాలుగా సమీకరించేసి, అత్యధికంగా మార్పులు చేశారుటంతో, భారతదేశపు స్వయావస్థభావాలే సంపూర్ణంగా, మారిపోయాయి.

ఈ మహాగర్భవరసననూ, ఈ పరివర్తన తీసుకువచ్చినవారు ఆ కృషిలో ఎదుర్కొనలసిన వచ్చిన అతిసునీతిమూ, మహాకష్టతరమూ అయిన సమస్యల స్వభావాన్ని, సంపూర్ణంగా అవగాహన చేసుకోవాలంటే, ఈ పరివర్తన కాలంలో సంస్థానాధీశులందరిలోనూ సామాన్యంగా కలిగిన మనస్తాపాన్ని ముందు ఆరం చేసుకోవలసి ఉంటుంది.

మంత్రిత్వ శాఖల భారతదేశం వచ్చేటప్పటికి, భోపాల్ నవాబు, సంస్థానాధీశుల సమితికి అధ్యక్షుడుగా ఉన్నాడు (Chancellor of the Chamber of Princes). మంత్రిత్వ శాఖల భారతదేశం జరుగుతూన్న కాలంలోనే, ఈయన్ను మల్లీ రెండోసారి గూడా, వోట్ల లాంఛనమైనా లేకుండా, ఏ ఒక్క రిద్దరితోపు అధ్యక్షుని మైనా తెలుపకుండా, ఆ అధ్యక్షుడవదిలి సంస్థానాధీశులు ఎన్నుకొన్నారు. ఈ విషయం చాలా గమనించదగ్గది. ఎందుకంటే, అంతవరకు చాలాకాలంనుంచి జైల్లో ప్రాగ్భతున్న మహాత్మాదూ, కాంగ్రెస్ నాయకులూ కూడా, ఈయన ఇంకా, గాంధీ - ఇర్విక్ ఒకటే బడికలో ముఖ్యపాత్ర వహించిన డాక్టరు అన్నారీ మహాత్మాని అనుచరుడైన జాతీయవాద అనుకొని ఉండి ఉండవచ్చును. కాని సంస్థానాధీశుల కీడునవిషయంలో అల్లాంటి దుర్భేధం లేదు.

హృదయంలో జరిగిన, “అతిరహస్య సమావేశాలలో” ఒకవాంట్లో, తన పాటి సంస్థానాధీశులమందు, తన పక్కా ముస్లిం గృహనీ, పాకిస్తాన్ లో పరిపూర్ణమైన విశ్వాసం గలవాడననీ, ధార్మిక, స్వచ్ఛంగా చెప్పుకొన్నాడు. అయినా, లీం కోరేది సంస్థానాధీశులకు క్షేమం కరం కావాలే అందులో రాజీనామా నిచ్చే ఉండునని చెప్పాడు. “అయితే సంస్థానాధీశులు ఒకటో, లేక అంతకన్న ఎక్కువో స్వీకృతంత్ర కూటాలను తమ ఏర్పరుచుకొంటే, చాలా శ్రేయ

స్కరమనీ, భారతదేశం అల్లా లోహనమరగానే, మల్లీ పూర్వపురిత సామ్రాజ్యాలగా సంస్థానాలు విస్తరించి వెలిసి అవకాశ ముందనీ నూచించాడు. ఈ చివరి నూచన మాటల్లో చెప్పలేదు నిజమే కాని, నూచనను మాత్రం స్ఫుటంగా ధ్వనింప చేశాడు. ఈ అభిప్రాయాన్నే సర్ కానాక్ ఖోర్ ఫీల్డుకూడా ఆమోదించాడు.

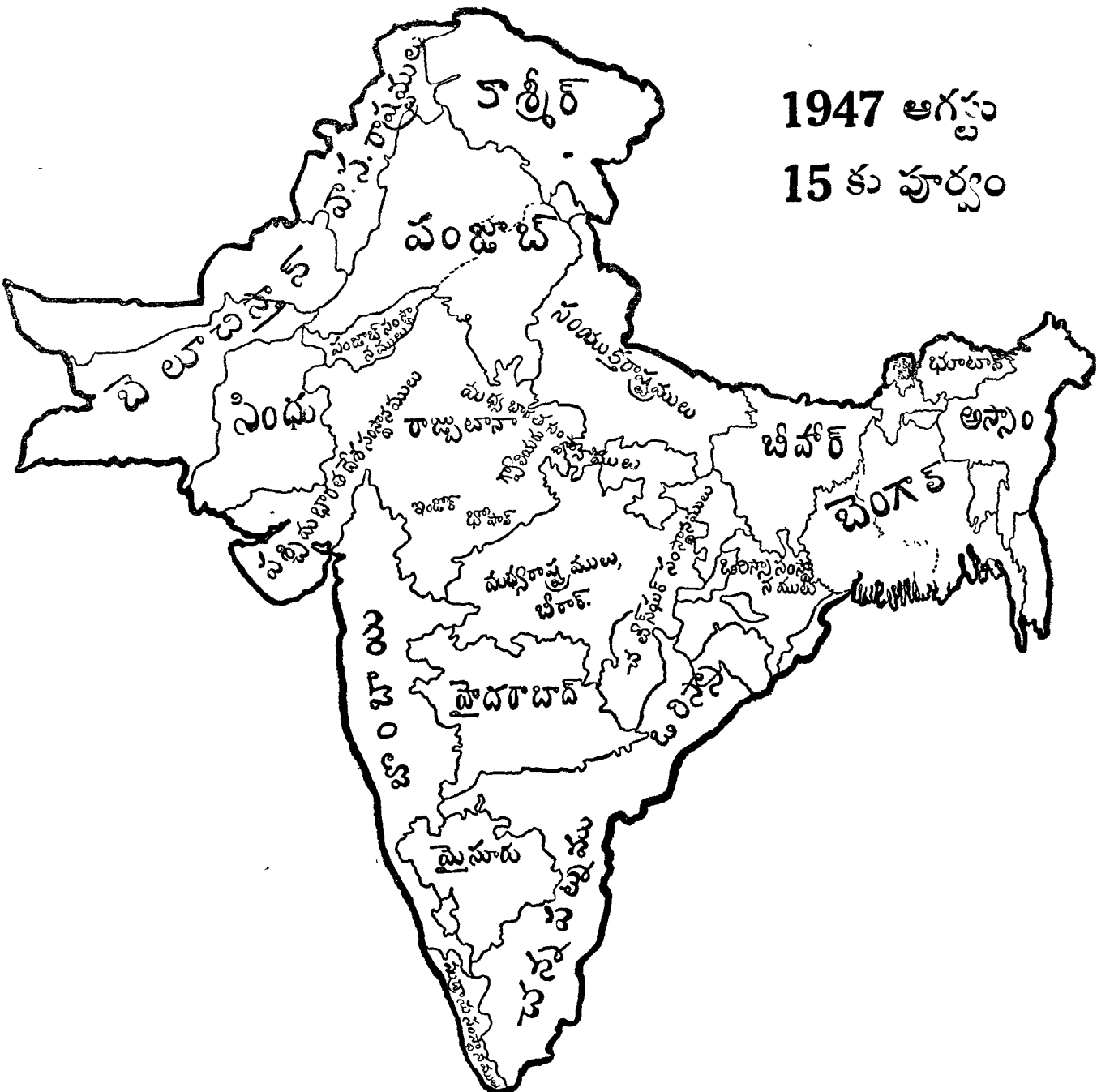
ఈనాడు మహారాజుల “దేశభక్తి”ని స్తుతించే వాళ్ళంతా, ఓడుగ్గురు తప్ప తక్కిన రాజులంతా ఈ భోపాల్ నవాబ్ నాయకత్వ స్పృహగలవాడే మాట మరచిపోతున్నారు. దూర దూరాల ఉన్న ఈ పెద్ద, చిన్న, సంస్థానాలన్నిటి ముఖ్యపట్టణాలన్నిటిలోనూ కూడా, నయాన్నో భయాన్నో సంస్థానా లన్నిటిని సమీకరించేసుకొని, ఒక మహారాజ్యం స్థాపించుకోవాలనీ, రహస్యంగా సమాలోచనలు, సంవిధానాల చర్చలు, చాలాలోజాడాకా జరిగాయి. “బ్రిటిష్ నిష్క్రమణాంతరం” దేశంలో “ఏర్పడితే”, అరాచక సంరంభంలో, ఏయే దేశాలు, ఏయేభాగాలూ, చే జిక్కించు

స్వాతంత్ర్యానంతర

కలిసి పనిచేస్తున్నాడు. ఆయన ఒక్క మాట అంటే, ఈ రాజులు, రాజ్యభ్రష్టులై దేశాలను వదలకన్న సక్రమం భోపాల్ నవాబు, పోస్టాన్ ముస్లిం లీగరునని ప్రకటించుకొని, రాజస్థాన్ స్పష్ట బుమైన బీజం నాలుగున్నా డిని నేను చెప్పాను. అంత మాత్రాన తక్కిన రాజులంతా గుడ్డిగా ఆయన్ను నమ్మకన్నా దురభిప్రాయమూ, అపనమ్మకమూ కన్పించుకోవచ్చు. అప్పుడాయనతోపాటు చేరినవాళ్ళలో చాల మంది, తమకు తామే మహారాజులు నిర్మించుకోవచ్చునని, నిజంగా నమ్మారు. మహాత్మా గాంధీ, నెహ్రూ, పటేలుల నాయకత్వం, భారతదేశానికి కంఠగా నచ్చుటం లేదనీ, సర్వ హిందవులు, హరిజనులు, ముస్లిం, సిక్కు మత

లాంటివాళ్ళ సరసను కూర్చుని సంప్రదింపులు నిర్వహించటం, మహారాజులకు చాలా గౌరవహీనమనీ, తమ మర్యాదకూ, హోదాకూ తగినట్లు, తాము వెనకొకట ఉండి, ప్రజామండలి ఆకతాయితనాన్ని ప్రోత్సహించే, మనుష్యులతో మాట్లాడటమూ, వ్యవహరించటమూ అంతా తమ దినానల కొదిలెయ్యటమే తమ హోదాకు తగినట్లుంటుందనీ, అక్కడి రాజులందరికీ నచ్చచ్చే, మహారాజు దర్బారుని నిలబెట్టుకు తీరవలసిందే అని ఆ రాజు లందరికీ ఉత్తేజనం కల్పించాడు.

ఈ రాయబారా లింకా జరుగుతున్న కాలంలో, అనాటి కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడూ, అప్పటి భారత అధినివేశక స ప్రధాన మంత్రి అయిన పండిట్

1947 ఆగస్టు
15 కు పూర్వం

కొనేందుకు అవకాశం లుంటాయని మహారాజులతో, ఇండియా మాఫుల గిర్ పట్టుకొని, అహమ్మీకలూ, రాబందులకలూ రెప్ప ర్పకుండా, లాభదృష్టులతో పరిశీలించసాగారు. “రాజస్థాన్”, “పాకిస్తాన్” బలలను రెంటినీ కలుపుకొనేందుకు “భోపాల్” నుంచి “జాకా ఖుద్” దాకా ఉన్న రాజ్యాలన్నీ ఏకరాజ్యమయే సన్నాహాన్ని జరిగాయి. హిందూరాజులు కూడా మహాత్మానాంతో ఇందులో చేతులు కలిపారు.

కాని అదృష్టవశాత్తూ, మ. ప. వ నవాబర్ జాంసాహాబ్, మరికొందరు దేశభక్తులైన హిందూ రాజులూ కలిసి, తమ తమవారిలో బైలుపడిపోయి, అరహస్యవాజులై పోయే సంకల్ప స్థితిలో ఉన్నప్పటికీ, దైవ్యతో, మహాత్మా గాంధీ, సర్దార్ పటేల్, పండిట్ నెహ్రూలకు ఈ కట్టనంతా సంపూర్ణంగా బైటపెట్టారు. అప్పటి కిక్కడ కాంగ్రెసు గర్భంలో, భోపాల్ నవాబ్ ప్రతిష్ట అత్యున్నతస్థాయిలోనే ఉంది. అటు ఖోర్ ఫీల్డు, మొదలైన, నిరంకుశ “సామ్రాజ్య” పద్ధతులతో, చెయ్యా చెయ్యి

విధేయ, రాష్ట్రాంతర విధేయాలూ ఇల్లాగే నిల్చి ఇండియా ముక్కలు ముక్కలుకాక తప్పదనీ, మనస్ఫూర్తిగా విశ్వసించారు. తమకున్న అంతటి “హిందూమత భక్తి” తోటి కూడా, ఈ మహారాజుల్లో చాలామంది, జనహర్ లాల్ నెహ్రూతో కన్న జిన్నాతో వ్యవహరించటానికి సుముఖులై య్యారు.

“సంప్రదింపు జరిగే సమయాన్ని” ఎన్నుకొనేందుకు, సంస్థానాధీశులు బొంబాయిలో సమావేశమైనప్పుడు, గమనించదగ్గ విషయం ఒకటి జరిగింది.

జాంసాహాబ్, గ్వాలియర్ మహారాజా, పాటియాలా మహారాజావంటి రాజులు కొందరు ఈ “రాయబార సంఘం”లో కొందరు మహారాజులూ, కొందరు దినానలుకూడా కలిసిన మిత్రమణిలుగా ఉండాలని నూచించారు. అసలు న్యాయంగా, బుద్ధిమంతిరంగా ఆలోచిస్తే ఇందుకు అభ్యంతరం ఉండాలి అవసరమే లేదు. భోపాల్ నవాబ్ గారి ప్రోద్బలాత్పానంతో, విడిదరు మహారాజా లేచి, తమంటి మహారాజులు, నెహ్రూ, పటేల్

జహ్వర్ లాల్ నెహ్రూ, కాశ్మీర్ కని బయలుదేరితే, డోమలోద్ద బలవంతంగా నిరోధించబడి, కాశ్మీర్ లో ప్రవేశించకుండా అటుకాయించబడ్డాడు ఆ నిషేధపుటు తర్వాత నిచ్చినప్పటి కాశ్మీర్ దివాన్ రామచంద్రకాక్ దైర్యం హృదయపూర్వకంగా మెచ్చుకొంటూ, మహారాజుల గౌరవాన్ని పడిపోకుండా నిలబెట్టేందుకు కాశ్మీర్ మహారాజుని, రహస్యంగా అభినందిస్తూ, సంస్థానాధీశులు తమ సంతోషాన్ని వెలికితెచ్చారు ఆ తేగ “కాక్” స్మారకనిధికి చందాల కన. నైవాప్రయత్నించి ఉంటే, వారం తిరిగేలోడల, కావలసిన చందా మొత్తాన్ని మించి సంస్థానాధీశులే విడివిగా ఇచ్చేసి ఉండేవారు. హోల్కర్, గుక్కార్, రాజుల వంటి వారంతా, భోపాల్, రాజస్థాన్ ల ట్టర్ జభక్తి చూపారంటే, తమ వైవాహిక విక్రంఖల ప్రవర్తనలూ, తక్కువలూ, అన్నీ, సకాశ్రీయం చేసుకోవచ్చుననే ఆశతోనే! ఇదే, బ్రిటన్ ఇండియానుంచి వెళ్ళిపోయే మహారాజున్న, “నరేంద్రమండలి” పథ్యులలో

భారత సమైక్యత

పెక్కుమంది కున్న "జేకర్ల క్రి" స్వభావము! ప్రతి చిన్న సంస్థానాధీశుడు "భారత దేశాన్ని" ప్రేమిస్తూనే ఉన్నాడు; అయితే ప్రజాస్వామ్యం అంటేనే ద్వేషం!

ఈ కోణాల్లో చాలామంది, "హైదరాబాద్" "భోపాల్" నవాబుల తోలి నిశ్శ్రీ జె. యన్. సహానీ

'రాజస్థాన సమాఖ్యకై' కలలు గంటూనే ఉన్నారు. సకాలంలో భారత భూభాగాలను సమరాజ్యాలలో కలుపుకొని, మహారాజులూ, సక్రమరూపా అవుదామనే కలలు గన్నారు.

"హిందూమతాసభా, రాష్ట్రీయస్వయంసేవక సంఘము, ఈ "హిందూరాజ్య సంరక్షకులలో గొందరి రక్షణను వెంటనే సంపాదించుకోగలి

కాగానే, భారతప్రభుత్వ సంస్థానకాళామాత్యులది పైచేయిగా తయారయింది. ఒకవైపు ప్రజామండలిని స్థానికంగా రాజులపై వత్తిడి తీసుకు రావటానికి ప్రోత్సహిస్తూ, మరొకవైపునుంచి రాజులతో, భారత యూనియన్తో శరేరేణే తప్ప, క్షిప్రసమయాల్లో సంస్థాన ప్రభుత్వాలకు అండగా రావటానికి పిల్లెదనీ, భారత ప్రభుత్వ సంస్థానమండలి తెలిపింది. తర్వాత చిన్న సంస్థానాలను కలిపివేయటానికి తయారు చేయబంటూ కూడా ఈ పద్ధతే అనుసరించారు.

ఇక్కడకూడా, కొందరు సంస్థానాధీశులను వివేచించుచే చెప్పుకోవాలి. కథియవార్ అంతా ఏకసాగృహ్యులుగా అయిపోవాలనే మహాత్మాగాంధీ గాధాభిప్రాయాని కనుగుణంగా ఎదురుగానికీ వాంఛగర్, బోర్సం

పటేలుకు, ఆయన అనుచరుడు వి. పి. మిసెన్ కూ చేతులుంది.

ఈ సరేంద్రమండలిలో, "ఇందుకు బాగా కృతిరేకులుగా అవగలగ" అనిపించిన బోట్ల గొడ్డలన్నీంటినీ దోచుకుంటువుకు రావటంలో, సంస్థానకాళి, తక్కిన విధానాలన్నీటితోపాటు, స్వయండుస్తాల్లేన రెండు అంశాలనుకూడా అవలంబించాలనే వచ్చింది.

మహారాజుల స్వంతభుర్వుల నియామకంలో ఓ వైపునుంచి భారతరత్న యాసిస్టాంట్, రెండో వైపున స్థానిక ప్రజామండలి నాయకత్వాలకు గుడ్డిగా ప్రోద్బలం ఇవ్వవలసి వచ్చింది. ప్రప్రథమంగా కావలసిన వత్తిడిని ప్రభువుల మీద తేవటానికి ప్రజామండలులను ముందు ఉపయోగించాలివచ్చింది. చివరి భుజిలలో రాజులంతా పూర్తిగా లొంగిపోవటానికి, వాళ్ళకిప్పించే "రాజభత్యాల" ఆకర్షణీయంగా చేయవలసివచ్చి నది. తత్ఫలితంగా, శతాబ్దాలుగా ప్రబలుతూ వచ్చిన రాచరికాలు, పూర్తిగా యాపు మాసి పోయి, పరిపాలనాధికారం, ఒక్క సారిగా, పరిపాలించటానికి తగిన సమర్థత, అనుభవము

నష్టగంతులుగా ఉంటున్న కొందరికి సంక్రమించటం, ఇతరపూర్వము ఎక్కడా జరగలేదు. మరి ఈ "బామ్మ పభుత్వాల"ను ఇల్లా నిలబెట్టి నందుకు భారతప్రభుత్వ సంస్థానకాళిను ఎవరైనా "తప్పక పట్టే" బహుళా సంస్థాన మంత్రిత్వాలకుకూడా, "పరిపాలనా ఉన్నతాధికారి" (Training Centre for Administrative Officers) లాంటిది ఒకటి భారత ప్రభుత్వం, త్వరలో స్థాపించాలివస్తుందేమో!

ఓవైపున ఇల్లాంటి పుట్టకాళ్ళు "మండలు" లన్నీంటినీ మంత్రిపదవిపూర్వకంగా లిచ్చారు. రెండోవైపున మహారాజులకు పుట్టిగా వార్షికాలయాపంలో ఫింఛా వరుసగా శ్రీచిహ్నం. సక్రమంగా సమాజంగా సభర్థులగా, పాలనాధికారం, ఆయా సంస్థాన ప్రజలకు సంక్రమించే ఉన్నట్లయితే, ఆ రాజ్యాలు ప్రజలు ఆ రాజులకు ఇంతంత వార్షికపు మొత్తాలు ఇచ్చేందుకు ఎప్పుటికి ఒప్పుకోనేవారు కారు.

ఇంతా చేసి ఇప్పుడు, ఓ విగువందలమంది, అభాజనుల, అవకతవక కృత్యములకోసం, జేకర్ల పది కోట్లరూపాయలను ఏటేటా ఇచ్చుకోవలసి ఉంది. జీవనతీమము లనిపించిన, "రాజప్రహులు" మొదలైన అధికారాలలో ఉన్న రాజుల విషయంలో చూచుకొన్న, వాళ్ళ పరిపాలనా దక్షతల విషయంలో సంతోష మేమి ఆకర్షణ లేదుగాని, "కాళ్యకంగా, విశ్వకోసం ఇంత కృత్యభారం నెత్తిన వేసుకోటం తెలివైనవవా? అమెరికా తన సంయుక్త రాష్ట్రాధిపతులకుకూడా ఇంత డబ్బు ఇచ్చుకొడే!" అని అనిపిస్తుంది.

ఈ ధనభారంకన్నా కూడా పిచ్చి కృత్య వారంగా కనబడేది ఏమిటంటే: ఈ "వార్షిక భత్యదాక"లకు అవకాశంగా, కోట్లరూపాయల వివరగల "జవహర్" ఆపు చెప్పేసి ఊర్కోటం! ఈ విగువందలమందికి గానూ, రెండుకోలా, రెండువేల విగువందల కోట్ల రూపాయల మొత్తం "పిత్రాధికార"గా, భాగించి ఇచ్చేకారు. ఇంతటి ధనాన్ని ఈ "రాజులు" ఏం చేస్తారో చూడవలసి ఉంది. ఇక వాళ్ళ జీకర్లకంటామా, ఎంత పెత్తనాగా ఉండో, ఇప్పటికప్పుడే, నగలూ కట్టా విడదీయాలి నింపజూస్తున్న కొందరి కథకల్ల తెలుస్తుంది.

అల సంతకరంలోనూ, వ్యాయంగానో అన్యాయంగానో బంగారం, డబ్బూ, నల్లూ పీరూ పాస్తైలేనే ఉంటుంది. పది కోట్లవిలువ కలిగి ఉన్న సహస్రము ఈ రాజులు విడదీయకు చేరకేరారు. ఈ విషయం భారత ప్రభుత్వానికి తెలుసును. కొటి రూపాయల నగల సరుకుతో ఈమధ్యే ఒక రాజా, ప్రభుత్వం ఎరుకమీదే, అమెరికాకు ఎగిరి వెళ్ళాడు ఈరత్నాల విడదీయవాదాన్ని త్వరలో మనం ఆపకపోతే, భారత దేశంలోని అయూల్య సంపదలు, సంస్థాన ప్రజల చిన్నూ, పెద్దూూ పిండి సంపాదించినవి - అన్నీ అమెరికా, స్విట్జర్లాండుకు, కనడా, ఆస్ట్రేలియాలో వేలం పాటలలో ఎగిరిపోవటం త్వరలోనే మనం చూస్తూ కూర్చోవాల్సి ఉంటుంది మన అయూల్యరత్నాలన్నీ విడదీయ "బ్యూటీఫుల్ డాంపింగ్" ప్రేమ సర్వాంగాలకు అలంకారాలుగా రియారతాయి.

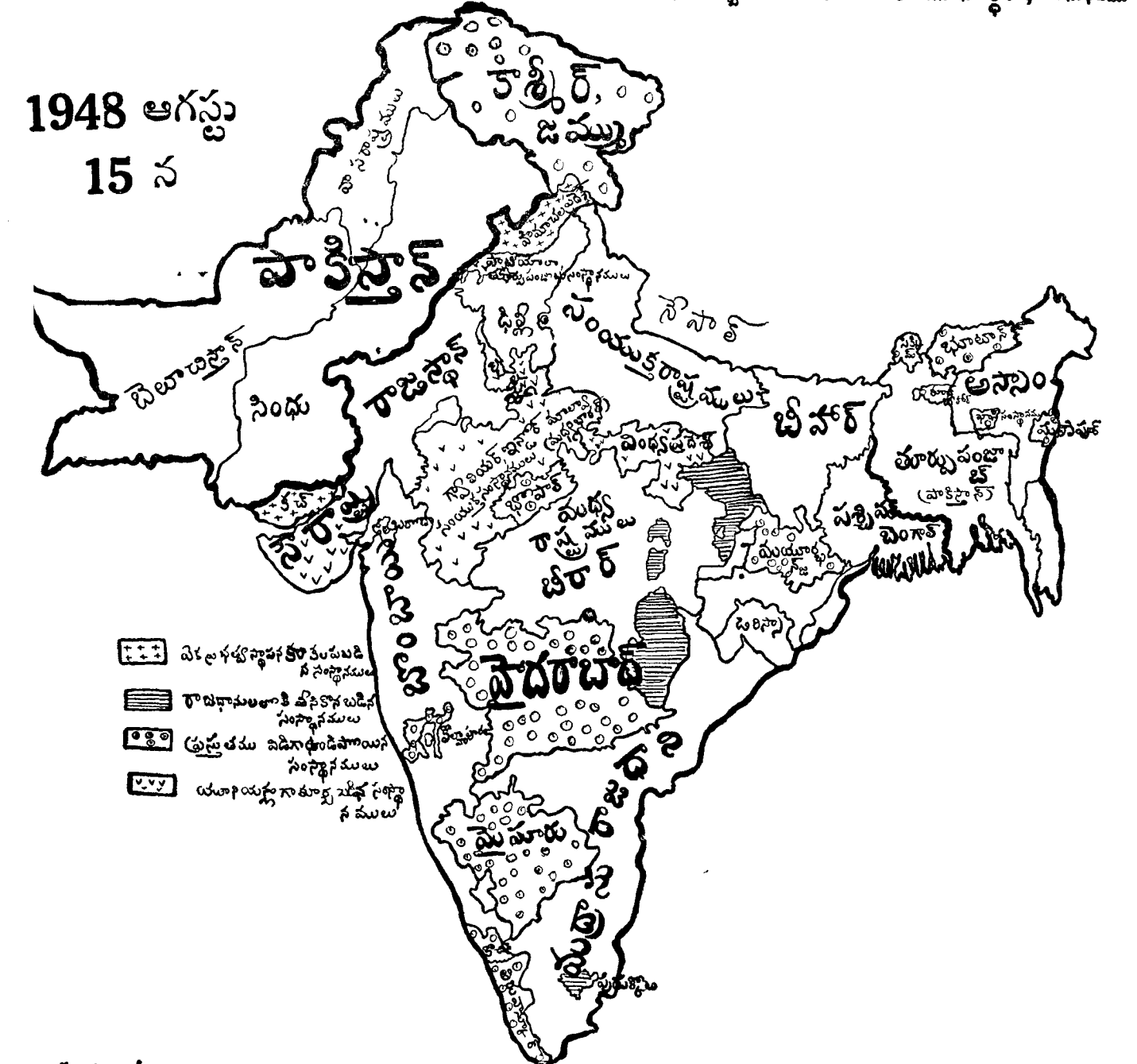
1947 లో ఊహాకృత అందని ఒక మహా దృశ్యము - భారతదేశాన్నింకనూ ఏకం చేయటమనేది - సర్దార్ పటేలు ప్రజ్ఞావివేకరాజనీతి జ్ఞానగల్గా, వి. పి. మిసెన్ సాధనా చతురత వల్లా సిద్ధించింది. కాని ఈ ఆగస్టు తాన్ని సాధించటానికి అత్యధికంగా పాం చెల్లించుకొన్నాం.

నెరసిన వెంటుకల ఔషధము

రంగు పూయ నక్కరలేదు. అయ్యేద వికృత. తెల్లని రంగును మార్చి కాళకముగా వెంట్రుకలకు నలుపు నిచ్చును. గుణం కానిదో. డబ్బు వాషు చేయబడును. తెలుపు కొంపపై యుండిన రూ 2.8.0. మధ్య రక మైయుండిన రూ 3.8.0. పూర్తిగా యుండిన రూ 5.0.0. గమనింపు:- ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ నిచ్చు ఔషధము.

Shri Chandra Kanta Pharmacy No. (127) P O Rajdhanava (Hazari bagh)

1948 ఆగస్టు 15 న

గాయి." ఈ ప్రతీప సంస్థలు ప్రజాదరణాన్ని, ప్రాబల్యాన్ని సంపాదించుకోగలగటకై ఈ స్వాధీనాధిపతుల సనం వేలక వేయి ఈ సంస్థానాలను నింపేసింది ఏకైకతంగా, భిక్ష పూర్, ఆల్బార్లో జరిగిన వన్నీ కలుపుకొంటుంటే ఇంతా తెలిసినప్పటికి.

జోషిపూర్ యువకరాజు, తన సరిహద్దు పరిస్థితిని అవకాశంగా తీసికొని, భారత యూనియన్లో తేవటానికి వాల్లు కోసాలు జాక్షించేసి. ఆవాల్లు రోజులలోనూ, పాక్షిస్థానకతో, ప్రణయ భ్యవహారంలో ముగిసి తేలాడు.

తేళ్ళమీద లెక్క పెట్టతగ్గంత స్వల్ప సంఖ్యాకరైన కొందరు రాజులూ, మహా విభావనల దివాన్లుగూత్రం, తగ్గంత జేకర్ల క్రితోనూ, ప్రజాస్వామ్య భావంతోనూ పూగితులయి, సాహసించి మంత్రి భారత యూనియన్లో తేవటానికి నిశ్చయించుకోగలిగారు. ఆరీతిగా వాళ్ళు, యూనియన్లో చేరే ప్రక్రమపై సంతకాలు పెట్టి ఉండకపోతే, ఈ నాడు భారతదేశం ఓ "హైదరాబాద్" కాక అరేక హైదరాబాద్ లు ఉన్నవలసివచ్చేది. ఒక సారి సరేంద్రమండలిలో "వికృతి" భిన్నము

దర్ సంస్థానాధీశులు వెంటనే ముముభక్త్యం చూపించారు. కానీ తక్కిన రాజులకం చాల మటుకు, బ్రిటిష్ వారు వాటిని తయారుచేసి వదిలివెళ్ళక ఆరాచకకల్లాలనిపిస్తోనే వాటి నట్టే పెట్టి ఉంచటానికి సంసిద్ధత చూపించారు.

ఒక మహారాజా గారు, ఈ సభ్యోయో - వారత రాని, గ్రహించి, ఎనిమిదికోట రూపాయలు తీసుకొని మూటాముల్లె కట్టుకొని, సింహాసనం కొడుక్కు వస్థగించి నిద్రించాడు. దానినో, "రాజప్రహుభో"కు యువ గాన "ఖజానా" వసుఖు అప్ప చెప్పా ల్పాచ్చేట పుటికి బొక్కసం "నిండుకొంది" శేను ఎగిరి ఉన్నంతగా, స్వబుధిగల జేకర్ల క్రి పూజులై సరేంద్ర మండలి వాళ్ళ తయారుచేసిన "సంస్థానకాళి" అంటూ ఒక్కటైగా తేగు. ఈ మహారాజుల విషయంగా, ఏ "బ్యూరు" కావలసిన "బ్యూ" అక్కడ, అతిభుజిలంగా పన్ను సన్నగా తపయోగించి, ఎక్కడి మహా గాన లక్కడ, స్వయంగా తామే ఈ కూటములు తగుగుచేయటానికి పూనుకొన్నానే అందరికీ అనిపించేట్లు చేసి, ఈ కూటములను తగుగుచేసిన ప్రజా, ప్రతిభా, గౌరవం, అంతా, సర్దార్ కల్ల భాయ

తేని నేకల్లో హతాత్తుగా పడి ఊర్కొంది. సంస్థానాలలో ప్రజామండలి ఉద్యమాలు కాంగ్రెసు ఉద్యమంలాగ కాక, ఎప్పటికప్పుడు గాలిపోసి బ్రతికించుకొంటూ వచ్చిన ఉద్యమాలు ఏ కొద్ది సంస్థానాలలో వివహాయిస్తే, తక్కినచోట ప్రజామండలులు, బ్రిటిష్ యుండి యాలో "కాంగ్రెస్" అంటూ ఉన్న కారణం మాతంగానే ఉద్భవించినవిగానూ, బ్రిటిష్ ఇండియాలోని కాంగ్రెస్ నాయకుల చెప్పు చేతల్లోనే ఉన్నవిగానూ ఉంటున్నాయి. స్థానికంగా ప్రజామండలులలో మాండలిక సభ్యులం ఉండేది కాదు. ఒకవేళ కొందరుకూ, మంచి అవకాశాలుగా, ముఖీత సైనికులుగా, పనిచేయవలసినవార్ళుకప్ప, సమర్థులు, ప్రజాకాలలూ, అయిన నాయకులుగా ఉండదగవారు లేరు. అకస్మాత్తుగా, ఈ ఉపవాయులంతా పరిపాలనాధికార భాద్యత వహించాలివచ్చింది. దైవదత్తంగా తమకు వచ్చిన అపారమైన సహాధికారాన్ని, ఆపు, పూయ, అసమర్థులై, దుర్వినిగులై, గుర్వినిగులై చేయబంట్లనూ, పరుల త్యాగబలివిగల్లనూ, ఇలా ఇంత మహాధికార పదవిగారనాలు, అకస్మాత్తుగా, అసమర్థులు

గొప్పవారితో గుసగుసలు. 2.-చక్రవర్తులు:

హరిశ్చంద్ర చక్రవర్తి

శ్రీ|| శే|| వారణాసి శ్రీనివాసరావు

[కంగుల్లీసి పింజలుబోసి కట్టిన సరి గంచు పట్టుభోవతి: దానికిదగ్గ యుత్త రీయం;కుచ్చులూర వేలాడుచున్న నడుం కట్టు: కిరీటం, చెవుల చవుకళించే రత్నకుండలాలు, రత్నాలూపిన భుజ కీర్తులు, మణిహారాలు, సింహతలా టాలూగల్లి రాళ్ళుదాసిన మురుగులు గల్లి; పై కుబ్జిణాచ్చే రాజసాన్ని దిగ మ్రింగుతూ ప్రకాశిస్తూన్న బ్రహ్మ తేజస్సును గురుపించే మహామూర్తి మంతులు శ్రీ సత్యహరిశ్చంద్ర చక్ర వర్తులవారు సాక్షాత్కరించగా—]

శేను: (నమస్కరిస్తూ) మహా ప్రభో, ప్రథమ పట్టుకరీ, నమస్తే, నమస్తే, నమః. హరి: సఖిభవ, ఆయుష్మాక భవ.

శేను: స్వామీ, తమ తేజస్సు నా కండ్లను మిరుమిట్టు గొల్పుతుంది. దాన్నింత తగ్గించ తుంటే నే న్నిభాయించలేను.

హరి: అండు దుస్సహ మేం లేదోయ్ పిచ్చి వాడా! కానీవు తేరిపారమాస్తే అలవాటవు, తుంది.

శే: స్వామీ, అంటారేగాని ఎంత తేరిపార తాస్తే మార్గదీ తేజస్వీ కండ్ల కలవాటవు తుంది?

హరి: నీకు మా మీ దున్న భక్తికి సంతోషించాంగాని, మే మెక్కడ, నా రెక్కడ!

శేను: (కొంతసేపు కండ్లారనూ చూస్తూ) చిత్తం. మా కాలంవాండ్రకు, నాకూ కొన్ని సందేహం అండి వాటిని తమస్ఫుటిలో తీర్చు కుండామని తమ రుపానించడానికి సాహసించా.

హరి: (ఏమిటని అని అర్థమొచ్చే మాట తాచి యూరకుండును.)

శేను: తమ వంకాన్ని పరీక్షా కాళిదాసు భక్తులంతా వ్రాసిందంతా సత్యమా!

హరి: మహాకవి అసత్య మాడగలడని మీ తెల్ల గనుకోగలరు?

శేను: కవిత్వంగా, దానికి ప్రాత్రపాతం సహజము.

హరి: (చిరునవ్వు నవ్వి) దరిద్ర దేవత తాండవమాడిస్తూంటే కవి యేమైనా అంటాడ, ఏమైనా తేనాడు మా కాలంసంగతి సరే. కాళిదాసు నాటికా దేవత యెక్కడ తిరుగుతూందో గాని, యీ భరితఖండానికొక రాలా. ఆమహా కవి యెంతో జూచి, విని, కాళి యెట్లు పరికిస్తే నట్లా పలికాడు. అట్లాటప్పుడు మీ కింక వ్యర్థం.

శేను: చిత్తం. అయితే: అజన్మభుక్తానాం, అభలోదయకర్తృణాం, అశ్రుమ్రక్షితీకానాం, అనాకరణవర్తనాం, యథావిధిహుతాగ్నినాం, యథాకామాప్యతారిణాం, యథాపరాధదండానాం, యథాకాలప్రభోధినాం! త్యాగాయ సంభృతారాణాం, సత్యాయ మితభాషితాం, యశస్వి విజగీషాణాం, ప్రజ్ఞాయై గృహమేధిణాం, కైకవేదభ్యస్తవిద్యానాం, యావనే విషయేషి తాం, వాగ్ధే మునివృత్తినాం, యోగేనాం తేత సత్యజ్ఞాం, రహుడా మన్వయం వత్సే— అన్నాడేండి, అదంతా నిజమేనాండి?

హరి: ఈ వర్ణన మే మెన్నడూ వినాలా. అదంతా మా తర్వాతియుగాల్లో నెన్నడో జరిగిన కథ వారు మావంశీయులైనా. అట్లాకొక బోయినా, అది సత్యమైయుంటుంది దానిమీరను కోడానికి కారణం?

శేను: ఒక్కటి తీసుకుంటా: 'అజన్మ భుక్తానా' మన్నాడుకదా. భట్టిసప్తటిసంధీ గిట్టించాకా యెవరైనా కురులుగా వుంటారా?

హరి: ఉండకూడదాని దానికి ప్రతి ప్రశ్న చేసుకుని సమాధానం గురుకుంటే నీకు అగతావస్థ మిచ్చుచున్నట్లు విడిపోతాయ్.

దానికి కీలకంకెప్తాం విను. అందరూ అట్లాటి వారై యుండరుకదా అని మీ సందేహానికి మూలం. దానికి సమాధానం ఒక చెట్టున పండ్లు గాస్తే అన్నీ ఒక మాదిరిగా వుంటాయా? ఎక్కువభాగం మంచివైతే చెట్టు మంచిదనం? అట్లాగే వంశం. మరొకటి, ప్రతివ్యక్తిపేషుడియో రెప్పపాటో అపరిమళం గాకుండ కూడదాని. అప్పుడుమటుకా చెట్టు ఉపమాన మెందుకు పట్టదా? కాబట్టి సారాంశమేమిటంటే, ఆ వంశ ములో చాలావర కందరికీ, ప్రతివ్యక్తికీ చాలావర కంటేనని. అట్లాకాకుండా విమర్శిస్తే సృష్టిలో ఏదీ ఆగదు.

శేను: చిత్తం. బోధమైంది. తమకు సత్య మంటే గొప్పపట్టుదలనీ, అట్లాటిపట్టుదలంతోవ్య ర్తికీ లేదనీ, అందువల్ల తా మిక్కడెక్కడూ నెన్నడూ బడని కష్టాలు పడ్డారనీ నేటివరకూ మే ముందర మనుకుంటూంటాం.

హరి: (చప్పరించి) మా దొక మహా విషయం తేనారోయ్ మీరంతా. సత్యమంటే పట్టు దల లాకపోతే సృష్టి: నడిచేదెట్లా, ఆసలది కలిగే దెట్లా. మాటన్నాం, దాన్ని జరపాలనకోకుంటే యే వ్యవహారం పొక్తుపడుతుంది. యే వ్యవహార ముసలు కలుగుతుంది. అది మాకే వుండ ను కోవడం, అందువల్ల మే మితర్లకంటే యెక్కువ కష్టాలు పడ్డా మనకోవడం భ్రాంతి. మాకు సంఘంలో గల పెద్దరికం చాత మమ్మల్నింత గొప్పచేసి మాకంటే వేరన్నార గాని, నిజాని కట్లాటివాండ్లందరో యే కాలంలో నైనా వుండి వుంటారు. వాండ్లదో సామాన్యలు గనుక వారి పేర్లు ముందుకు రాలా. వంతకూ కష్టా లేమిటి, నుఖా లేమిటి? అవి దేనికి ఇంబంధించినవి? కర్మానుభవం తప్ప దనుకుంటే సృష్టికి సుఖదుఃఖాలు సాధారణవిషయాలు. సుఖం వచ్చినపుడు పొంగిపడి, దుఃఖం వచ్చినపుడు బోర్లబడడం అనిచేకం. వివేకంతో ప్రవర్తించే వాడికి కాంతి లేని సందర్భముండదు.

శేను మహాప్రభో, తమ రేట్లా సెలవిస్తార! సప్తద్వీప సామ్రాజ్యాన్ని పరిత్యజించి, ఒక సామంతుని పట్టుకంటే, అందు భార్యతో, కన్న బిడ్డతో దుస్సహమైన ఊడిగాని కమ్ముడుపోవడం అదింతా కంట తడిపెట్టుకుండా జరపడం సామాన్య కన్యమని సెలవిస్తారా?

హరి: నీవు పట్టి పిచ్చివాడవోయ్. ఒక చక్రవర్తికి రాదగ్గ కన్య మంతకంటే యేదోయ్? మాటకోసం సత్యవ్యం గోల్పోయి యింటిల్లి పాదీ ఊడిగాని కమరాలొచ్చిన సామాన్య కుటుంబీకులకు, అట్లాటి చక్రవర్తికి భేద మేమిటోయ్ ఒక తేదాంతికి?

శేను. (నమస్కరిస్తూ) స్వామీ, తమ వినయం కీర్తికలిగింది కానీండి, తమ జీవితం సామాన్య జీవితమాండి?

హరి: అట్లా గడుగుతావంతకంటే మమ్మల్నే మనమన్నానోయ్ వార్షడగడ మెందుకాని, నీ మనుకోవచ్చుదు?

శేను: తమ రేమైనా సెలవిండి, తమ యశస్సు అపర్వనీయం.

హరి: నీకు మాపట్ల మన్న భక్తి అంత కంటేనూ.

శేను: (ఆశ్చర్యంతో) అరలే! ఎంత మహాను భావులు కాకుంటే, చేసిన బాసకారకు అతి సుకుమారులైన భార్యాపుత్రులను, తమరిని ఆ విధంగా నట్లాటి కుచ్చుల కమ్ముతారా అండీ!

హరి: ఈ విషయాన్ని చంద్రమతీదేవిని ప్రశ్నిస్తే బాగుండును. వారి నోట నేనుని విందువో! భార్యయని, పుత్రుడని నీవే అన్నావుకదా-అంతకంటే దాన్నిగురించి మే మేమీ చెప్పమీ కొంచెంతప్ప: సకలం భరించ గలగదానికి, నరకంనుంచి ఉద్ధరించదానికి యేర్పడ్డ వ్యక్తులు కదా!

శేను: (ఆశ్చర్యంతో) ఎంత ఉన్నతా దర్శా! ఆహ! లోకానికి వాట్నుండి యెట్లాటి యధాపతనం! (కొంచెమాగి) మరొక విషయం స్వామీ, మహాత్ములు మహర్షు లంటారుకదా, యెక్కడో, యే కారణంచేతనో, యెవరిమీదో యేదో పండెం చటించామని వచ్చి తమ రుట్లా మాయజేసి బాధపెట్టిన విశ్వామిత్రులవా రేం సత్యసంధులండీ?

హరి (చిరునవ్వు నవ్వి, తలయూచి) నీ వాయువీశ్వరును బట్టి జగజ్జెట్టివిలా గున్నావ్! సత్యసంధుడు పండెమెయ్యరాదంటావా? పండె మేనీస్తర్వాత గలిచే సదుపాయాలు విచారిం చడం వారి సత్యసంధతకు లోప మంటావా? అట్లాగైతే భోంచెయ్యడానికి చేతని వాడడం గూడా నట్లాటి లోపమే కావాలి! ఇంతకూ, సత్యనిర్ణయానికేగా వారి పండె? ఈ విషయంతో అనవసరం. జరిగిందానికల్ల మంచో, చెడుగో గలిగింది మాకు. మా కర్మానుభవంలో నట్లాగున్నపుడు విశ్వామిత్రులవారు తడివ్వ యంలో నీ మిత్రమాత్రులు. వా రెన్నటికీ మహర్షులే, మహాత్ములే.

శేను: చిత్తం. అంత క్లిమంతులైన వసి స్థులవారు మాట మాత్రమేనా తమలో చెప్పక పోవడ మెట్లాటిదండీ? బ్రాహ్మత: విశ్వామిత్రుడే యే తైత్తిరత: డంటే తమ రే సదుపాయం విచారిం చుకునేవారో? సదుపాయ విచారణ న్యాయ మని సెలవిచ్చారుగా!

హరి: అంటే, వారుమటుకు పండెగాండ్రలో నొకరుగారా. తమ గెలుపు కదోక ఉపాయం కాదా అని కూడా కాదునీకం? దానికి సమాధానం విను: తమ మాట తప్పక నెగుతుంటే సమ్మకం లాకపోతే ఆ మహాసభలో సంత నీచ మైన పండె తేస్తారా? తమ శిష్యుని స్థైర్యత తా నోములాగ్రంగా నెరగున్నవారుకాబట్టి, “మన కందుకు, మాస్తుంచాను; విశ్వామిత్రుడు పోయే పోకళ్ళన్నీ పోనీ” అని ఊరుకున్నారను కుంటాం. మేం పసివాండ మేలే ‘నాయనోయ్’ బ్రాహ్మోయ్! అని హెచ్చరించాలిగాని మా బోట్టువగుడా హెచ్చరించాలన్నా? నిరంతర జాగరూకతాలక్షణుడు గాని వాడు రాజ్యాధి పతుడు గాడన్నమాట నెరుగనివారు గారు శ్రీ వసిష్ఠులవారు.

శేను: అయితే యీ, విషయంలో నాలక్షణ మేమైందండీ?

హరి: కర్మవల: విలక్షణమైంది.

శేను: చిత్తం ఇంకొక్క చిన్న కంక చేసిందంతా చాలక తమకా నక్షత్రముల్లంట్ల గట్టడ మెందుకండీ విశ్వామిత్రులవారు?

హరి: అదీ మామీద దయచేత చేసిందే. “పాప మీ తన్నింత కష్ట పెట్టున్నామే, అడు గడుక్కు నక్షత్రకబాధ సమిస్తే వీడి పోరు బడ్డాక ఫీ యేమిటి గొడవని, లేదంటే దాంతో వీడు ఏదో గట్టున బడ్డాడని యేర్పరిచిందేగాని మరొకటి కాదు.

శేను ఆహ! యెప్పటి కపుడు వార్షెదో విధంగా సమర్థిస్తారు తమరు! తర్వాత, తమ రంటే ప్రజల కపరిమిత ప్రేమని వింటామే, వా రెట్లాగురుకున్నారండి తమర్ని వారట్లా చేస్తూంటే?

హరి: మా ప్రజలు మీ కాలప్రసలంటి వారు కాదు. జగత్తంతా కర్మబద్ధమని వారిలో బ్రతివారూ మనస్సానమ్మి తదనుగుణ్యమైనట్లు ప్రవర్తించేవాండ్లు. ‘బుద్ధి: కర్మాను సారిణీ’ ప్రభువుల బుద్ధి యట్లా వర్తిస్తున్నపుడు కాదన్నానికి మన మెవరిం అని మనస్సులలో ననుకుని కారీరకసంబంధంచాక కంట తడిపెట్టుచు కొంత దూరం సాగ నంపి మాచే నివారితలై ఆగి పోయామరు.

శేను: (తీవ్రంగా) తమ రాజ్యంలో ప్రజా పరిమత్తులు లేకండీ, జరుగుతున్నదా న్నేవగించు కుని తీర్వారించదానికి?

హరి: దీనికి సమాధానం మే మిప్పుడు చెప్పిందానోనే వుంది. నీవు వర్తమానకాల లక్షణంతో కొన్నికొట్ల సంవత్సరాలన్నాడు జరిగిన విషయాన్ని పరీక్షిస్తున్నావ్. కొంచెం విచారిం చు, అన్నీ విడవ మాతాయ్.

శేను: చిత్తం పోనీండి. కాశీవిభు లేమై నారు? ఇంత సార్వభౌమామృతిగినవారు కొంద రైనా అంత మహాసగరంలో లేరా? అసలా సగరానికి ద్వారాల్లేనా? ఇట్టి తేజోమయ

మూర్తు తవరా యని ద్వారపాలు రనుమాన పడరా? పడి విచారించి కనుక్కోరా? అంత వర కెందుకూ, నక్షత్రకడి వేలంపాట విస లేదా యెవరూ? ఎవరైనా పోయి ఆయూరి ప్రభువుతో మనవి చేయలేదా? వా రెట్లా గూరుకున్నారా అని మా ఆందరి ఆందోళం.

హరి: ఇదంతా వింటూంటే మాకు చిత్ర గా వుంటుంది. ఈ కంకలన్నీ తపస్సంపన్నుల నెరు గనివారికి తోచే వనుకుంటాం. అంత మాత్రమను కులసంఘటనం కల్పించలేని నిస్సారతపోబలం గాదు, విశ్వామిత్రుల వారి క్లి. అందరూ చూచారు, విన్నారు, పోయారు, జరిగాల్సింది జరిగింది.

శే. (ఆశ్చర్యంతో) ఆహ! ఆహ! ఏంకాలం, ఏం సత్య కాలం. స్వామీ, మాయమ్మ, మాతల్లి, మా పరమపతిత్రతా మణులలో నొకరైన చంద్రమతీ దేవి యెట్లా గోర్పు కున్నారండీ?

హరి: నీవు పిచ్చివాడ వని యిదివరకే చెప్పా మనుకుంటాం. మీరంతా నామెను పరమపతి ప్రతిగానే యెరుగున్నార కాని, మాకాలంలో స్త్రీరత్నంగా నెరుగరు. అందుకనే మీకాలం వాండ్రంధ్రాల్లో, నాటకాల్లో నామెనొక మీ కా ల పు సా మా న్య గృహిణిగా చిత్రించి వలవల చేప్పించారు. ఒకాయ నామె నేలబడి కాళ్ళు జాపి తలమోచు కుం ద నే వ్రాసాడు ద్విపదకావ్యంలో. అతన్నీ విన్న ప్పుడు మాచినపుడు ఆమె, మేము చిరునవ్వు నవ్వుకుంటూంటాం. ఎట్లా గోర్పుకున్నారన్న దానికిందాక మే మిచ్చిన సమాధానం లో నే వుంది. మామరం వారిది కాదనుకున్నారా? మేమెట్లా గోర్పుకున్నామో వారూ నట్లాగే ఓర్పుకున్నారు. కుమారులైన లోహితాన్యుడు నట్లాగే ఓర్పుకున్నారు. ఓర్పుకోక చేయగలిగిం దేమిటోయ్?

శేను: ఒక్కకుంటి ప్రశ్న. తమ రెక్కల కష్టాలు పడ్డారా? సలచక్రవర్తి, రాములవారు ఎప్పువకష్టాలు పడ్డారా?

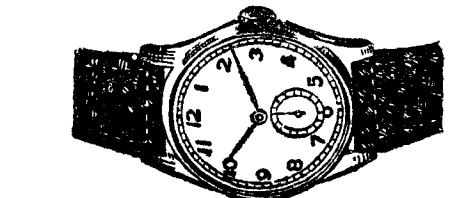
హరి: కుంటిరత్నంట్లా అడగడ మెందుకూ? మేమా విషయ మెన్నడూ విచారిం చాలా, ఇప్పుడు విచారించం. వివా మమ్మల్ని డగడ మెందుకూ? వార్షె అడుగు? కష్టాలన్న మాటకు మే మనుకునేది యిందాకే చెప్పాం.

శేను చిత్తం. తమ కాలంలో ప్రజలలో నెప్పడూ నేలాటి యసంఘస్టి ఉండేది కాదని సుమ్రుతా న్నిజమేనాండి.

హరి: ప్రతివిషయంలో భర్తకాస్త్రవేత్తల నిర్ణయానుసారంగా కన్యవారిం చే కాలంలో ప్రజానమోది మెందు కుండమా? ఎప్పుడైనా సంకల స్థితి తలబ్బించినా, మార్పు చేయవలసి యున్నా కలరుకదా మహర్షులలో జీవర కొక రైనా? వారి యనుమతిసర్వజనాదరణీయంగా? దానిని పొంది వ్యవహరించేటప్పుడు సకల జనాంగీకార మెందుకు కాదు? ఇంతకూ ‘నావిష్టు: పృథివీపతి: అని ప్రజలనుకొని, ప్రజలు బిడ్డలని ప్రభువులను కొన్న ప్పుడు నీ వన్న అసంతుష్టత వుంటుంది?

(21 వ పేజీ చూడుడు)

రాళ్లు అమర్చిన రిప్యూవాచి రు 20/8

స్విస్మేడ్. సరిగా డ్రైమాపును. ప్రతిడి 3 ఏళ్లు గ్యారంటీ.గుండ్రం లేక చదురం క్రోమియంకేసు రు. 20/8 మేలిరకం రు. 25/- ఇల్లవదపు ఆకారం క్రోమియంకేసు రు. 30/- రోల్లగోల్డ (10 సం. గ్యారంటీ) రు. 55/- 15 రాళ్లు క్రోం కేసు రు. 38/- 15 రాళ్లు రోల్లగోల్డ రు. 75/- రెక్లాంగ్యులర్, వంపుగలది లేక బాసు ఆకారము క్రోమియం కేసు రు. 42/- మేలిరకం రు. 45/- రోల్లగోల్డ (10 సం. గ్యారంటీ) రు. 80/- రోల్లగోల్డ 15 రాళ్లు రు. 30/- అలారం డ్రైప్సిను: చర రు. 18/- రు. 22/- పెద్దజైజ రు. 25/- పోస్టేజీ ఉచితము. ఏరెండు కొనువారితైనా పోస్టేజీ ఉచితము

H. DAVID & CO.,
Post Box No. 11424, CALCUTTA

కథానిక :

'సమన్వయం'

శ్రీ బలివాడ కాంతారావు

ఒంటి కొబ్బరిచెట్టు.....

అన్న ఒక గుట్టి రెండే కావాలి ఒకదాని నొకటి కొలిచుకుంటూ... చెట్టు నా నొకటి విశాలాంబుధి వేళ్ళ తడకదీక్షతో చూస్తున్న నవయావన శోభతో తొడిగి పలాడే ఓ జంట...

భల్లూకం కడపులో క్రుంగే భానుని అలలు బలెందిన చిరునవ్వులో నాట్యమాడుతున్న తరంగాల సమూహం.....

చిన్న గోచీపాతలతో, వస్తున్న చేపలపడవ కోసం కడ్డన నిలబడి చూస్తూ జాలరికిల్లలు. నిశ్చలంగా కూర్చున్న యిసుక కరేణువు...

ఓ తెలివి పక్షి నీలాకాశంలో అలా మందగమనంతో.....

కంటికి శోభతో కనిపించే స్వర్గం !!

* * *

గౌరీపార్వతి పండు వెన్నెల.....

ఆ పర్వతంపై ఒక శివర మణి... రాడ్ల చివర చర్చి..... రెండిటికి మధ్యను హిందూ దేవాలయం...

ఆ మాడు పవిత్ర చిహ్నాల ఆ పాలవెన్నెలో విరావతం కన్నా కేటగా కనిపిస్తున్నాయి...

ఒక మూల నిలబడి చూస్తే కనిపిస్తుంది దొక నాట్యభంగిమ...

రెండవమూలనుంచి వీక్షిస్తే దివాక ఇఖాన్ ప్రాంగణంలో ఓ మొగలాయీ కాలపు నాట్య రీతి గోచరిస్తుంది...

యెదురుగా నిలబడి దృష్టి నిలిపితే మణిపురీ నాట్యకళ కళ్ళయెదుట తాండవిస్తుంది.

నాట్యంచేసేది ఒకే ఒక జంట...!

మతలు వేరే నా మనసు లొక్కటే...!!

చెవి అప్పుకొస్తే..... గుడిగంటల మోత, చుక్కంటలు విసిపిస్తాయి... మణిదులో ప్రళయ తర భగ్నం కాదు.

దీక్షగా చూస్తే... ఆ మాడు చిహ్నాలలో దీపాలు వెలిగిన ట్టుంటాయి... స్త్రీ, పురుషుడు కళాపావనైత్యపు కళామయమైన సుందర సృష్టిలో యొక్కడైనా యే సమయమందైనా తన్మయులైపోతారు!

గులాబునాలు భక్తితో కొలుస్తున్నాయ్ ఆ ప్రేమయూని దృష్టిని... ముడతలు బడ్డ కరీరం... విశాలవత్సం... బోసినారు... ఆ నారి కత్తె భగవద్దీక్ష, ఖుగాను, బైబిలు అన్ని పవిత్ర గ్రంథాలు స్థావర కేర్వణమకన్నాయు!

చేతులెత్తిన ముస్కరింపు... టే... నీ న్ను అక్షణం మాపురి చేస్తుంది! నీ నీ జన్మయెత్తి చేయవలసిన విధులను జ్ఞాపికి తెస్తుంది!!

ఆ బోసినాటినుంచి రావిన రతనాలు నీపై వరిస్తాయి!!!

* * *

గుర్రుగడ్డ తెచ్చిత్రకారుడు గోపాలరావు తన కళాకళ్యంతో యెన్నో యిలాంటి పుత్రులు తెలచిత్రాలను సృష్టించాడు.

* * *

ఆరికంగా ఒకడు పేద అని మానసికంగా చాడినీ పేదచేయటం పొరపాటు. పల్లెలోవున్న పేద రైతు పట్నంలో వున్న శ్రమంతునికన్నా పుదారవృద్ధియొడు. తన త్రాగే గంటలో సగం కడుపు మాడ్చుకొనే తోడివానికి పోస్తాడు. పట్న వాసులూ అది అరుదు. ఆ పట్న వాసులే అలా సంచరించి అతిథిత్వాల మూలమైన మన నాగరికతకు కళికం తెచ్చారు. శాకం దృష్టిలో మనదేశాన్ని చులకన చేసింది వారి చేతులే! రావ సీమల సంపద పొడచేసింది వారే. బానిసలకు స్వర్గం అనుకొని కామోను తన జీవితానికి ఆధారమైన పల్లెవానిని చూసి పోలేన పల్లెటూరి పశువు!!!

పొరతింగిల్లం పొతుక పోయిన ఆ దివాలలో

మాత్తువియోగం వలన యేకాక్షియే గోపయ్య ఒక గోచీపాతలతో పట్నంమీద వ్యామోహంతో పరగతి వస్తే ఆవరించేవారెవరు? పల్లెలో గొట్టెలమండల వెంట పడినా కాస్త గంట పొద్దుగు... పాతకాపుగా వున్నా నలుగురూ ఒక కంటిలో చూడుగు.

పదేండ్లు నిండని పాపడు బజారునుంచి నెత్తిన కూరగాయలబుట్టతో రామారావుగారి వెంట పడి చాడు ఆ పుదారపు త్రమకళావేత్త గృహంలో నోగ తెచ్చి వింతగా ఆ మహాన భావుడు సృష్టిం చిన చిత్రాలవేపు గెప్పుకేయకుండా చూస్తున్నాడు అందిస్తున్న అదా ఆయానకళ్ళకు కన పడకూ.

'బాబుగోరూ! యవన్నీ యెవరు రావినరూ?' 'వేడి'

అరచెలిని చూసుకుంటూ 'ఉహూ... నానేత కాదు.'

నివ్వనాతో క్రుంగిన నిరాదంబరజీరిలోని పిపాసు కనిపెట్టిన ఆ కళానిధి వానిలో వున్నత భావిని చూశాడు.

'నేర్చుకుంటావా?'

'నా కనిగ నేరపతారు బాబూ?'

'నేనీ... నా యింట్లో వుండు.'

'కూలిసేసి ఆ డబ్బు మారాజుసేతనే పెడతాను'

'కూలి యిక చెయ్యొస్తు. నే చెప్పినట్లు విను.'

అప్పట్లో అలా గోపయ్యను తలమీదబుట్టతో నిలబెట్టి వ్రాసిన చిత్రానికి యెందరో యెన్నో వందలీస్తా మన్నారు. కానీ గోపయ్యను గోపాల రావుచేసి, చదువుకూడ చెప్పించి ఆ చిత్రాన్ని కన్యకు నుక వే కానుకగా యిచ్చి యీ విశాల ప్రపంచంలో పుత్రమకళావేత్త కమ్మని విడిచి పెట్టాడు. లాంటి సంఘటనలు లోకంలో జరగటం చాలా అరుదు!

* * *

కళాజీవికి కడుపుకు కలవంటారు. లక్ష్మీ సరస్వతులరు బడ్డవైర మట! ఆయన నిర్విరామ కృషి ఆయనకు లక్ష్మీ సరస్వతుల కటాక్షాన్ని కలిగించింది. అవును - 'పృథివీ వాస్తవికత'!

చేతిలో కళ వుండగా వి:యోగించక, అనుకుల వాతావరణం లేదని, ఆరికంగా లాటం లేదని యేవో సాకులు చెప్పేవాడు ఆ కళకే కాదు, మానవసంఘానికి ద్రోహాన్ని కల పెట్టున్నాడన్నమాట!

ఆ జనసమ్మర్దంల ప్రదేశంలో ఆ యింటిలో అలాంటి పుత్రులు చిత్రాలను సృష్టించాడంటే... గురువు తఱోతఱచి నెప్పిన పై మట్టలు గోపాలరావు తలగా యెప్పుడూ తిరుగుతునే వుంటాయ్.....

* * *

కొంపరిని, అధికారం గ్రుడ్డి, చెవిటివాళ్ళను యెలా చేస్తుందో అలా యావంకూడ కొందరి మీద తన ప్రాభవాన్ని చూపిస్తుంది!

తన కళాపటిమతో ఒక సుందరిని సృష్టించాడు. తన బొన్నత్యాన్ని మరచిపోయి, తన విధులను మరచిపోయి యెల్లప్పుడూ ఆ చిత్రాన్ని చూస్తూ కూర్చునేవాడు. అందాన్ని సృష్టించిన వాడు అందానికి దాసోహం అన్నాడు! సృష్టి కర్త తను సృష్టించిన సరస్వతినే ఆశించాడు కదా!!

అందిమైన దేదైనా చూస్తుంటే ఆరాటం పాచ్చవుతుంది. ఏంటో అల్లుకుంటారు మనో విధిగా... అది సామాన్య మానవునికి సహజం.

'ఇదగో ఫోటో. నీ ఫోటో చూసి, నీ బొన్న త్యాన్ని విని నీ అర్థాంగికా వుండటానికి ఒక్కటే మంది. ఆ ఒక ఫోటోను అందిచ్చాడు, తనను కొడుకులా చూసుకుంటున్న సంతోషం, వయో జ్ఞానవృద్ధుడు సుందరరామయ్య.

గోపాలరావు ఫోటోను చూడలేక కండ్లు

మూసాడు. తన చిత్రానికి, ఈ ఫోటోకి స్వర్గ, నరకాలకి మధ్య నున్నంత దూరం!

'సంగీతనిధి. వీణ వాయిస్తుంటే స్వర్గ లోకంలో విహరిస్తాం' అన్న రామయ్యకుంటలు వినిపించుకొలేదు. సలిపి పార వేశాడా ఫోటోను టేబుల్ క్రింద చెతకాగితాలబుట్టలో...

కళ్ళుమూసి టేబులిమీద త:వాల్చి 'బాబూ! పుద్యనవనంలోనికి... యేంటి యిలాంటి...' అంతకుమించి పెదిమూ కదలలేదు.

'నాయనా గోపాలం! కొయిల లేకపోతే ఆపుద్యానవనానికి శోభ లేదోయ్.'

గోపాలం కళ్ళంట నీరు తిగింది.

'నీకష్టం నాకు తెలుసు నాయనా. తప్పు త్రోవలో నడుస్తున్నావని తప్పు యంకేం అన దలచుకోలేదు.'

* * *

'నాయనా! నువ్వీలా యీ పిచ్చిలో పడి నీ సురూపదేశాన్ని మరచిపోతున్నావ్. ఇది నీకు తగని పని ఆకాశ్యతమైన ఒక స్త్రీ అందాన్ని ఆశించి కాశ్యతమైన కీర్తికి దూరమవుతున్నావ్. సృష్టించి, నీ నేవకురాలి పాదాలపై నీవే పడటం....'

'కాదు బాబూ. అందం కళకంటే గొప్పది. అందం వుంటేనే కళమనుగడ. నే తప్పవారిని పోలేను.'

'తర్కంగానీ దిగి కాదు అన్నది, ఆవునని నిరూపించటానికి నీ కింకా అనుభవం చాలదు నాయనా. ఇంతకీ నీ పుత్రంలో అందం యీ కళలన్నిటికీ మూలం అని కదూ. అయితే నివృత్తి నీ తల్లి నీ కాముకవాసధాలో ప్రేమిస్తున్నావన్న మాట!'

'బాబూ... ఇలా ఆనటం న్యాయంగా వుందా?'

'న్యాయాన్యమూలు యీ పరిస్థితిలో నీ తలలోనికి రావు బాబూ. నా బాగోసులతో నాకు సంబంధం వుంది కాబట్టి నే నేమన్నా వేరగా తలంచకు. యిలాంటి స్త్రీ యీ ప్రపంచంలో నీకు దొరకదు.'

'దొరకదూ? ఆమెను చూస్తూ నా కుంచెను వెయ్యివిచాల త్రిప్పుతా మనకున్నా. బాబూ! ఇంత అందమైన స్త్రీలు యీ ప్రపంచంలో లేరా?'

'పిచ్చి నాయనా! లేరని కాదు. ఉంటారు. కానీ, నివ్యా స్త్రీలలో యెంతకాలమా అందాన్ని చూస్తావ్? నీ భార్యగా చేసుకోవాలనుకుంటున్నావ్? అంత అందమైన స్త్రీ నిన్ను పెండ్లాడదు. ముమ్మాటికీ చెప్తున్నా. ఒకప్పుడు పెండ్లాడుంటావ్. ఆమె నీ కుంచెను నడపటానికి అవకాశం యాయదు. కళాజీవిపాపను యింకొక కళాజీవే అరంచేసుకుంటుంది. నీ భాగ్య కళాజీవియైతే నీవీవ్వి కళారాధకుడవనే నామాన్ని సార్వకంచేసుకుంటావ్. నీవు పెండ్లి చేసుకోవటమే నా కిష్టం లేదు మొదట. కానీ గృహజీవనంలో మానవజన్మయెత్తి నీవు సాధించవలసిన మంచికూడ వుంది. అంతే కాకుండా, నీ లాంటి వేటిచిత్రకారుడు నీన్న నాన్నా అని పిలవాలి.'

'బాబూ! నాలో వున్న లో టేంటి? అందమైన స్త్రీ నన్ను పెండ్లాడదా? 'నాయనా! యెందుకు పెళ్లాడదో తరవాత

చెప్పాను. ఒక మురళీ కృష్ణుని నీవు నా కివ్వాలి. యీ లోకే మొదలు పెట్టు. కులంచే నేను పరాధువాడినై నా అభిమానంచే నేను నీ బాబాయిని నా కోరిక తీర్పు, బాబూ.'

* * *

విధిలేక కుంచె నడచింది. వారంకోజాబు గడచిపోయాయ్. బాబూ ఒక్కసారి కన పించలేక.

పదికోజాబు దాటింది. చిత్రం పూర్తయింది. బాబూ కనిపించలేదు.

పదిహేనోకోజా బాబూ వచ్చాడు. దీనంగా చూస్తున్నా దా సుందరిపటం వేపు. ఆమె చిరునవ్వు వెలబోస్తోంది ఆ కులిముసుగు చాటు నుంది.

'ఇదా ప్రపంచం? అనే త్రక్కి ఆమె మోములో తాండవిస్తున్నా ప్రాంతంలో వివే కాన్ని దాచిపెట్టిన గోపాలం ఆ భావాన్ని అరంచేసుకోలేకపోయాడు.

బాబూ గంభీరంగా అన్నాడు 'ఇక నా, నీ చిత్రకళాకళ్యం? పిచ్చివాడవురా నాయనా. మురళీకృష్ణునివేపు దృష్టి సారించు! గోపాల రావు అర్ధనిమాతికనీత్రాలతో చూశాడు.

'నీవు నానింది మురళీకృష్ణుడినా, లేక మట్టి బొమ్మనా? '.....'

'మూగడవేం? నీకు మురళీనాదం విని పిస్తాందా?'

'లేదు.'

'కారణ మేమంటావ్?'

'ఏమో?'

'ట్టాగ్గు విడుస్తూ కుర్చీమీద కూర్చున్న గోపాలరావుదగ్గకు వచ్చి వీపుమీద అభిమానంగా ఒకసారి చెయ్యివేసి యెదురుగా ఆ టేబులిమీద నున్న సుందరిపటమును మురళీ కృష్ణుని చిత్రం త్రక్కును పెట్టి... 'యెప్పుడైనా వినిపిస్తాందా? 'లేదు.'

'ఎంతకీ? ఆకాశ్యతమైన ఆడదాని కండ్లు పొందికతో కళ్ళను ఆరాధిస్తానంటే యేమాకుంది? యీ బొమ్మకు పట్టుకొని వ్రేలాడితేనే నీ కళ్ళకు కళకం వచ్చిందే... అందమైన స్త్రీని చేపట్టితే నీ విధిని మరచి నీవు అధముడి వైపోతావ్.'

'బాబూ!'

'లేదు లేదు. యీ స్త్రీ యీ యింట్లో వుండటానికి తగదు.'

పెరట ముందుకున్న మంటలో ఆ సుందరి పటం రూపులేకుండా పోయింది. 'ఆడదాని అందంకూడా యిలాగే అవుతుంది తెలుసా? అని అజచాడు సుందరరామయ్య!

ఫట్!!!

చిరునవ్వుతో కుడిచేతితో చెంప రతనము కుంటూ 'నాయనా గోపాలం! ఇంతేనోయ్. ఒక్కచెంప పెట్టుతో చాలించావ్... బోసినోటివాడిని రాలటానికి పట్లు లేవులే. యికనైనా నా మురళీకృష్ణునికి ప్రాణం పోయవా? '.....'

'తల దించావ్ - మట్లాడ వేం నాయనా?'

(18 వ పేజీ చూడుడు)

భ వి వ్య ద్వా జీ

నీ విషయమై 1948 సం॥లో ఏమి జరుగబోవును?

నీ భవిష్యత్తులో ఏమి జరుగబోవునదిన్నీ నీ సరియైన చర్య గురించిన్నీ నీవు తెలుసుకొన గోరినట్లయితే, ఒక పోస్టుకార్డుపై నీ కిష్టముగు ఒక పుష్పము పేరున్నా నీవు వ్రాయు తేదీ వేళ వివరమున్నా నీ సరియైన చిరునామాయన్నా వెంటనే వ్రాసివంపుము. జ్యోతిష శాస్త్రములోని రహస్యగణితీ మూలముగా మేము గణించి, నీవు కార్డు వ్రాసిన తేదిలకాయకు 12 మాసములలోను నీయొక్క ఆదృష్టము, లాభనష్టములు, జీవిత మార్గము, ఏ వ్యవహారములో నీకు జయము కలుగును, ఏ ఉద్యోగము విషయములో మంచి చెడ్డలు మార్పులు, ఆరోగ్య విషయము, వరదేశ గమనము, తీర్థయాత్రలు, వివాహము, స్త్రీ సుఖము, సంతానము, నిద్రనిశేపములు, లాటరీ, ఆకస్మాద్భవిష్యలాభము, మొదలగువానిని గురించి స్పష్టముగా మానవారిగా వ్రాసి రు. 1-4-0 లకు మాత్రము వి.వి.గా వసంగలము. (వి. వి. చార్జీలు ప్రత్యేకము). దుష్టగ్రహము లేవైన ఉన్నయెడల కాంతిచెయ్య విధానము కూడా తెలుపుదుచేయదుమగును. వివరములు మా పూచీపైని పంపబడును. మేము పంపిన తోగట్టా నీకు తృప్తిగానుండుని యెడల, పైకము వాపసు చేయబడును. ఒకసారి వరీక్షించి చూడుడు.

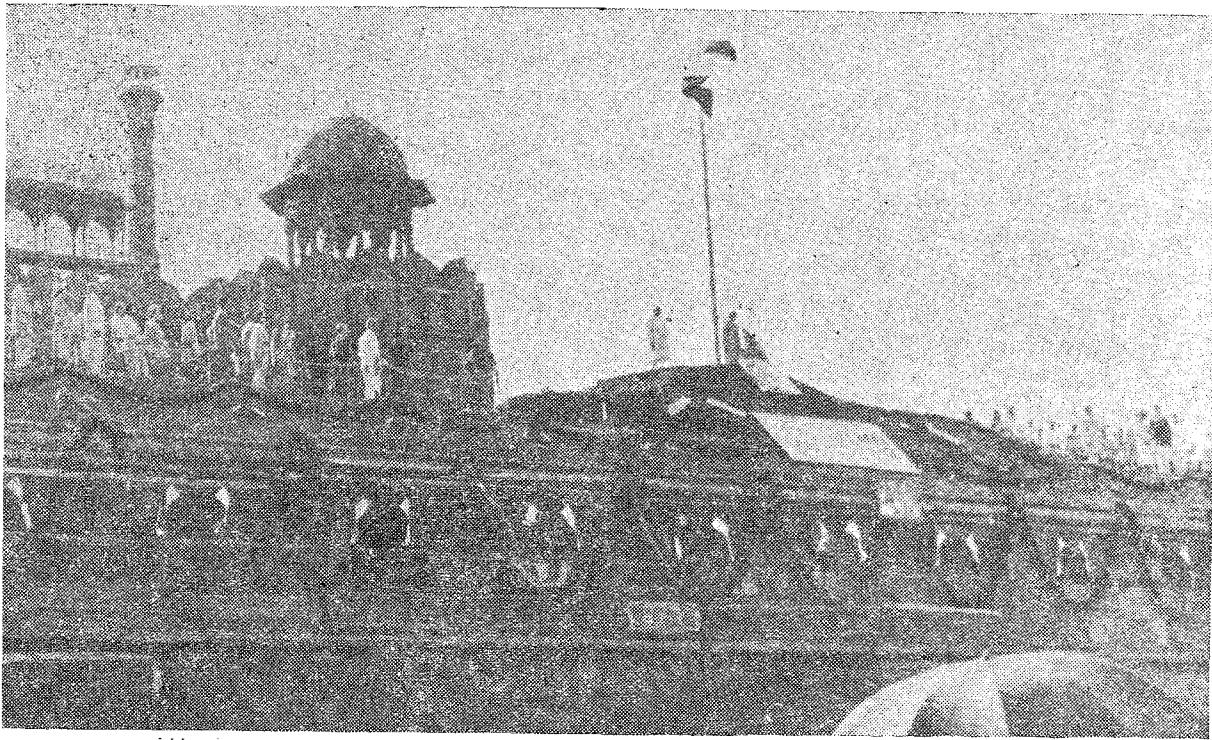
పండిట్ దేవదత్ శాస్త్రి, రాజబోధ్యతిపి,

(ఎ. పి. ఎం.) క ర్తరపూర్ (ఇ. పి.)

Pt. DEV DUTT SHASHTRI, RAJ JYOTISHI.
(A. B. M.) KARTARPUR (E. P.)

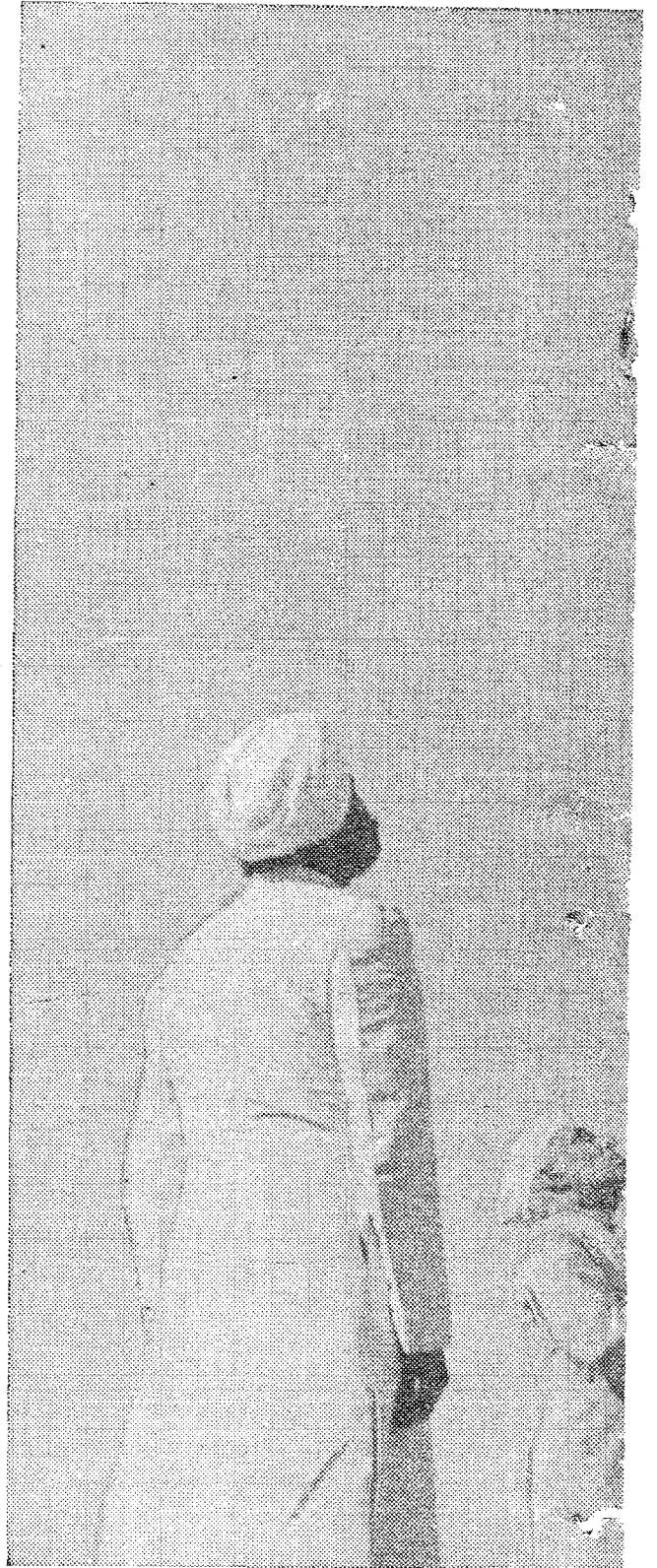
భారత స్వాతంత్ర్య

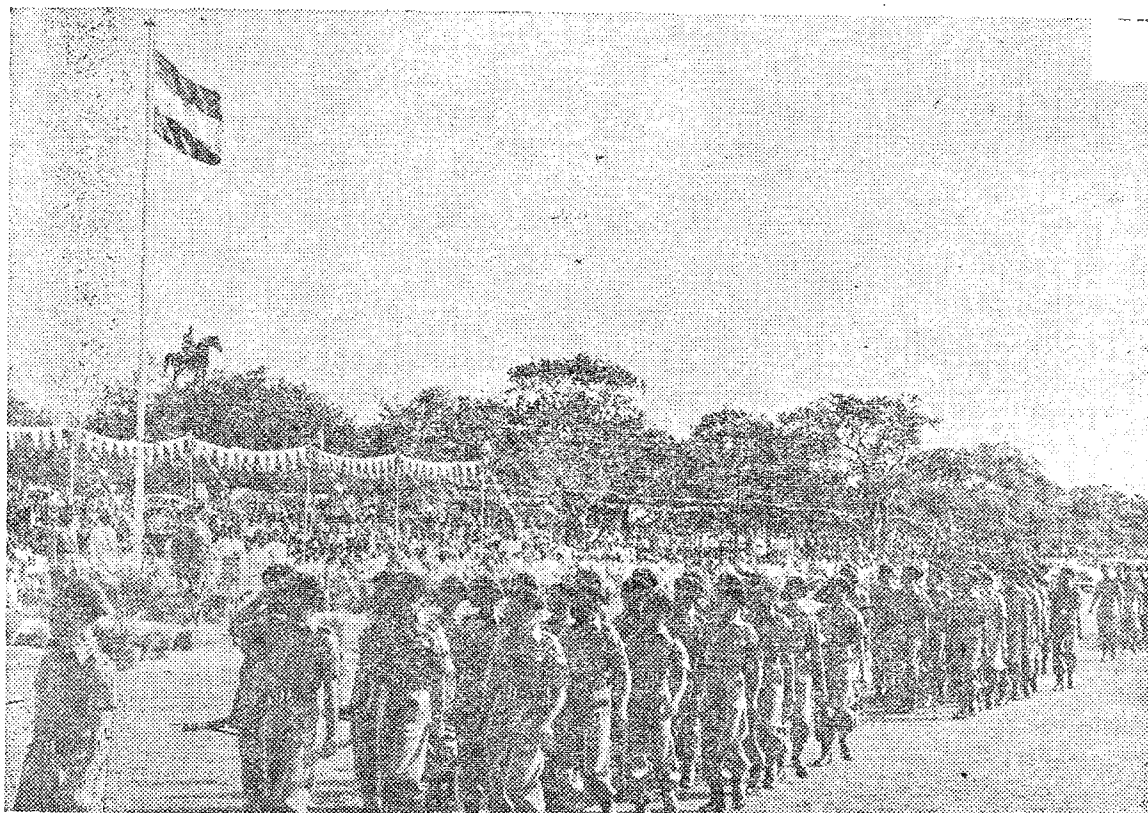
లాల్ బల్లా (ఎట్టకోల) పై ప్రధానమంత్రి పండిట్ నెహ్రూ జాతీయపతాకను ప్రతిష్ఠించిన అనంతరం అచట చేరిన రెండులక్షల ప్రజలకు కర్తవ్యాన్ని బోధిస్తున్నారు.

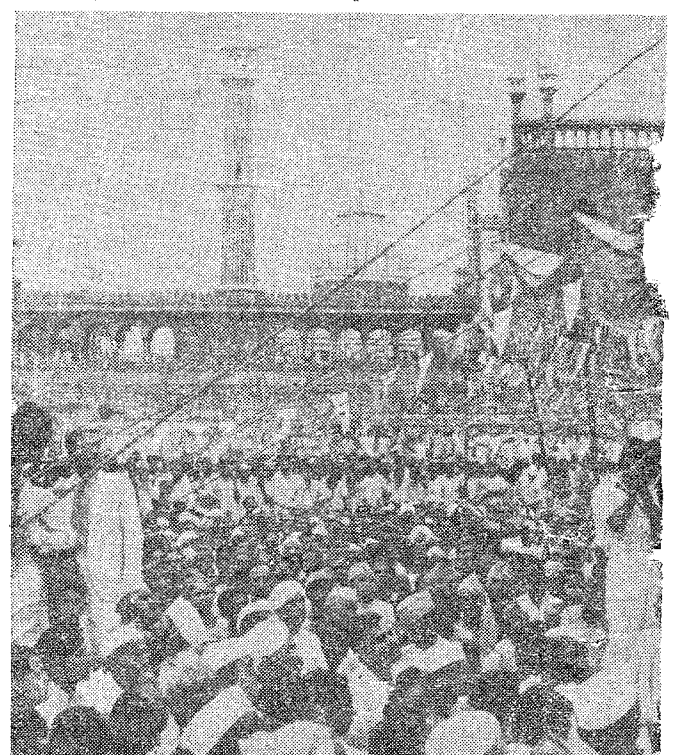
లాల్ బల్లా పతాకాహోమాత్మనానికి భారతపతాకను ఊరేగింపు చేస్తూ ఢిల్లీ నగరవీధుల్లో వెళ్తున్న విద్యార్థినులు.

ఢిల్లీలోని లాల్ బల్లాపై భారత ప్రధానాచార్యుడు విష్ణురణమణి చే

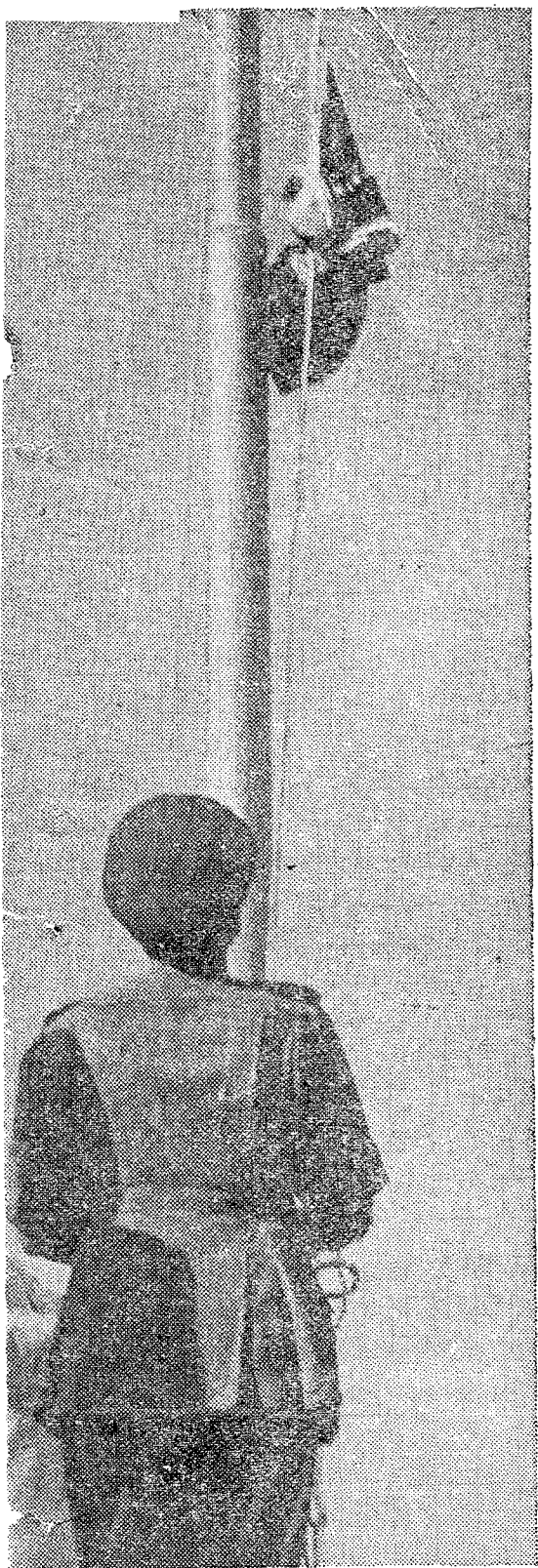
మద్రాసు గవర్నరు సర్ ఆర్చిబాల్డ్ వై, ప్రధానమంత్రి రామస్వామిరెడ్డిగారి సమక్షమున, 15 వ తేదీ పైనికక్షేణి ప్రమాణాభిగమనము.

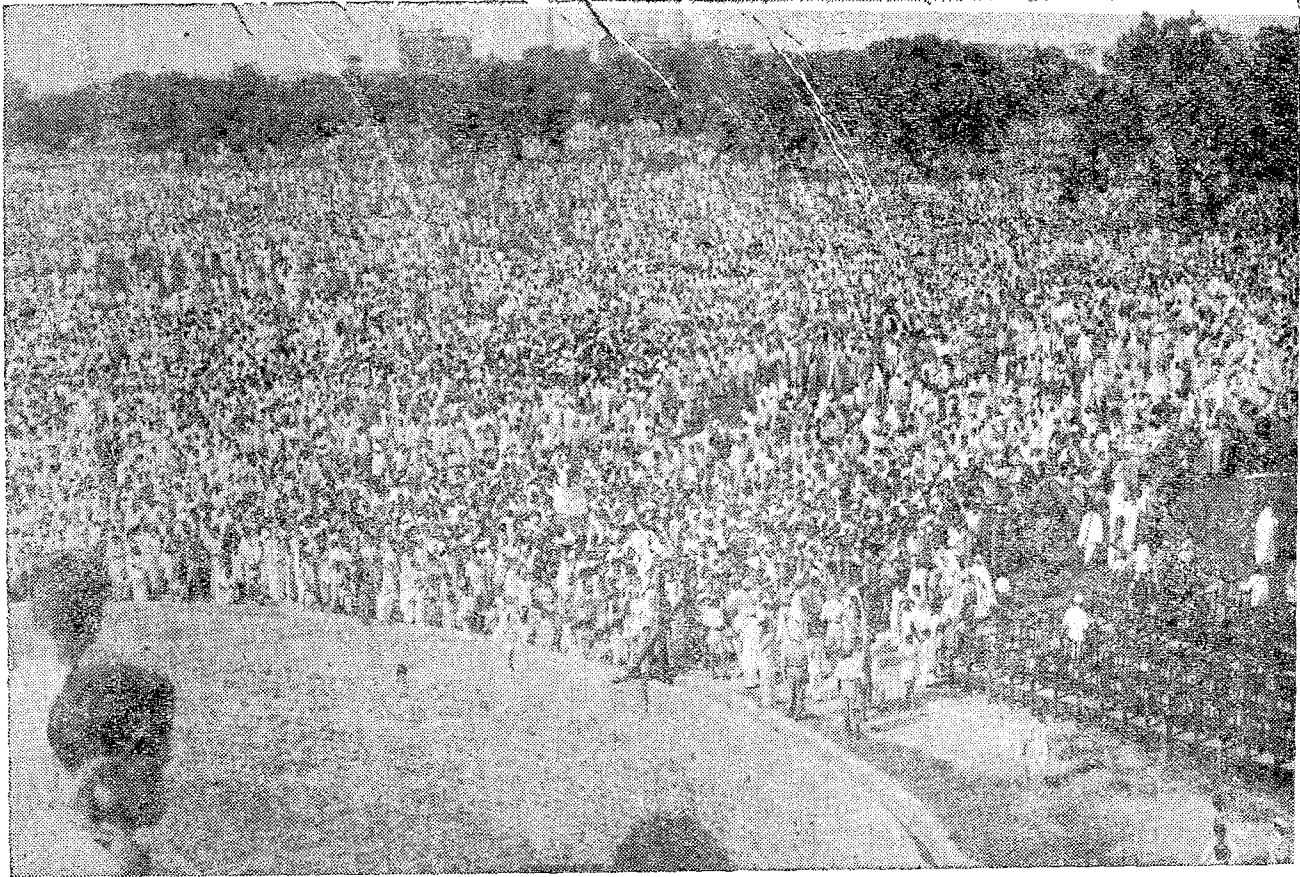
ఇంకా పాకిస్థాన్ పై మోజుపెట్టుకొని భారతసమితి సంపూర్ణవిశ్వా మాలావా జుజున్ అగస్టు 15 న 10 కేలమంది

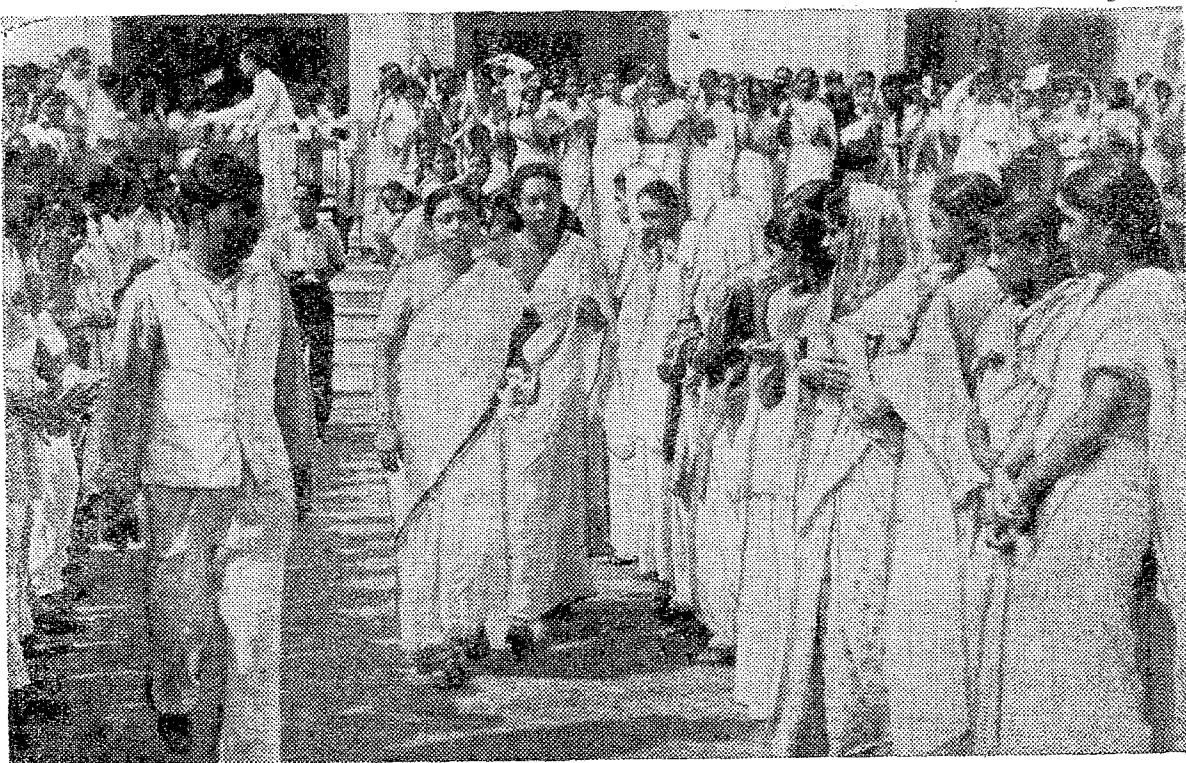
వార్షికోత్సవ చిత్రాలు

పండిట్ నెహ్రూ భారత జాతీయపతాకాన్నిన్నారు.

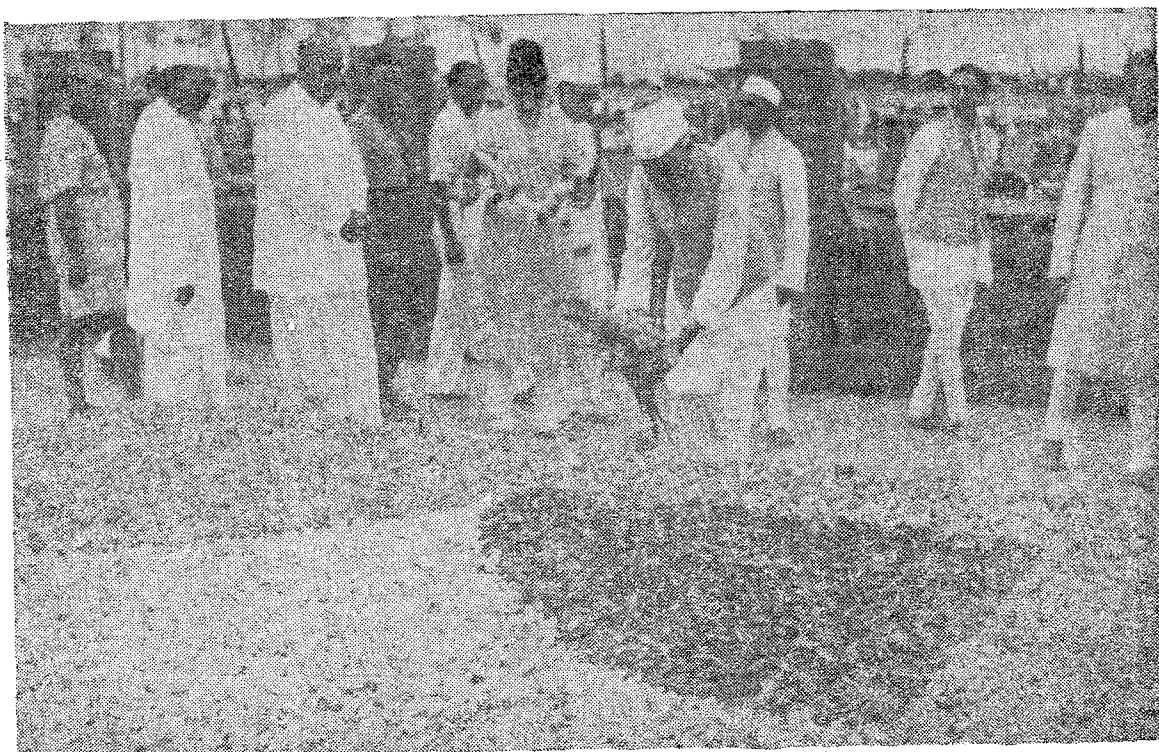
ఢిల్లీలో స్వాతంత్ర్యోత్సవంనాడు "ఎజ్జికోటలో" ఉత్తాకారోహణోత్సవంలో పాల్గొనటానికై ముగిసిన జనసమూహము.

శ్రీమతి సుచేతా కృపాలినీ అధ్యక్షతన ఢిల్లీ కళాశాల విద్యార్థియుల వైభవోపేతంగా స్వాతంత్ర్యోత్సవాలు జరిపారు.

పండిట్ నెహ్రూ సమీపంలో ఉన్న ముస్లింల కేళం కదిలిపోవడం వలన ఢిల్లీ ముస్లింల సభలో హాజరులేదు.

రాజమండ్రిలో గాంధీజీ సమాధిపై పుష్పంజల్లు అర్పించుటలో భారతరాజధానియందు స్వాతంత్ర్య వార్షికోత్సవములు ప్రారంభమైవని భారత ప్రధానమంత్రి పండిట్ నెహ్రూ సమాధిపై పుష్పంజల్లు అర్పించుచున్నారు. లూలమాలతో మాలానానాహద్ ప్రక్కను నిలబడివున్నారు.

పాప కథ చదివారు గదా! పాపతో పాట హాయిగా, అల్లీబిల్లీలోకంలో తిరిగి వచ్చారా? ప్రపంచంలో మన కెప్పుడూ ఇలా కలలోలాగానే గమ్యత్తుగా జీవితం సాగిపోవాలని కోర్కె గలుగుతుంది! ఇప్పుడు ఉన్న అమాయకపు సంకోపాన్నే చెడిపోకుండా అట్టేపెట్టుకోగలిగారంటే, పెద్దవాళ్ళు అయ్యాకూడా మీ కీ హాయే కొంత మిగులుతుంది. అన్నీ అంత గమ్యత్తుగా చక్కగా జరగుతాయని కాదు. ఏది జరిగినా అలా అమాయకంగా హాయిగా సంకోపించగల నిర్మల మైన మనస్సు అట్టేపెట్టుకో గలుగుతాను.

కథలో కథకు వైన "మూలము: ఆలీస్ ఇన్ ది వండర్లాండు; రచన: లూయీకెరౌల్." అని చూచి ఉంటారు—జ్ఞానం ఉందా?

ఈ కథ మొదట్లో ఆంగ్లంలో, "ఆలీస్" అనే పాప కథగా ఒక ఆంగ్లకథకుడు "లూయీ కెరౌల్" అనే పేరు పెట్టుకొని రాశాడు "ఆలీస్" అనే పేరుగాని నిజమైన పిల్ల ఉండేది. ఆ పిల్ల అప్పడెల్లెకు కథ చెప్పటానికే

లూయీ కెరౌల్

పరిచయం

ఆ పిల్ల కథగా కల్పించి ఆయన ఈ కథ చెప్పటాండే వాడు. తర్వాత ఇంకా ఇలాంటినే గమ్యత్తు కథలు "హంటి గ్ ఆఫ్ ది స్నార్క్" అనీ, "సర్లీ లాడ్ బ్రూనో" అనీ, ఇంకా ఇలాంటినే తక్కిన చక్క చక్కని కథలు వ్రాశాడు. ఈ కథన్నీ అనేక దేశాల వాళ్ళు అనేక భాషల్లోకి మార్చుకొని వ్రాసుకొని దేశదేశాల పిల్లలందరికీ ఈ కథలు చెప్పకున్నాడు. పిల్లలు ఉత్సాహంగా వినే కథల్లో కెలా మొదటి రకం కథలోనని ఆ కథలను విద్వలంతా కూడా మెచ్చుకున్నారు. అసలు ఈయన

పేరు లూయీ కెరౌల్ కాదు. మరి రచయిత ననుకొంటూ కవుల మధ్యా, వాళ్ళ మధ్యా గొప్పగా తిరిగిన వాడూ కాదు.

ఈయన అసలు పేరు చార్లెస్ లట్విడ్జి డాడ్ గ్నా. ఆ క్లిష్ట విశ్వవిద్యాలయంలో గణిత శాస్త్ర పండితుడుగా ఉండేవాడు...వాట్ల పేరు చెప్పితేనే తల నొప్పివచ్చే లెఖలకు మాస్త రేమిటి, ఇలాంటి క్లిష్ట కథ పిల్లలకు ఇంత చక్కగా చెప్పట మేమిటి - అనిపిస్తుంది కదూ?

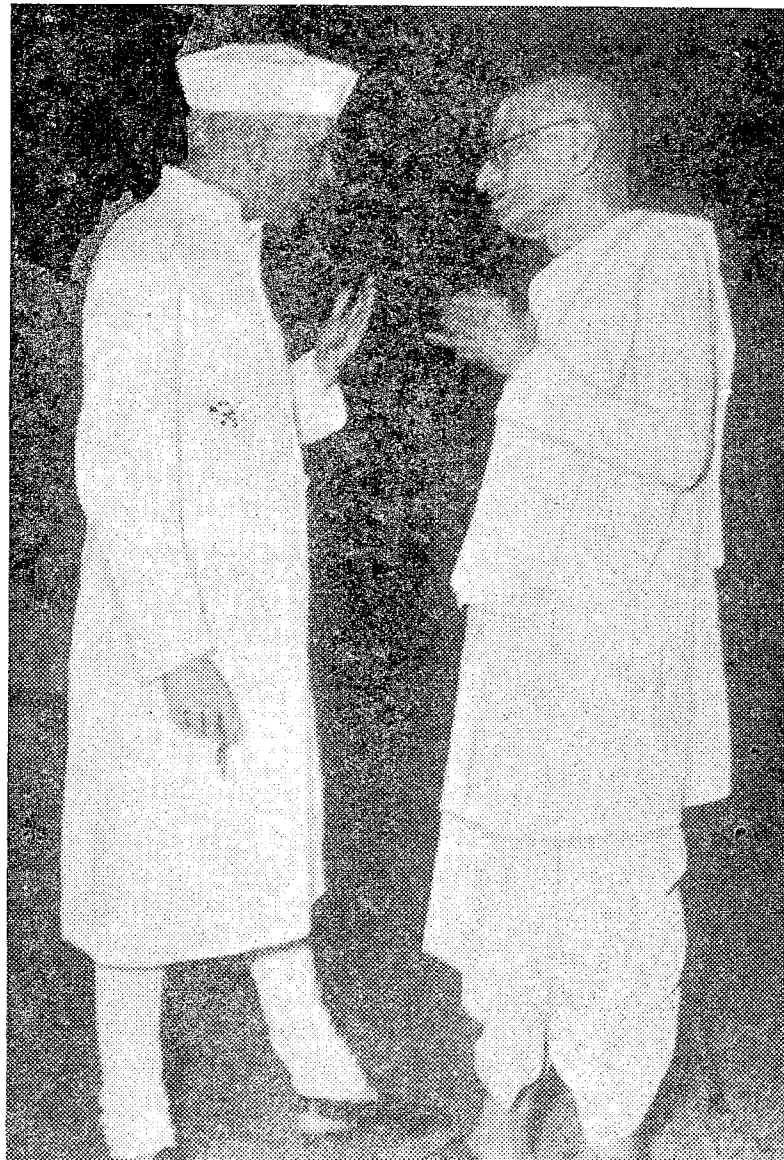
మరి ఎల్లా చెప్పగలిగాడంటే— అసలు డాడ్ గ్నాకు పిల్లలంటే అమితమైన ప్రేమ. ఎప్పుడూ చిన్నపిల్లలను వెంటబెట్టుకొని వాళ్లతో ఆడుకొంటూ, వాళ్లకు కథలు చెప్తూ, బొమ్మలూ, బూరలూ, ఆటవస్తువులూ అన్నీ చేసి యిస్తూ, తనకు తీరిక ఉన్నప్పుడల్లా వాళ్లతో ఆడుకొనేవాడు. మళ్లీ అటు కాలేజీలో లెక్క ప్రొఫెసరుగా, పెద్ద పెద్ద గణితపుస్తకాలూ అవీ వ్రాసి ప్రకటించాడు. ఆలీస్ అనే పిల్లకు కథగా చెప్తూ వ్రాసిన ఈ "ఆలీస్ ఇన్ ది వండర్లాండు" అనే కథ 1865లో

ప్రకటించాడు. అప్పటి కింకా ఆయన అంత మరీ ఈడు మీరిన వాడు కాదు. కాని, ఈ కథకు వచ్చినంత గొప్ప పేరు-ఆయన వ్రాసిన గణిత శాస్త్ర గ్రంథాలకు వేటికీ రాలేదు. పిల్లలూ పెద్దలూకూడా ఈ కథలు చదవటానికి అప్పుడూ, ఇప్పుడూ, ఎప్పుడూ కూడా ఎగబడుతూనే ఉంటారు.

ఆలీస్ అనే నిజమైన పిల్ల ఉందని చెప్పాను గాదూ—ఆవిడే స్వయంగా డాడ్ గ్నాకి కథ తెల్లా చెప్పింది, చెప్పిన మాటలు చెపుతాను.

"డాడ్ గ్నా వ్రాసిన కథల్లో చాలా మటుకు—మా పిల్లల మందరితోనూ కలిసి, ఆకున్నట్టు దగ్గర పడవ మికార్లు వెళ్ళినప్పుడు—మా కోసం కల్పించి చెప్పిన కథలే. మా అక్కయ్యా, నేనూ, మా చెల్లాయీ—ముగ్గురం వెంటబడి కథలు చెప్పమనే వాళ్ళం. మా మీదే కల్పించినట్లు కథలు కల్పించి చెప్పే వాడు. "ఆలీస్" కథ అల్లాగే మొదలు పెట్టాడు. ఒకనాడు నేనంకాలం మధ్యాహ్నం పడవమికారు వెళ్ళి, నదిపక్కన వచ్చి కబయలు కనబడితే పడవ దిగి, పచ్చని ఆ బైలులో ఒక గడ్డివాము ఉంటే దాని నీడలో, ఆయనా, మా అక్కచెల్లెళ్ళం ముగ్గురమూ కూర్చున్నాం. మేం ముగ్గురం ఒక్కసారే "పదైనా కథ చెప్పమన" అడిగాం. ఆ చక్కటి కథ అల్లా మొదలుపెట్టాడు" అని ఆలీస్ అన్న ఆవిడ చెప్పింది.

"ఒక్కొక్కప్పుడు మమ్మల్ని ఏడిపించటానికి కథ మధ్యలోనే "అయిపోయింది కథ" అనేవాడు. మేము మళ్ళీ

భారత ప్రధాని నెహ్రూ, గవర్నర్ జనరల్ రాజాజీ.

తెలుగు కుట్టినదొంగ

విలల కథ

చి. యనమండ్ర రూపలి

ఒకానొక పట్టణములో ఒక బ్రాహ్మణుడుండెను. అతనికి ఒక గొప్ప యజమాని వుండెను. వానివలన ఆ బ్రాహ్మణుడు చాలా దానములు, దక్షిణలు పొందుచుండెను. పట్టణములో జనులందరూ బ్రాహ్మణుని 'పండితుడుగారు' అని పిలుచుచుండెను.

బ్రాహ్మణుని యింటి ఎదుట ఒక కోమటి నివసించుచుండెను. ఆ కోమటి బ్రాహ్మణుడు చాలా స్నేహంగా వుంటుండేవారు. కాని ఆ కోమటికి ఒక దురలవాటుండెను. ఎప్పుడైనా ఎవరిదగ్గర ఆయనా అసలు మంచి వస్తువు చూస్తే అది దొంగిలించే వరకు నిద్ర పట్టెడిది కాదు. ఒక కార్యాయం పండితుడు ఒక బంగారపు వుంగరం తన యజమాని దగ్గర పొందెను. ఆ వుంగరం చూచి కోమటికి పేరాస గలగి, ఎప్పుడైన మంచి సమయం చూసి యీ వుంగరం దొంగిలించవలెను. అని అనుకొనెను. పండితుడు చాలా తెలివైన వాడగుటచే అతని మనస్సులోని వుద్దేశ్యమును కనిపెట్టెను.

ఒక రోజు ప్రొద్దుట ఆ కోమటి పండితుని యింటికి వచ్చెను. ఆ పండితుడు వుంగరమును కోమటికి చూపించి అతని ఎదురుగానే ఆ వుంగరమును ఒక డబ్బీలో పెట్టి దాచెను. కోమటికి, ఆ డబ్బీ దాచిన స్థలం చూచి ఆ వుంగరమును తీసు

కొనవచ్చుగదా అని మనస్సులో సంకోపం పట్టెను. నేను యీ రాత్రి తిప్పక వచ్చి యీ వుంగరమును దొంగిలించెదను. అని నిశ్చయించుకొని యింటికి పోయెను.

ఆ సంగతి కనిపెట్టిన పండితుడు కోమటికి తగిన శిక్ష చేసెదను. అని ఒక యక్తి పన్నెను. ఆ వుంగరం డబ్బీలోనించి తీసి వేసి దానికి బదులుగా అందులో తెలుపుంచెను.

రాత్రి అవగానే ఆ పండితుడు తలుపులు తెచ్చుకొని మంచం మీద పడుకొని నిద్ర పోయిట్లు నటించుచుండెను. కొంచెం నేపట్లో ఆ కోమటి వచ్చి పండితుని యింటిలోనికి దూకెను. అదలకు ప్రవేశించి జాగ్రత్తగా డబ్బీ తీసి దాని మూత తెరిచి వుంగరమును తీసికొనిపోవుటకు తొందరగా చేయి ఆ డబ్బీలో వుంచి ఆ తెలును తీయబోయెను. ఆ కేలు కటుక్కుమని ఆతని చేతికి కట్టెను. కోమటి ఆ బాధ భరించలేక గట్టిగా ఏడుపు ప్రారంభించెను.

ఈ తమాషాలంతా చూస్తున్న పండితుడు నవ్వి లేచి కూర్చుని యిలాగ అన్నాడు: 'ఏమండి కోమటి గారూ, వుంగరం ఎలాగ వుంది? అని. ఆ కోమటి సిగ్గుపడి తల వంచుకొని యింటికి పోయెను. అప్పటినుంచి బుద్ధి తెచ్చుకొని దొంగతనం విడిచెను. చూశారా పండితుని యుక్తి?

గోలచేస్తే "ఈమాట చెప్తారే" అని వాయిదావేసి తర్వాత మళ్ళీ కథ సాగించేవాడు.

ఒకసారి డాక్టర్స్ రైలులో వెళ్తున్నాడు. ఆ రైలులోనే ఒక పెద్దా విడా. ఆవిడ చిన్నకూతురూ కూడా ప్రయాణం చేస్తున్నారు. వాళ్ళెవళ్ళో ఆయనకు తెలియదు. ఆ చిన్నపిల్ల మాత్రం. "అలీస్ ఇన్ ది వండర్లాండు" చదువుతుంది. డాక్టర్స్ ఆ పిల్లతో. తను ఎవరో తెలియనీయకుండా, కథ విషయాలు మాట్లాడుట మొదలు పెట్టాడు. ఇంతలో తల్లికూడా అందుకొని, "చూశారండీ పాపం, లూయీ కెరోల్ కి పిచ్చిపెట్టిందిట. ఎంత ఆపద పచ్చిందో పాపం" అంది.

డాక్టర్స్ ను ఎప్పుడూ. ఎరగనివాళ్ళందరితోటే తను లూయీ కెరోల్ కానట్టే నటించేవాడు.

ఆవిడ ఆ మాట అనగానే, తెల్లబోయి "అల్లాగాండీ, నే నెప్పుడూ వినలేదే" అన్నాడు డాక్టర్స్.

"అబ్బే నిజమే! నాకు నమ్మకంగా తెలిసినవాళ్లే చెప్పారు" అని ఆవిడ బుకాయించింది.

తర్వాత కొన్నాళ్ళకు ఆ పిల్లకు ఒక "అలీస్ ఇన్ ది వండర్లాండు" పుస్తకం—బామ్మలతో కొత్తగా ఉన్నది—ఎవరో పోస్టులో బహుమతిగా పంపించారు. చూస్తే, ఆ పుస్తకంలో ఇల్లా రాసిఉంది. "నీతో కలిసి రైలులో కులాసాగా కబుర్లు చెప్పకుంటూ గడిపినందుకు ఈ కథ రచయిత నీకు పంపిన బహుమతి" అని వ్రాసిఉంది.

డాక్టర్స్ పెళ్ళిచేసుకోలేదు. చిన్న పిల్లలకు కథలు చెప్తూ వాళ్ళతో ఆడుకొంటూనే జీవితం గడిపాడు. 1898 జనవరి 14 న చనిపోయేటప్పటికి ఆయనకు ఆరవై ఆరు ఏళ్లు.

ఎవ్విగనూరు సబుతాలూకా సంపూర్ణాంధ్రప్రాంతము

శ్రీ జి. హెచ్. గంగన్న

ఎవ్విగనూరు సబ్తాలూకా సంపూర్ణముగ తెలుగు మాట్లాడు ప్రాంతము. ఎవ్విగనూరు, నందరం, వాగలదిన్నె, గుడికల్లు ఈ పల్లెలలో కొందరుతప్ప తక్కిన పల్లెలలో కన్నడ ము మాట్లాడు కుటుంబములు లేనేలేవు. కొన్ని కుటుంబములు ఈ యూర కన్నడము మాట్లాడు వారున్నా, ఇచ్చట వ్యవహారములోవుండే భాష తెలుగే. ఇట్టి పరిస్థితి లన్న ప్రాంతము తెలుగు ప్రాంతముకాదు—కన్నడ ప్రాంతమే అనట బాధ్యతలేని, అర్థములేని పిడివాదము. యిది ఇటుండ, మొన్ననే జూన్ నెలలో ఐదువేల రూపాయల మూలధనముతో, ధనిక వర్తముల విరాళమున కర్ణాటక పీకీకరణపరిషత్తు జరిగినది. అందరి తీర్మానములు విచిత్రములు. బాధ్యతా రహితములు; బహుసంఖ్యాక ప్రజల హృదయ ములకు బాధాకరములు నైయున్నవి. అయ్యో, ఈ ప్రాంతములోనీ పరిషత్తు జరుపుట న్యాయ మేనా? ప్రజాబాహుళ్యమునకు తెలియని భాషనుట్టి రాష్ట్రనిర్మాణముకొరకు చేయ నీ ప్రయత్నము తప్పుకాదా? యని యొక బాధ్యతగల పెద్దల నడుగగా వారు ధోర్తిగా డబ్బిచ్చి తెలుగువాండ్రను కొందుము. ధనవంతు లొకకార్యమును మొదటిదుటయు, నది యసాధ్య మనిపించుకొనుటయు నుండునా? అని బదులు చెప్పి. ఇట్టి యక్రమ పద్ధతితో తమ యభిప్రాయమును ఇతరుల పేర్లద్దబూనుట పాపము. అధికధనవ్యయముతో ఆర్జునముతో ఒక పరిషత్తు జరిపినంతమాత్రాన సత్యము, న్యాయము విన విషయము దాగదన్న సంగతి నెవ్వరు మఱువరాదు. ఇది కన్నడ ప్రాంతము కాదు అనటకు ధనికవర్తముల మాటలు చెల్లవు అనుటకు—వారు జరిపిన పరిషత్తుకు గ్రామము లోని మేళతాళములవారు రాకపోవుట, పాలు పెరుగువారు సమైలు నిరాకరించుట—ఈరెండు నిదర్శనములే చాలవా లొకమునకు ఇచ్చటి యధార్థ పరిస్థితులు తెలియుటకే! ఈ రెండు విషయముల వివరించుచున్నాను.

మొన్ననే ఈ గ్రామములో కర్ణాటక పీకీకరణపరిషత్తు జరిగింది. ఈ గ్రామమునందు కర్ణాటకులు, వచ్చిన ఇతరులు, ఈ గ్రామము మరియు ఈ సబ్తాలూకాకు చెందిన మతీకొన్ని గ్రామాలు ఆదోని, ఆలూరు, రాయదుర్గం పూర్తిగా కర్ణాటకప్రాంతాలే అనినవి, ఆంధ్రులకు ఈ ప్రాంతంలో ఎలాటి మెజారిటీ హక్కులేదనినవి తీర్మానములుచేసిరి. తత్ఫలితంగా ఇప్పుడు ఎవ్విగనూరుపైన్నామల నందు కన్నడభాషలోనే విషయములను బోధింపవలయుననినవి, కన్నడమే ఇచ్చటి ప్రాంతీయభాష అనినవి, కొంచెము అలజడి జరుగుతుంది. ఇంతే కాకుండ, పైన్నామలనందు, ఈవిషయమైమిటింగులు జరపడం, అచ్చట ఈ విషయాలు చర్చించడంకూడా జరిగింది. ఇట్టి పరిస్థితుల్లో ఈ సబ్తాలూకావిషయం ప్రజా సీకానికే తెలియజేయుట మంచిది. నేను ఈ గ్రామవాస్తవ్యుడను. ఇచ్చటి పరిస్థితులు చిన్న తనంనుంచి ఇప్పటివరకు బాగునా తెలిసిన వాడను. తదుపరి నా మాతృభాష కన్నడము. అయినను న్యాయస్పష్టితో ఆలోచించినట్లయితే, ఈ సబ్తాలూకా ఆంధ్రులదేకాని కర్ణాటకులది కాదనట యధార్థము. ఈ నాయత్వక్యమునకు ఈ క్రిందివిషయములు ఆధారములు:—

1. ఇచ్చట జనసామాన్యంయొక్క భాష తెలుగు. ఈ గ్రామవాసుల్లో కురుడే తెట్టివారు, లింగాయతులు, బ్రాహ్మణులలో కొందరు, వీరు తప్ప తదితరుల మాతృభాష తెలుగు. వారి జన సంఖ్య సుమారు 4,5 వేలకన్న ఎక్కువ వుండదు. అదిగాక ఎక్కడ ఎవరితో మాట్లాడినా తెలుగు తోనే మాట్లాడతారు. సంతలో జనసామాన్యం భాష తెలుగు. ఆస్పత్రుల్లో తెలుగు. సబ్ రిజిస్ట్రార్ ఆఫీసుల్లో తెలుగు. లాంకాఫీసులో తెలుగు. అన్ని వ్యవహారాలూ తెలుగుభాషలోనే జరుగుతున్నవి. అదికాక, కర్ణాటకభాషలో ఆరితేరినవాడైననుకూడా తెలుగు కన్నడం చేర్చి

మాట్లాడునేకాని కన్నడముమాత్రము మాట్లాడుట లేదు.

2. ఇక ఇచ్చటికి వచ్చు వార్తాపత్రికలు వాటి భాష పరిశీలించిన ట్లయితే, ఇదీ విచిత్రంగానే వుంది. ఈ గ్రామమునకు వచ్చునవి మొత్తం 92 దినపత్రికలు.

వానిలో—1 హిందూ (ఇంగ్లీషు) పత్రికలు	18
2 ఎమ్మెస్సెస్స (ఇంగ్లీషు)	11
8 సంయుక్తకర్ణాటకకన్నడము	8
4 ఆంధ్రప్రభ (తెలుగు)	81
5 ఆంధ్రపత్రిక (తెలుగు)	24
మొత్తం	92

పైన కనబడిన ఎనిమిది కన్నడ పత్రికలు తెప్పించువారు. ఈ దినప వారు గమనింపుడు.

1. రిక్రీయేషన్ కబ్బు
2. శ్రీ రీడింగురూము
3. ఉడిపి బ్రాహ్మణహోటలు యజమాని
4. కోఆపరేటివ్ సోర్సు
5. వీరన్న కోఆపరేటివ్ సొసైటీ
6. కర్ణాటకసంఘము వ్రెసిడెంటు
7. కర్ణాటక వాచకాలయము
8. వర్తకుడు

3. ఇక గ్రామము జనసంఖ్య పరిశీలిస్తాము: మొత్తంజనసంఖ్య 16,848.

తెలుగువారు	7925 (వర్తక)
కర్ణాటకులు	4187
మహమ్మదీయులు	4236

ఈ పై అంకెలగుడా కర్ణాటకులకు సహాయకారిగా లేదు.

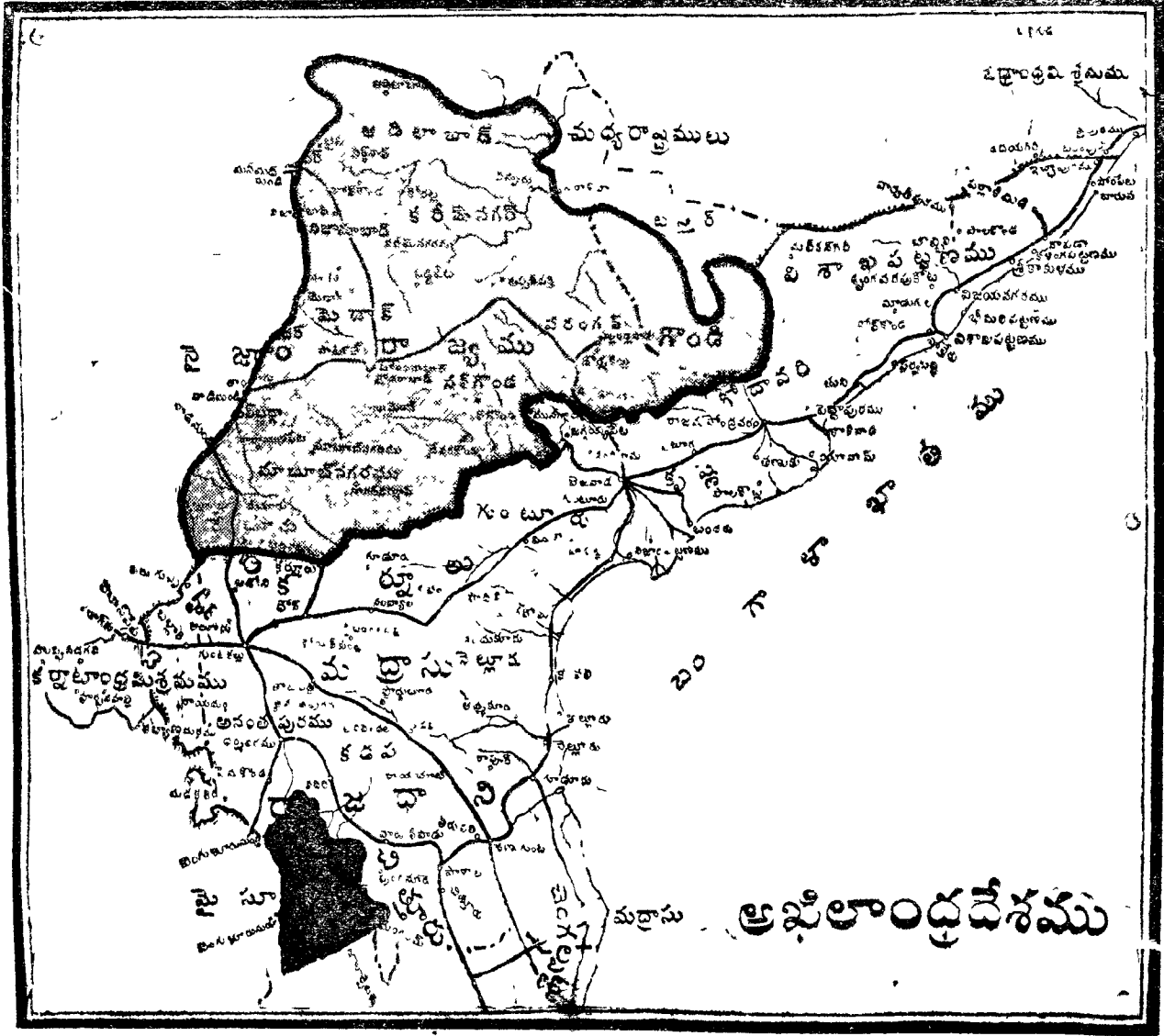
4. ఈ గ్రామములో తక్కువజాతివారు మాట్లాడు భాష తెలుగు. వారికి కన్నడం విమాత్రం తెలియదు. వారే ఈ గ్రామమునందు అధికసంఖ్యాకులైయున్నారు. వారు వీరవారు, విద్య లేనివారు. వారి హక్కులనుగురించి ప్రపంచమునకు చాటిచెప్పవారు లేరు. ఈ గ్రామమునందు నలుగురైదుగురు భాగ్యవంతులు కర్ణాటకులు. అదిగాక, వారికి ఉద్యోగి వర్గము లందు చాల పలుకుబడి గలదు. వారాడినదే అట, పాడినదే పాటగా వ్యవహారములు చెల్లుచున్నవి.

(21 వ పేజీ చూడుడు)

బాలగేయాలు

చందమామ శ్రీమతి పర్వ సీతాదేవి (సంపాదకురాలు)

ఒక్కొక్కపుపు గోసి చందమామ ఒక్క బామూ ఆయె చందమామ శివపూజ వేళాయె చందమామ శివుడేల రాడాయె చందమామ క్రొంద యిల్లా గట్టి చందమామ పైన మరమూ వేసి చందమామ మరములో ఉన్నాడు చందమామ మాయదారి శివుడు చందమామ గోరింటవనములకు చందమామ గోడ బెట్టా బోయె చందమామ బంతీయ వనములకు చందమామ బంతులాడా బోయె చందమామ రుద్రాక్ష వనములకు చందమామ నిద్రజేయా బోయె చందమామ.

ఆర్థిక పారిశ్రామిక వ్యాపార విషయాలు

భారతదేశం స్వతంత్రమగుటతో ఆర్థిక క్రమ హారములకు రాజకీయ వ్యవహారములకున్న హేచ్చు ప్రాముఖ్యత లభించినది. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యముతోపాటు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము కూడ సాధించి, ప్రజల జీవనస్థాయిని అభివృద్ధి పరచి, స్వతంత్ర భారతదేశమును ప్రపంచములో ఒక ముఖ్యరాజ్య మొనర్చుట మన కర్తవ్యమని నిశ్చయించిరిమి ఇది వివాద ప్రభుత్వ కృషి అంతయు ఆర్థికాభివృద్ధికి కార్యక్రమము వైపునే కేంద్రీకరింపబడునని అందరూ భావించారు. కాని గత సంవత్సరం క్రొత్త రాజకీయ సమస్యలు ఉత్పన్నమై, వెంటనే పరిష్కరింప వలసినవృద్ధిచే, ఆర్థికాభివృద్ధికి కార్యక్రమము ఏమాత్రము తీవ్రముగా ఆలోచింపబడలేదు. పారిశ్రామికాభివృద్ధికి అటంకములు కలిగినవి. పారిశ్రామికాభివృద్ధి జరిగి, ఉత్పత్తి అధికమైన గాని, ప్రజల జీవనస్థాయి వృద్ధి జెందదు.

సూతన సంవత్సరములో వైనను ఆర్థికాభివృద్ధి కార్యక్రమము మరుగుగా అమలు జరుగు అవకాశము కన్పించదు. ఎక్కువ కష్టము క్రొత్తరాజకీయ సమస్యలు పేగుతునిచ్చి, ఆర్థిక కార్యక్రమము చివరకు నెట్టి వస్తుండటమేగాక, ఆర్థిక కార్యక్రమము సరిగా అమలు జరుగుటకు వీలు లేకుండు. అనేక అటంకములు కూడ ఏర్పడు చున్నవి. పారిశ్రామికాభివృద్ధికి కావలసిన యంత్రసామగ్రి, విద్యుత్తు, ఫ్యాక్టరీలను నిర్వహించగల కృషియు మన దేశములో లేదు. విదేశములనుండి యంత్రసామగ్రి గతసంవత్సరం చెప్పుకోతగినంతగా దిగుమతి కాలేదు. మన ఆర్థిక స్థితియు బ్రిటన్, అమెరికాలోనే ఇచ్చివుండటం వలన, ఆ దేశముల యంత్రసామగ్రికి ప్రపంచ మంతటా ఎక్కువ వత్తిడి వుండటం వలన, యూనైటెడ్ కింగ్డమ్ లో కార్యక్రమంలో నిమగ్నమైవున్న అమెరికా యితర దేశములకు యంత్రసామగ్రి సప్లయ చేసే స్థితిలో లేదు. యూరప్ లోని చిన్నచిన్న దేశాలలో యంత్ర సామగ్రికి ఆర్థిక సహకారం గత సంవత్సరం మనం చేసిన గొప్పపాఠపాటు. జెకాస్టానేషియా, స్విట్జర్లాండు, స్వీడన్, డెన్మార్క్, డెన్మార్క్ మొదలయిన దేశాలలో మనవ్యాపార ప్రతినిధులు గత సంవత్సరంలోనే నియమించబడినారు. ఆ దేశాలలో మనకు కావలసిన ఏదో యంత్ర సామగ్రి దొరుకుతుందో, అది ఎంత ధరకు, ఎప్పుడు విడుదల కావడం మొదలైన వివరాలన్నీ వారు సేకరించాలి. అప్పుడు మన పారిశ్రామిక కేంద్రము ఆ దేశాలలో యంత్రసామగ్రికి ఆర్థిక యిస్తారు. ఆర్థికాభివృద్ధి కార్యక్రమం ఎంతో ముందుపెట్టకొని వున్న మనం యంత్రసామగ్రి కొరకు ఒకటి రెండుదేశాలపై ఆధారపడిఉంటే లాభం లేదు. ప్రతిదేశంలోను ప్రయత్నించి చూచి, వీలైనంత ఎక్కువ యంత్ర సామగ్రి సంపాదించుకోవాలి. యుద్ధ పరిశ్రమలకు మన ఆర్థిక వ్యవస్థలో ప్రాముఖ్యత యువ్వవలెను. పోలీస్ మనవల్ల విద్యుత్తు భారంతో వ్యవహరించుట వలన, మన వైద్య - కృత్తి ఆభివృద్ధి చేసికోవలసిన అవుసరం వచ్చింది. జీవితాపు సర వస్తువులతోపాటు, ఆయుధసామగ్రి కూడ ఇతోధికంగా ఉత్పత్తి చేయవలెను.

కంట్రోల్ ధర్మ విధానం దాదాపు పూర్తిగా విఫలమైపోయింది ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. వస్తువులపై తిరిగి కంట్రోల్ విధించుటకు కూడా నిర్ణయమైంది. ఆహారపదార్థాలపై తిరిగి కంట్రోల్ విధించటానికి ప్రభుత్వం ఇంకా ముందువెనుకల చూస్తూవున్నది. దేశమంతటా ఆహారము, ఇతర జీవితాపుసర వస్తువులు కొరతగానే వున్నవి; ధరలు నానాటికీ పెరిగిపోతూనే వున్నవి ధనోల్పణం పెచ్చుపెరిగిపోతున్నది. ప్రజల జీవనవ్యయం విపరీతంగా పెరిగిపోతూ, అసంతృప్తికి ఆందోళనకు దారి తీస్తున్నది. కంట్రోల్ అమలు జరగవలసిన ఉద్యోగుల, వ్యాపారుల అవినీతివలన ప్రభుత్వ ప్రతిష్ట బాగా దెబ్బ తింటున్నది. ఈ సంవత్సరం ఈ సమస్యను పరిష్కరించటానికి తీవ్రంగా కృషి

ఆర్థికరంగంలో భారతప్రభుత్వం ఎదుర్కొనవలసినవచ్చుసమస్యలు

చేయాలి. దేశఆర్థిక క్రమహారంపై అజనాయకీ చేయుచుండుటకు ఆర్థికశాఖను ఏర్పరచి, దాని నిర్వహణ కొక మంత్రిని నియమించవలసిన ప్రభుత్వము ఆలోచించుచున్నది. బ్రిటిష్ మంత్రివర్గములో అగ్రచక్రవర్తయములో ఒకడైన సర్ స్టాఫోర్డ్ క్రిస్ట్ ఆర్థిక క్రమహారములశాఖ మంత్రి యని గుర్తించుకొన్నచో, ఈ శాఖ ఎట్టి ప్రయత్నం చేతిలో నుండవలెనో బోధపడగలదు. రాజకీయ సమస్యలన్నింటికన్నను ఇంకా దీని ముఖ్యమైన సమస్యగా భారత ప్రభుత్వం గుర్తించుచున్నది. ధనోల్పణము, ధరలు అరిగి, ఉత్పత్తి సాధకము చేసి, ప్రజలకు జీవితాపుసర వస్తువులు సరఫరా చేయగల లభింపజేయుట వైపునే ప్రభుత్వ ప్రతిష్ట ఆధారపడివుండును.

భారత కార్మిక రంగమంతయు గందరగోళముగా వున్నది కార్మిక శాఖకు ముఖ్యమైన ఆధిపత్యమునకు కాంగ్రెస్, సోషలిస్టు, కమ్యూనిస్టుపార్టీలు తీవ్రముగా పోటీచేయుచున్నవి. ప్రపంచకార్మిక సంస్థకు భారత కార్మికుల ప్రతినిధిగా జాతీయ శ్రేణి యూనియన్ కాంగ్రెస్ ను నిర్ణయించుటతో, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం కాంగ్రెస్ సంస్థపై ఆధిపత్యం చూపుతున్నదని ఆరోపణలు జరిగినవి. అయినా, ఈనాడు జాతీయ శ్రేణి యూనియన్ కాంగ్రెస్ అధిక సంఖ్యాకులకు కార్మికులచే బలపరచ బడుచున్న దినుల నిర్ణయం చేయవచ్చు. ఇండియన్ శ్రేణి యూనియన్ కాంగ్రెస్ సంస్థ ప్రతిష్టయంతయు కమ్యూనిస్టుల దుర్భేధ్యత వలన నాశనమైపోవుచున్నది సోషలిస్టులకు కొన్ని కట్టణములలో, కార్మిక వర్గములో, ఎక్కువ విలువబడివున్నా, వారింకా కార్మిక సంస్థను ఏర్పరచి, దానికి సమగ్రరూప మివ్వక పోవలసినవలన, గణించుటకు వీలులేక పోవుచున్నది. వీరు బహుశః క్రియాలోనే ఒక కార్మిక సంస్థ ఏర్పరచుకుని, తమకు పలుకుబడి వున్న ప్రాంతాలలో సిరవడి, కాంగ్రెస్ కార్మిక సంస్థతో పోటీపట్టవచ్చును. జాతీయ శ్రేణి యూనియన్ కాంగ్రెస్ బలమును భగ్నమొనర్చుటకు సోషలిస్టులు ఈ సంవత్సరం కూడా సమర్థులు జరిపించవచ్చును. కార్మికులలో సోషలిస్టులకు గల పలుకుబడిని గుర్తించి, వారికి తరఫాన మిచ్చి, ఇట్టి ప్రమాదము సంభవించకుండా చేసికొనుట మంచిది.

పారిశ్రామికాభివృద్ధికి వస్తుల భారము పెద్ద అటంకముగా నున్నదని పారిశ్రామిక కేంద్రము గత రెండు సంవత్సరములకుండి ఆందోళన జరుపుచుండెడిది. ఈ సంవత్సరం బ్రిటిష్ లో వస్తుల భారము కొంతవరకు తగ్గింది, వారికి సంతృప్తి కలిగింది. అయినా పారిశ్రామికాభివృద్ధికి వారు తీవ్రముగా కృషి చేయుటలేదు సరికదా, ఉత్పత్తి గరిష్టప్రమాణము వరకు జరుపుటకు కూడా పాటుపడుటలేదు. వ్యాపారములో అధిక లాభములను సంపాదించుకొనవలెనను ఆశతో, కంట్రోల్ తొలగింపుకు పూర్వం గాంధీజీకి, భారత ప్రభుత్వానికి తాము చేసిన వాగ్దానము విస్మరించి, అన్నిరకపుల ధరలను విపరీతముగా పెంచినారు. భారత వ్యాపారుల వ్యవహారాధోజనీత ప్రజలు, ప్రభుత్వము అసంతృప్తి జెందియున్నది. స్వతంత్ర భారతదేశ అభివృద్ధికి, తమ స్వంత లాభం కొంత మానకొని అయినా, కృషి చేయవలసిన బాధ్యత తమపై నున్నదని వారు గుర్తించి, తమ ధోరణిని మార్చుచుకొనవలెను.

ఈ సంవత్సరము కూడా ఆహారము ఒక సమస్యగానే వుండగలదు. విదేశములలో మనకు కావలసినంత ధాన్యం సప్లయకొగల అవకాశమున్నది. ధరలు కూడా ప్రపంచమంతటా తగ్గుచున్నవి, ఈ

సంవత్సరం ఆహారపు కరువు ఏర్పడదుగాని మన విదేశ నాణెముల నిలువలు ఎక్కువగా ఆహార ధాన్య దిగుమతులకే వినియోగించవలసి వచ్చును. దిగుమతులు సులభముగా లభించుచున్నవి కాబట్టి అధికాహారోత్పత్తికి దేశములో ఎక్కువ కృషి జరుగకపోవచ్చును. ఆహారము కొరతగానుండి, విదేశాలనుండి దిగుమతులు సరిగా లభించనప్పటికీ అధికాహారోత్పత్తికి తీవ్రకృషి జరగలేదు. పెద్ద ప్రాజెక్టులపై చర్యచేయుట కూడా రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఇతర ప్రయత్నాలు నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నవి. పెద్ద ప్రాజెక్టులు ఇంకా ఆలోచనదశ దాటి లేబడలేదు. కేంద్రప్రభుత్వము జోక్యము కలిగించుకుని ఈ సంవత్సరములో అధికాహారోత్పత్తి జరిగేటట్లు చేయకపోతే, విదేశాలనుండి అవుసరమైన యంత్రసామగ్రి వగైరా కొనుక్కోవలసిన కూడా విదేశ నాణెములు దొరకకుండా పోవును.

గత సంవత్సరం బ్రిటన్ లో జరిగిన స్ట్రైక్ లకు ఒడంబడికలద్వారా లభించిన ప్రర్తింపు మొత్తము ఖచ్చితంగానే లేదు. ఈ సంవత్సరములో ఆ మొత్తము పూర్తిగా, పరిష్కారముగా మగునట్లు చూడవలెను; పారిశ్రామిక కేంద్రము అలక్ష్యము చేసినట్లయిన ప్రభుత్వమైనను సేరుగా తన

భారతదేశం యంత్రసామగ్రి కొరత తగ్గించి పరిశ్రమలు సాపించవలెను. మన ఆర్థిక వ్యవస్థ అభివృద్ధికి గత సంవత్సరంలో కృషి ఏమీ జరగలేదు; ఈ సంవత్సరములో దానికి చక్కని పునాదులు వేయుటకు ప్రభుత్వము తీవ్రముగా కృషి చేయవలెను.

కొత్త పాతలు

దివాలలో జైనదేవాలయముల శిల్పసౌభాగ్యము అంతా పాలరాయి చెక్కడమే! ఆ ప్రదేశములలో రూపాయలు పరచి జైనభక్తుడు కొన్నాడు!

అవతరణలో దత్తాత్రేయ శిఖరం అయిదు వేల అడుగుల ఎత్తు వైన ఒక పెద్దరాయి, ఆ రాయిమీద గుడి ఉంది!

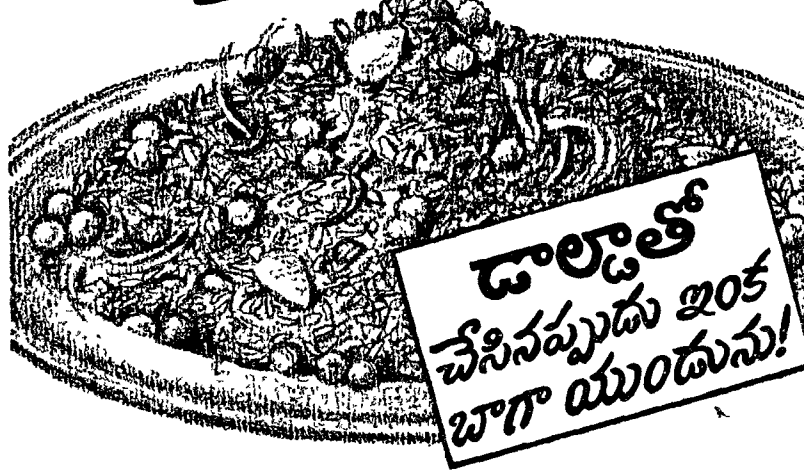
కస్తూరి గుహలు గ్రీకుల శైలిలోనే ఉంటుంటుంది.

కాశ్మీర గుహలు అతి పురాతనములు. ఆంధ్రప్రదేశ్ గుహలు రెండువేల రెండువందల సంవత్సరాల క్రితం మా గుహలలో నిర్మించిన దారఫలములు వేటికీనే చెక్కు చెదరకుండా నున్నవి!

నాసిక్ లోని గుహలలో ఆంధ్రరాజుల కాసనముల చెక్కించినారు.

కొరివల్లివాడ శిల్పబాబు

రుచికరమైన బటాణీ గింజల పులావు

వియ్యమును కడిగి దానిని పూర్తిగా వడియ గట్టండి. తరువాత దాల్డా పీట్టుకొనబడే దాకాను. వియ్యము సుమారుగా అంటుకొనుటకు మొదలుబెట్టేదాకాను దానిని బటాణీ గింజలతో వేడి దాల్డాలో వేపండి తరువాత నీరు (వియ్యమునకు వైన ఒక అంగుళముదాకా యుండవలెను), రుచికి ఉప్పు, ఎలకాయలు, లవంగపట్టలు మరియు లవంగములు జేర్చండి. తరువాత వీటిని బాగా కలిపి పాత్రను మూయండి. తరువాత వియ్యము. బటాణీ గింజలు మెత్తగా అయ్యేదాకా నెమ్మదియైన మంటలో వండండి. వియ్యము చాలమట్టుకు వండబడగానే ఇంక నీరు యున్నచో మూతను చాల కొద్దిగా తెరచి దానిమీద కొన్ని వేడి బొగ్గులను యుంచండి. వేపిన పుల్లిపాయలను, బాడ ముకాయలను, ఎండు ద్రాక్షవండ్లను వేయండి.

మన మెందుకు తప్పకుండా మూతయున్న కుండలలో వండవలెను?

పోషకత్వము యొక్క ఒక ముఖ్యదశకు సంబంధించిన విషయము ఇది.

ఉచిత సలహాకొరకు ఇవ్వాలి — లేక ఏరోజైనను వ్రాయండి!

ది డాల్టా అడ్ వై స రీ స ర్ వైస్

పోస్ట్ బాక్స్ నంబరు 353. బొంబాయి 1

HVM. 79-172 TL

'సమస్య' (11-వ పేజీ తరువాయి)

నీళ్లు పడుతున్నాయి నీళ్లు వా? ఆ పై వద్దు నాయనా వద్దు. నీళ్లు బాధపడలేదు—ఆ యీ సంఘటన నీకు జ్ఞానోదయం కలిగిస్తుందని.

'నాజన్మలో అలా మళ్ళీ వ్రాయగలనా...?' గొణుక్కొని కళ్లంట నీరు కార్చివేస్తున్నాడు గోపాలం.

'వద్దు నాయనా, వద్దు. మళ్ళీ అలాంటి చిత్రాన్ని వ్రాసి అందమైన పెళ్లాంకోసం ఆకలి పెట్టుకోవద్దు.. ఏవు కురూపిని.'

'హా...'

'అవును. అందమైన స్త్రీ కంటికి కురూపిని. నాకంటికి కాదు!'

'కురూపిని. నాకు అందమైన స్త్రీని పెండ్లాడే అర్హత లేదా? హా...లేదా?'

'అలాంటిది నీకే. ఆమె ఫోటో నివ్యాసించి నంత అందంగా లేదని నీకు చెబితే కాగితాలలో పారవేశావే... ఆమె వుదారవృద్ధి అంతో నీలాంటి కురూపిని ప్రేమిస్తానంటే ఆమె చింత కుండా, బుద్ధిలేకుండా సంచరించావే.. నీ ఫోటో ఒక అందమైన స్త్రీ చేతికి యిస్తే యేం చేస్తుంది?'

'బాబాయ్! యీ కురూపికి యీ కళ్ల యెందుకు? యెవరిని వుద్ధరించడానికి?....'

'శిషిండు, అపరాధం చేసాను. యీ ప్రేమ నవకాళి. అప్పుడుగాని పాప విమోచనం లేదు!'

'అంత పని చేయకు నాయనా! నీ కష్టపడితేగా నీకు పాపం పోకడానికి? ఆ ప్రేమతోనే అందాన్ని సృష్టిస్తావ్. నీ ముఖంలో అందం లేకపోయినా నీ చేతిలో అందం వుంది. నా ముర్రో శ్రీకృష్ణునికి యిక నై నా జీవం పోయిందా?'

'యీ సందీర్భమైన మనసుతో యెలా జీవం పోయిందా? బాబాయ్?'

'నీ గురూపదేశాన్ని యీ మాటలతో విస్మరిస్తున్నావ్. పట్టుదలవుంటే అననకూలపరి సితులు అడ్డురావు. యీ కండలపొండికను తలచుకొని జీవితాన్ని నాశనం చేసుకోకు. కొందరి కళ్ళకు బాహ్య అందం లోటుగా కనిపిస్తే వాళ్ళ వృద్ధి అలను నీలో అంతర్గతమైన అందంతో ఆకర్షిస్తున్నావ్. ఆ అందాన్ని చూసే నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నా. నాబిడ్డకంటే మెచ్చగా చూసుకుంటున్నా. పల్లెలోని నా బంగళాలోనికి పో... బంటరి బ్రతుకు, ప్రకృతిలో కొన్నాళ్ళు లీనమయ్యావంటే కొంటిస్తావ్. యీ యిల్లు మార్చివేయాలని వుంది. ఆపని నీ నిర్వహిస్తాను.'

* * *

నెలదాటింది.....

రెండు నెలలు.....

సుందరరామయ్య ఆ పక్షవేపు తొంగిచూడలేదు. ఆ పక్షే యిల్లు మార్చి పల్లెకు బయలుదేరాడు...

'నాయనా గోపాలం! యావనంలో అందం తోనే ప్రపంచం వుందని గెంతులేకుంటం, అందం పోవడంకు యావత్తుకీ వినియోగించుటం, తను అందంగా వున్నాననే తృప్తితో మానవుడు మెలగటం సహజం! నోటినింపుగా నీ నంటేగాని నీవు నీ నమ్మకాన్ని విడిచిపెట్టలేక పోయావు. అయినా, యిప్పటికీ యీ కోరికలోనైనా నేను అందగాడిననే భ్రాంతి వుంటుంది! ఒక స్త్రీ ప్రేమకోసమే కదూ అందంగా వుండాలనుకుంటున్నావ్—నిన్ను ప్రేమిస్తా నన్ను స్త్రీనీ కళ్ళను గౌరవించి నిన్ను ప్రేమించింది. అదే కళాజీవి బాధ్యత. మాయమర్మము లేని బ్రతుకు మానవ జీవితానికి రావూర్ధం రా గోపాలం! యీ చిత్రంలో యిప్పుడు జీవకళ వుట్టిపడుతోంది కదూ?'

'లేదు బాబాయ్ లేదు. ఇంకా జీవకళ వుట్టి పడలేదు. నీ బ్రతికినన్నాళ్ళూ దీనికి జీవం వచ్చే వరకు విడిచిపెట్టను.'

'నీకే సంకృప్తి లేనప్పుడు నేను సంకృప్తి వడినా లాభం లేదు. నిన్ను నీ యిల్లు మార్చాను. అక్కడే జీవం పొందుతున్నాను.'

'యిక్కడ చాలా ప్రకాశం కా వుంది బాబాయ్. యిక్కడే కొన్నాళ్ళు ఉండనీయ్.'

సుందరరామయ్య చిరు నవ్వుతో వెలి పోయాడు.

* * *

రెండు నెలలు దొరికిపోయాయి..

'నీవు వ్రాసిన చిత్రాలు ఆ క్రాంతి యింటిని యింద భవనాన్ని చేశాయి. ఇంద్రుడు లేని యింద్రభవనానికి ఎందరో వచ్చి దర్శనం దొరకక నిస్సృహతో వెళ్ళిపోతున్నారు. యిక నై నా రా నాయనా!'

'బాబాయ్. యీ చిత్రం పూర్తి కానిది రాతేను.'

'నీ వొక్కడవూ యెన్ని సంవత్సరాలకైనా ఆ చిత్రానికి జీవం పోయలేవోయ్. ఇంకా కళాజీవి నీకు కళాభిక్ష పెట్టాలి... యీ మానవ గడ్డంతో వైరాగ్యంలో కాలుపెట్టుకు... నడు' బలవంతాన బాబాయ్ మాటలు ప్రోసివుచ్చ లేక బయలుదేరాడు.

* * *

వాన వెలిసింది. యెగిరే ధూళి పొగరు అణగ పోయింది. మబ్బుల్లోని చందమామ మెల్లగా త్రోవచేసుకొని దరహాసచంద్రికలను వెల బోస్తున్నాడు.

ప్రకృతిలో వుట్టారు. ప్రకృతిని ఆధారం చేసుకొనే బ్రతుకువారు. దానిని చూసే ఆనందిస్తారు—చివరకు దానిని జయించా మనటానికి కూడ వెనుదీయరు—మానవులు!!

'నాయనా గోపాలం! నీవు కాదు, మానవ మాత్రుడేవదూ ప్రకృతిని జయించలేడోయ్. ప్రకృతిని అర్థం చేసుకున్నాకాదీ మానవుడు తను సుఖంగా బ్రతకడానికి కావలసింది సంపాదించు కుంటాడు.'

వేణుగోపాలనివేపు గోపాలరావు తడక దృష్టితో చూస్తున్నాడు. యీ మాటలు వినిపించ లేదేమో..

'బాబాయ్! బాబాయ్! దీనిని తీసుక పో... ఎంటున్నా ముర్రోస్వరాన్ని... జీవం పోకాను.'

'గ్రహపడుతున్నావు నాయనా!'

'కాదు, బాబాయ్ కాదు'

'నీవు వింటున్నది వేణువాదం కాదోయ్, విజావాదం'

'కాదు బాబాయ్, కాదు. వేణువాదం మధుర స్థాయిలో వినిపిస్తుంది'

'యెప్పుడు చూసినా అలా వినిపిస్తుందా?'

'దీనికి జీవం వుంది. వినిపిస్తుంది!'

'ఇంకా విను... తన్మయత్వ వైఖరి గోడగడియారంలో పెద్ద మల్లు నాలు గంకలను దాటింది. 'టంగ్'మని ఒక గంట కొట్టింది.

'ఇప్పుడు వినిపిస్తోందా నాయనా?'

'.....'

'మట్లాడవే?'

'లేదు... బాబాయ్, లేదు'

'అలా కంగారుపడకు. లే, నాయనా లే. చేతితో పట్టుకో ఆ చిత్రాన్ని. వ్రాసిందినీవు... జీవం పోనీది ఇంకాక రయ్యారు... కళ్ళకు పోధ నిచ్చేది కళే!'

ప్రక్క యింటి నుమ్మం యెదురుగా ఆ పాలి పోయిన వెన్నెల్లో ఆ చిత్రాన్ని వట్టుకొని నిల పడ్డారు...

'యిప్పుడు వినిపిస్తుందా నాయనా, వేణు వాదం.....'

'హా. వింటున్నా...'

'అయితే, దీనిని పట్టుకొని ఆ గదిలోనికి పో. నీకు కళాభిక్ష పట్టే ప్రకృతి అందులోనే వుంది. ఆమెను అర్థంచేసికొని సుఖంగా కాలం గడుపు'

* * *

ఆయన లోన కాలుపెట్టాడు...

'అపారేం? దయచేసి మీ వింటిందండి...'

కళారాధకు లనిపించుకొనేవారు కళ్ళను గౌరవిస్తారా యీ కోణాల్లో?'

'బ్రడ్డివాడు గౌరవించడు. మా బాబాయ్ నేత్రదానం చేశాడు.'

లోటుపాట్లను తెలుసుకొన్నాక సవరించు కొడానికి మంచివా డెంతగా వుబలాటడ తాడో ఆమెకు తెలుసు!

అలా తలదించే చేతి ప్రేక్షకు నడిపించింది... ఆయన చూస్తున్నా దా చిత్రవేపు. ఆమె చూస్తోంది ఆపిరిమిడ ఆమె ప్రేక్షక దర్శక... ఆయన వింటున్నాడు ముర్రోనాదాన్ని తన్మయమై...

స్థాయి పోచింది. ఆమె గొంతుక విప్పింది... ముర్రోనాదమే కాదు... కృష్ణుని చుటూ

గోపికలు నాట్యం చేస్తున్నారని బృంధా వనంలో...!! తను బృంధావనంలో ఒక చెట్టు చాటున దాగిని కల్లారా చూస్తున్నాడు!!

పాట పూర్తయింది...

రెప్పలు కబళి కదిపాడు. అంతా మాయ మయ్యారే! తన యెదురుగా వున్నది తన చేతితో వ్రాసిన తెలచిత్రమా? కృష్ణుడు, గోపికలు, బృంధావనం యెక్కడ?!

బాబాయ్ గదిలో కాలుపెట్టాడు.

'నాయనా, యిప్పుడే నా కళ యొక్క ఔన్నత్యాన్ని తెలుసుకున్నావా? కళారాధకుడు చెడు ప్రకృతులకు దూరంగా వుంటేనే రాజిస్తాడు. కళ్ళకు కళే జీవం పోసుకుంటుంది. లే... నా చిత్రాన్ని నాకిచ్చి వెళ్ళి... నీ బాబాయ్ దానికి ప్రతిఫలంగా ఇచ్చేది ఆ కళా జీవిని నీ ఆధారంగా—స్వీకరించు!'

నాయనా.

అమ్మా...

బాబాయ్ యిద్దరినీ పిలిచాడు దగ్గరగా...

మధ్యనుండి రెండు చేతులు కలిసి 'మీ రిరు వురూ కలసి మీ కళాకాళ్యంతో మానవ సంఘానికి మీ సర్వశక్తిని వుపయోగించి నీవ చెయ్యాలి.'

అక్కడే వున్న ముర్రో కృష్ణుని ముందు ముగ్గురూ చేతులు జోడించారు.

'తెట్టుక విత్'

(16-వ పేజీ తరువాయి)

వరుస జా 'పన్నాల వంశవైఖరి' యని వరక సమృద్ధి వైభవము నొందె'

గత సంవత్సరం ఈ వార పత్రిక లో నీ బ్రహ్మాశ్రీ చెళ్ళపల్లి వేంకట శాస్త్రిగారు ఏదో సంవత్సరంలో ఏతత్కావ్యప్రశంస తెస్తూ కవి పన్నాల బ్రహ్మన్నను గురించి కొన్ని విషయాలు తెలిపారు. ఈ కవి శివమహిమ ప్రవహన తెలుగు జేసెనట! ఈ వద్దం చూడండి:

నా మహిమ ప్రవహన విలు ధామోదము గాగ గూర్చి తాంధ్రోక్తిని నీ కీమెయిని జేయవలసిన కావిత మెయ్యది వచింపు కడక నొసగెడక.

ఇందు రావణుడుగా పేర్కొనబడిన యితని ప్రతిస్పర్ధి యితని మాన్యము నపహరించినాడట. అందుకు కుపితుడై కవి యీ కావ్యం రచించి నాడు. రావణుని మాట లివి: .

అతని మాన్యతే త్రహరణంబు నేయ బ్ర త్యక్షంబుగా బోదు నాకడంక .....

సామూహ గొందునా, భూమి జాత రుచిని ధనము నర్పించికొందునా, తవిలియంత భేదమున గయికొందునా, వెలచ గినినీ దండమాన స్వీకరింతునా చండగతుల?

(భూమిజాత + రుచిని) రావణునికి అతని తేమాకాంక్ష యొక డు హిత ముపదేశిస్తున్నాడు. ఇది చూడండి: .

ఈదబోయిన ద్రాగుటించుకైన నీరు లే దను సామెత నిక్కమయ్యె; మనకు వంతురమే లేక వనరునప్పు డీ వర తేత్రహరణాదు రెండు కథివ?

ఇందు గోదావరీ మండలమండలి ప లి వె ల గ్రామము ఆయోగ్యగా వర్ణింపబడింది. ఇదియే కవి జన్మస్థానమయి యాండవచ్చును. రావణు డుగా పేర్కొనబడిన యితని ప్రతిస్పర్ధి కవి మాన్యమును హరించుట మాత్రమేగాక రాజేశ్వర కాన్తుని, కనకబుడివారు, దర్పా సుబ్రహ్మణ్యులు, బొమ్మకంటి సుబ్రహ్మణ్యము మొదలైన వారి వృత్తులకు కూడ హానికెచ్చి వారిని గానిల్ల జేసినట్లుకూడా యిందు వర్ణింపబడింది.

దృష్టిగోపదర్శనవలో ఈ కవి కలమానకు ఎట్టి వైపు వాటములు గలనో చూడండి: .

నినునావలేక విక్రమి గగెగడి యండగను వాంఛ గలిగె న్నా కీ తు నటుల నడుపుమనుచు నా చెనడిని దానన్న పల్కు చెల్లించనిచెక.

తనునాకే జిడిచి వనిచిన కని ఖరవృద్ధయమానం గృహనక్షితి రెం పెనయం జేయుచు ప్రేరే చిన 'రత్నము' పేరెడ గలిసి చలకమొండకా.

* * *

స్వామి, యిదియేమి రామ స్వామి నితరుగాగ జూడజనునా మన కా రామబ్రహ్మము! నిసిన చోమలంపగలడె యొరుడు నుకరప్రాధిక.

రామనయమార్గ మెనయక రామస్వామికి మనోహరశ్రీమొనయం గా మాధుర్యము జాపుచు నామృతశృంగ యొదవంగ ననెనొక్కతమిళ. మన భూమిజ నానందిత

జెనటుల హరియింతు రనుచు జెందిన వగతో వనరుచు జింతల బాయట

కనువుపడక స్వాశ్రయమున కరుగ దలంపక. రామ యహితోక్తి చెవిసోక బ్రహ్మమును హి తుండు లక్ష్మణమూర్తి సంతోష మెడలి వచ్చు తన గురుమార్గం తె పట్టి నడచె మాంబిధి చెయ్యు తేరికి మలపవచ్చు.

ఇతని కవితాకన్యకు శయ్యా సా భా గ్యము పెట్టరి తొడవు; వద్దము లితనివి కవితారచనలో నితడు బాగుగా చేయితిరిగిన వాడు సుమా అని పిస్తవి. ఈ పద్యాలు చూడండి: .

అని మది నెంచి యెంచి యని యంపు దలంపు మించిమించి యా

తృనిహిత దృష్ట కామకృత తాపము దండడిగ గండికంది యొ య్యక దిగలొందియుంట దన

యాంగబలంబున గుండికుంది యె వ్వని పని బట్టి యా విబుధ వైర ధరింపుచు జండ్రహాసముల్.

* * *

మాయను జేసితే ప్రియ త మాయను మాయనుకూల భౌగ్యధా మాయను మాయనుంటి విను

మాయను చార శీతయే మాయను మాయను ఝుంతురమా

యను నీ న్మెడబాయబాలర మాయను మాయను తమత మాయను మాయను పోతు మాయనుకా.

హా యను నీ ననాధ నహ హా యను యానము జేకు భూరి జా

హా యను మానమేల నన హా యను జేయకుమా చిరా త్రమా

హా యను నీ యనుగహ స హా యను విశ్వకుభైకచారుడ

హా యను భిన్న శక్తుని వ హా యను శౌర్యమునుస్సహా యనుకా.

ఆక్వాసాంతవద్దము లివి చూడండి: . బ్రహ్మాద్వేషి మనకనక్కతినతా

భాస్వస్థిలావిస్ఫుర దృష్టిశ్రేత్ర హరాపకీర్తి సమ కుం

భస్మిలిమప్రస్ఫుర దృష్టిస్వాసహృదాత్మ కామవిఫులా

రంభోన్మతి ప్రాల్లస దృష్టిశ్రీ ప్రదళిల దుస్సహ ఘన

ప్రాకార మధ్యాలయా! విద్యకైవితా వల్లభ

మృద్యఃఘు బ్రహ్మవాక్సమిడితవద్ద స్వాద్యక్షభవ నిర్మితత

ద్విద్యయ తురుషార సారధి విహితపాదా! శిష్టమాన్యస్ఫురత్ తేత్రవృన్మారణా

కష్టమాలాయధాభీష్ట సంతారణా దుష్టదైత్యరథి దుఃఖదాకారణా

స్పష్టసంసార మజ్జజనోత్తారణా. [సకేవం]

నెరిసిన వెంట్రుకల ఔషధము

రంగు పూయనక్కరలేదు. ఆయుర్వేదవిశిష్ట. తెల్లని. తంగును మార్చి కావ్యకముగా వెంట్రుక లకు నయపు విచ్చును. గుణం కావిదో, డబ్బు వాపము చేయబడును. తెలుపు కొంచెమైయుండిన రూ.2-8-0; మధ్యరకమైయుండిన రూ.3-0-0; పూర్తిగాయుండిన 5-0-0. * గమనింపు:— ఇది మెదడుకు కంటికి మంఠి పోవల విచ్చు ఔషధము.

Bharat Kalyan Aushadhalaya P. O. Raniganj (Burdwan)

గోనోక్స్

అన్ని నెగలకు గంటలలో గుణము

ఈవ్వరపార్శ్వరాజమండ్ర

చింతచెట్టు

శ్రీ వనమాలి

పూర్వం నందా విశ్వవిద్యాలయంలో ఆయుర్వేదాచార్యుడు శిష్యుల్ని పరీక్షించాల్సి వచ్చింది. ఆయన ఆంధ్ర రీతి అడవికి వెళ్లి "ఏ ఔషధ ప్రయోగానికి పనికిరాని ఓషధీనన సుకుల్ని ఏరి తీసుకోరం" అని అన్నాడు. మోటులో తెచ్చినవాళ్ళు కొందరూ, బస్తాలో తెచ్చిన వాళ్ళు కొందరూ, బళ్ల కెత్తి తెచ్చిన వాళ్ళు కొందరూ అయ్యారు.

కాని, ఒక శిష్యుడు ఉత్తచేతుల్లో వచ్చాడు. చూసి, "ఏం, ఊరికే వచ్చావు?" అని గురువుగారి ప్రశ్న.

శిష్యుడు, "అర్యా! అడవి అంతా వెదికాను గాని, మందుకు పనికిరాని ఒక్క చెట్టు నాకు కనిపించలేదు. తరులతా గుల్మాలన్నీ ఔషధాలే. 'ఓ ఔషధనపుతీర్థః సమోనమః' అన్నాడు.

గురువుగారు—'నీవు ఒక్కడే పోయి యావు ఈ సంవత్సరం' అన్నాడు.

చూడండి మరి, మరి ఎందుకూ పనికి రాదనుకొనే చింతగింజలో ఎల్లాంటి కూడిక ఉందో!

పదార్థం	వీజం	గుల్మంలో
జలం	10.50	9.85
అల్పమిసాయిడ్	18.87	18.06
కొవ్య	4.50	6.60
కాశ్చిప్రాద్రేబ్	68.22	62.44
ఫయిబర్	5.86	.66
ఏమ్	2.55	2.45
నైట్రోజన్	2.22	2.89
ఫాస్ఫారిక్ ఏక్ ప్రాడ్రేబ్	.40	.55

ఇంతటితోనే ఆగటం లేదు కథ. చింత కాయగుల్మలో ఇవే కాకుండా ఉన్న వస్తువులు:

వీటిక్ ఏసిడ్	9.40
టార్టారిక్ ఏసిడ్	1.55
మ్యాలిక్ ఏసిడ్	0.45
వి. టి. ఆఫ్ పొటాస్	8.25
పంచదార	15.5
జిగురు	4.7
వ్యారిక్ కేమ	84.85

ఇంతేకాదు. వీధిబళ్ళో ఈ చింతగింజలకు ఉన్న గౌరవం దేనికి ఉంది? మన దేశంలో పుట్టి గడితే కాస్త్రంలో అగాధపాండిత్యాన్ని పొందిన భాస్కరాచార్యులందరూ, ఈ చింత గింజల్ని చిన్నప్పడు గుణించి తెక్కలు వేర్చుకొన్న వాళ్ళే కదా! చింత బరికెలో వీపు తెట్ట గొట్టించుకొని, కేటకు వళ్ళే త్రాత్రపురు ములుకూడా ఒడికెల్లో చింతగింజల్ని విసిరి, తమ ముచ్చటను తర్చుకొంటారు. చింతగింజలో తయారుచేసిన జిగురు మట్టిబొమ్మలకు రంగువేసే శిల్పులకు పనికి వస్తుంది. ఈ మధ్య పచ్చివక్క దొరక్కపోతే, ప్రత్యామ్నాయంగా చింత పిక్కల్ని వాడి, ఆమతి తీచుకొన్న సంగతి తెలుసు. ఇక గోధుమ పిండి అమ్మి లాభాలు ఆర్జించేవాళ్ళకు ఈ చింత గింజలపిండి ఎంతగా సహకరిస్తోందో, ఒక్కసారి కలకత్తా పేటర్లు తిరగవేస్తే తెలుస్తుంది.

ఈ గింజలో అకుక్కపోయే స్వభావం ఉంది. వీటిని ఉడికించి పట్టిలుగానూ, జిగురుతో కలిపి పిమెంటుగానూ ఉపయోగించవచ్చు.

కొండనాళక పడిపోతే ఈ గింజలు చూర్ణం చేసి నీళ్ళలో కలిపి, బ్రహ్మరాలవుకు అందిస్తే ఉపకరిస్తుంది. వైద్యకాస్త్రం.

వీజంలోనే ఇంత కత్తి ఉన్న ఈ చింత—'పులుపు చచ్చినా చేవచావదు' అని మనచేత నిత్యమూ తిట్టించుకొనే ఈ చింతచెట్టు మన దేశంలోనే పుట్టిందా అంటే—

ఒక వేళ ఆర్యులైనా ఈ కర్మభూమిలోనే పుట్టారంటే ఒప్పుకుంటే ఒప్పుకుంటామోగాని, చింతచెట్టుమటుకు ఈ జిప్సనూంచి అలగ్నాండరు దండయాత్రలో పాటు ఈ దేశానికి దిగుమతి అయిందంటున్నార చరిత్రకారులు. వర్షియా అంతా దీనితోనే నింపాడట ఆగ్రిక

వీరులు. భారతదేశాన్నించి ఇతర శాస్త్రాల్లో బాటు అరేబియాకు తిరిగి వెళ్లింది. ఈ కృత్యం గ్రీష్మదేశాల్లో ఇది పెరుగుతుంది చెన్నరాజు ధానిలో ఉన్నంత విశేషంగా దీని వ్యాప్తి భారతదేశంలో మరెక్కడా లేదు. జరిస్సా, వంగరాష్ట్రాల్లో ఇది ఉంది.

పంజాబు మొదలైన శీతల దేశాల్లో ఇది కనిపించదు. దక్షిణదేశంనుంచి హిమాలయ యాత్రలకు వేళే వాగు తప్పకుండా తమ దస్తాల్లో కట్టి తీసికోవచ్చిన వస్తువుల్లో చింత పండ్లొక్కటి.

సంస్కృతంలో దీనికి చాలా పేర్లు ఉన్నాయి: తింతిడి, తింతిడి, అన్దు, దంతకేర, అన్దుక, అన్దు, చుక్రా, చుక్రియా, చించ, చించిక—ఇత్యాదులు. ఇంగ్లీషు ట్రామరీడ్, లాటిక్: ట్రామరీడ్స్ ఇండికస్. అరబ్బీ: ట్రామిర్ - ఇ-హింద్. ఇంక ఈ చెట్టుకు పార్సీ, హిందీ, మహారాష్ట్రీ, గుజరాతీ, ఉర్దూ, అరవం, ఓడ్రం, అస్సామీ, యవ, మలయా, సింహళ, తురుష్క, బ్రహ్మ, పరాసు, బోర్నూగీసు, భాషాప్రతికభాల్ని ఇచ్చి పాఠకులికి విసుగు కలిగించుతున్నా, ఈ శబ్దాలన్నీ ప్రాయంగా తింతిడికే వికృతులనిన్నీ, ఇన్ని దేశాలవారూ ఏదో ఒకరిగా దీన్ని భజస్తున్నారనిన్నీ చెప్పి ఊరకుంటాను.

కవులు 'చింతచెట్టుమీద దయ్యన్ని కూర్చో పెట్టి' కేవలం ఆశ్చర్య వటవృత్తాల్నే తమ గ్రంథాల్లో వర్ణించుకోవాలన్నా, ఇది వాటి కంటే ఆకృతిలో తద్దేకాదు. ఇంకా మనం పండకెట్టి రావిచెట్టు, మట్టికెట్టు కాళ్ళన్నీ. ఆకుల్ని తెక్కపెట్టగలమోగాని, చింతచెట్టు విషయంలో ఈ ప్రయోగం కట్టించుకోలేం. కవిసార్యభావం శ్రీ నానాదు 'తింతిడి పల్ల వోత్కరమైన' ఏదో కాకాన్ని ఏవగించుకొన్నా, ఈ కాలం బ్రాహ్మణకు 'చింతచిగురు పప్పు' చాలా రుచికరం. లేతచిగురు లేతగులాబీ వర్ణంలో ఉంటుంది, దీన్ని కొని అమ్మేడి 'అక్క'లే అయినా! ఇహ 'గాడిదపల్లెకొమలం' అనేది సృష్టిలో ఉన్న ప్రతిదీనికి అంటించాల్సిన కర్మఫలకే కాబట్టి, ఇదిన్నీ పెద దియ్యే ధీలో తక్కిన ఆకుల్లోపాటు పచ్చబడి ఊరకుంటుంది. తానూ సరివారినో సమానంగా ఉండక ఇంకో ఆకు ఎక్కడ చదవటం ఎందుకని కాబో! దీనిబోజ చాల పెద్దదే అవుతుంది. నిర్జనపాల్లోనూ, జలాశయ తీరాల్లోనూ, పరిత్యక్తగృహభూమిల్లోనూ ఇది నివసిస్తుంది; ఇవన్నీ ఆర్యులుపుల లక్షణాలే. కొన్నిచెట్లు వాల్డేళ్ళలోనే కావు కాస్తాయి.

మరికొన్ని 'దాదకేర తమస్సు' అవుతేనేగాని కాయవు. పొడగు 90 అడుగులు మొదల్కొని నూరడుగుల 12 అడుగుల వరకు ఉన్నాయి. వలయం 12 నుంచి 15 అడుగులవరకు. 'మాటార్' అనేదోట 80'ల వలయం ఉన్న చింతచెట్టు ఒకటి, రాబర్ట్ కెన్ అనే అయిన్ని బంధించి ఉంచటానికి కారాగృహంగా ఉపయోగించిందట.

దీని పువ్వులు పసుపు పచ్చ ఎరుపు రంగులతో కలయిక పొందుతూఉంటాయి. కాయలు గుత్తులుగుత్తులుగా కాస్తాయి. అపకృస్థిలో బెరడు అంటుకొని ఉంటుంది, లోపల పదార్థం కొంచెం పచ్చగా ఉంటుంది. పరిపక్వదశకు రాగానే బెరడు, జీవస్వత్తుడి కేరంలాగా, విడివడిపోతుంది. లోపల గుంజ లోహితవర్ణంగా మారుతుంది.

ఆకులు ఒత్తుగా ఉండటంవల్ల, భూమిమీద కూర్చుంటే ప్రసారాన్ని ఆకట్టుంది. 'పొట్టుకు పొరుగు గిట్టదన్నట్టుగా' మరి దీనికంద ఇంకో చెట్టు మొలవటానికి ఆస్కారం లేదు. వృక్ష వయోవృద్ధిబట్టి కొలరాలు ఏర్పడడం కద్దు. ఆదిమనాసపులకు ఇవి గృహాలుగా ఉపయోగించేది.

ఆధునికమైన వారహోరలక్కూడా ఇవి

ఆశ్రయదానాన్ని చేసినట్టు కొన్ని కథలున్నాయి. అంతేగాకుండా, తుపాను వరదల్లో ఇళ్ళు పోగొట్టుకొన్నవాళ్ళకి ఈ చెట్టు ఆశ్రయదానం చెయ్యటమే గాకుండా, మహాభారతంలోని పావురాల కథలోలాగా, స్వకాళంలో వారికి వంటచెరుకు, పండుతో పులును, చిగురో కూడా సమైచి అడరిస్తూ ఉంటుంది. దిక్కు మక్కాలోని భిక్షకులకు ఇదే పెద్దదిక్క. ఈ చెట్టు ఉన్న కోడ్డుమీద ఎండలో హాయిగా, నడచి వెళ్ళవచ్చు. వర్షం వరుస్తుంటే దీనికింద నిలబడితే తక్కువ తడుస్తాం.

చైత్ర వైశాఖ మాసాల్లో కాయలు పండిపోతాయి. వర్షాంతానికి మొగ్గులు తొడుగుతాయి వృక్షజాతి భారాన్ని అనుసరించి శీతకాలంలో నిష్క్రమిస్తున్నాయి. వసంత కాలంలో చిగురు వుండి, కొన్ని చెట్లకు పండ్రెండు నెలలూ కాయలు ఉంటాయి.

చింతపండులో రెండు రకాలు ఉన్నాయి. పులుపులాడ్డుగా ఉండేది ఒకటి. కొంచెం తియ్యగా ఉండేది ఒకటి, మొదటిదాన్ని కొగలూ, రెండోదాన్ని బాలకులూ వాంఛిస్తారు. స్వభావాన్ని సుసరించి, చింతపండులో ఏర్పడిన భేదాలు ఇవి. ఇక దేశభావాన్ని అనుసరించి మనకు, వల్లగా ఉండేది, తెల్లగా ఉండేది, పచ్చగా ఉండేది, ధూసరవర్ణంగా ఉండేది కూడా లభిస్తున్నాయి. పశ్చిమ ఆఫ్రికాలో దొరికే రకం చెల్వెట్ రకం. అమెరికాలో దొరికేది పసుపుపచ్చవర్ణం. ఇవిగాక, మ్యాసెచుసెట్ కేట్స్, జమయికా, మ్యారినా ఇత్యాదులైన రకాలకూడా ఉన్నాయి.

ఉప్పు, చింతపండు అమ్మి మన జిల్లాలలో వేలాడిగా ఆర్జించిన ఆర్యవైశ్య మహానీయులు ఉన్నారు. వేడికే అభయం జిల్లకు ఒకపెట్టి అయినా దొరకుతాడు. ఈ రెంటి సమ్మేళనమాధుర్యాన్ని అనుభవించిన ఒకానొక సంస్కృతకవి అన్నాడు:

"తింతిడిఫలమర్కట్యం లవణేన యుతం సదా, తదా ఘృత తిరస్థారాదీపదామలయభారథా."

దోడ్లో ఒక చింతచెట్టు పెట్టుకొని దానివల్ల లభించిన భోజన సదాపాయంవల్ల, మహేంద్రస్వరాన్ని తృణీకరించిన పండితులూ, మహారాణిగార్ని నిర్మత్యంచేసిన స్త్రీలూ మన దేశంలో కలరు. గత శతాబ్దంలో న్యాయ శాస్త్రానికి ప్రసిద్ధిక్కిలిన నవద్వీపాన్ని రాజా కృష్ణచంద్రుడు పాలిస్తున్నప్పుడు, అక్కడే రామనాథుడనే మహాపండితుడుండేవాడట. ఒక కోజన అయనభార్య గంగాస్నానం చేస్తుండగా అందుకోసమే వచ్చిన రాణిగారి కంట బట్టం తలపించిందట. మాంగల్య సూచకంగా ఒక చిన్న మెత్తు బంగారం ఆమె కేరీరాన్ని అలంకరించకపోవటం అల్లా ఉండగా, చేతికి పెట్టుకొన్న గాజులు కూడా అల్లీరకవువి. అందువల్ల రాణిగారు వెతికెల్లా ఆ గాజుల్ని ఉడ్డేకించి పరిహాస పూర్వకంగా అన్న వల్లలు, రామనాథుడి భార్య (ఆవిడ 'చేరేమిల్' మనకు తెలియదు) చెప్పిబడ్డాయి. వెంటనే ఆవిడ "ఈ గాజులు చిట్టిన (తనకు వైధ్యం సంప్రాప్తించిన) కోజన నవద్వీపం ఆంధ్రకారం అవుతుంది" అన్నదట. ఇల్లా ఆంధ్రకారం కావటం (ఆ కోజల్లో) రాజా మహారాజులపోతే కావల్సిందేకాని, భార్యకు చిన్న మెత్తు బంగారం పెట్టలేని అసమర్థుడు పోతే కావటమా? రాణిగారు దీన్ని మహా అకమానంగా భావించి రాజాగార్ని 'రిపోర్టు' ఇచ్చింది.

రాజా కృష్ణచంద్రుడు రామనాథుడి పొండి త్యసంపదను తెలిసికొన్నాడు అవటంవల్లనూ, అల్లాంటి దిగజాన్ని తాను దారిద్ర్యంలో ఉంచి నందుకు వెంటనే నొచ్చుకొని మంత్రి సామంత పరివారంతో రామనాథుడి గృహానికి వెళ్లాడట. అప్పుడా పండితుడు న్యాయకాస్త్ర సమస్యల్ని తుట్టుగా నెమరేస్తూ ఉండటంవల్ల, వీరి రాకే తెలిసింది కాదు. అయినా రాజాగారు వార్ని పలకరించి, మీకున్న అభావాన్ని తొలగించటానికి వచ్చానన్నాడట.

రామనాథుడు దాన్ని న్యాయకాస్త్ర పరిభాషప్రకారం ఆర్థంచేసుకొన్నాడట. రాజాగారు ఎంతో కష్టమీద ఆర్యకాస్త్రప్రకారం అయనకు తెలియచెప్పి వచ్చింది.

తీర్థగావి రామనాథుడు, 'అయ్యో! నాకు మూడు వాల్లు ఎకరాల భూమి ఉంది. దోడ్లో చింతచెట్టు ఉంది. బ్రాహ్మణ భూమిపైవచ్చే గింజల్లో అన్నంకండి, ఈ చింతచెట్టు ప్రసాదించేదాంతో పులునుకాస్తుంది, నాకు మరేమీ అక్కర్లే దన్నాడట.

మరి, ఇంత నిర్మలత్యాగాన్ని అనుగ్రహించింది చింతచెట్టే కదా!

చింతపండుతో చేసిన సాంబారు రసాల్ని ఆస్వాదించే, కత్తిమంతులైన అరవసోదర్లు మన్నిచులాగా అన్ని తేత్రాల్లోనూ మించి, ఇటు రామేశ్వరం మొదల్కొని, అటు మాంటు ఎవరెన్సువరకూ కాపలా కాస్తున్నారు.

మహారాజులగృహంనుంచి బచ్చగా శృంగరకు చింతకాయవచ్చడి (ఊరగాయ) కోసం నోరు వాచింది అనుకోనివాళ్ళు లేరుకదా! వల్లెటూళ్ళల్లో పనిబాగులవాళ్ళకు కొంచెం చింత కాయవచ్చడి పెట్టి... ఎనిమిది గంటలెం, 24 గంటలూ కూడా వెట్టిచాకరీ చేయించుకోవచ్చు జ్వరరోగి చాటుగా వంటఇంట్లోదూరి, ఎవ్వరూ చూడకుండా మూడుకులాల ఎత్తు ఈ పదార్థాన్ని నీవించి, గప్పివేగా మళ్ళీ వచ్చి మంచంమీద వడుకొన్న నిదర్శనాలు చాలా లభిస్తాయి.

చింతపండుతో ఎన్నో పులున, పచ్చళ్ళు తయారుచేసి గృహిణి, తన పని తగ్గించుకోటమే కాకుండా భోజనానికి సవికల్పమూ, భర్త ఆరిక పక్షితుల్ని చక్క పెడుతూ ఉంటుంది. మరదళ్ళు హాస్యానికి బాహుగర్లకు చింతచెట్టు పాలని కాచి, నెయ్యికి బదులుగా వడ్డించే రివాజ ఒకప్పుడు ఉన్నట్టు వేతలు చెప్తున్నారు. కొన్నిచోట్ల, అల్లంమొరబాల్లాగా చింతపండు మొరబాటు అమ్మటాన్ని నేను చూశాను. వీడ వాళ్ళు చింతగింజలు నానవేసి, ఉనక పెట్టి, పచ్చడి చేసుకొంటారు.

పడగొట్టినవాళ్ళకు చింతపండు, మర్పత్తు చాలాఉపకారం చేస్తుంది. కలరా సులేయాల్ని ఆకట్టి కత్తి దీనికి ఉంది.

ఆయుర్వేదముఖం దీని మహాత్యాగిన్ని ఇల్లా వర్ణించారు.

"అమ్మికా గురువారహరి పితృఫలాకృత్ పశ్యాతుదీపాతీయానాం సారోస్థా కఫవారస్యక్, భోజనంలో ఇది ఎంతగా ఉపయోగపడేది వైనే చూచాం. ఇక, చింతగుల్మ పచ్చిదేగానీ, ఎండుదేగానీ, పండించే గానీ, కొత్తదే గానీ, (22 వ పేజీ చూడుడు)

ఉత్తమవైవ మత గ్రంథము

పండితారాధ్య

చరిత్ర

పాల్కురికి సోమనాథకవి

రచించిన ఉత్తమ ద్వీపద కావ్యము. డా॥ చిలుకూరి నారాయణరావుగారిచే పరిష్కరింపబడినది. వీక్షా, పురాతన, వాద, మహిమ, పర్వతములు అయిదు ప్రకరణములును ఒకే సంపుటమున గలవు. ఇంత నిర్దుష్టముగ ఈ గ్రంథము నిదివర కెవ్వరును ప్రచురించి యుండలేదు. నారాయణరావుగారు రచించిన అమూల్యమైన వీధికకూడ కలదు.

వెల రూ. 5-0-0

వ్యాకింగు, పోస్ట్ జి రూ. 1-4-0

ఆంధ్ర గ్రంథమాల,

పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు. 1.

భారత రాజకీయాలు :

భారత ప్రభుత్వంపై ఫిర్యాదు చేయ నిజాం నిర్ణయం

హైదరాబాద్ సమస్య అట్లా యట్లా శీల్పక ప్రతిస్పందించుచున్నది. ఏ విధముగా నైనా కాశ్మీర్ ఉదంతమునే హైదరాబాద్ లో కూడ తిరిగి ఆపించులెనని పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వము, హైదరాబాద్ నవాబు వాంఛించుచున్నట్లున్నది. ఆధా-ధపు ఒడంబడికను భంగపరచి, హైదరాబాద్ పై అధిక దిగ్బంధము ప్రయోగించి, ఒక స్వతంత్ర రాజ్య మనగడకు అటంకము కలిగించుచున్నదని భారత ప్రభుత్వముపై విశ్వరాజ్యసమితి భద్రతా మండలికి ఫిర్యాదు చేయుటకు సిద్ధమైంది. నిజాం ప్రధాని లాయక్ అలీ, భారత ప్రధాని పండిట్ నెహ్రూకు తెలియజేసెను. భద్రతా మండలిలో సభ్యులైన సిరియా, హైదరాబాద్ రూపున ఈ ఫిర్యాదు చేయునని తెలియచున్నది. భారత సంస్థానాలపై బ్రిష్ ప్ సార్వభౌమత్వము అంతరించుచున్నది, హైదరాబాద్ స్వతంత్ర రాజ్యమైనది, ఆ స్వతంత్ర రాజ్యమునకు విశ్వ-జ్యోతిషములో సభ్యత్వము లేకపోయినా, ఒక సభ్యరాజ్యము దాని కొంతభాగము భంగము కలిగించుచున్నది కాబట్టి, భద్రతా మండలి జ్యోతిషము, కలగించు కొనవలెనని నిజాం తీర్పున వాంఛించుచున్నాడు. దాని సూత్రప్రాయముగా కూడ నిజాంకు సర్వస్వతంత్ర ఎప్పుడూ తెలుసు. 1947 వ సం. ఆగస్టు 15 వ తేదీ తర్వాత నిజామును సర్వస్వతంత్ర లభించెట్లుయిన, విశ్వరాజ్య సమితి సభ్యత్వమునకు ఇదివరకే దృఢాత్మ చేసి, బ్రిష్ ప్ హోమియో, ఇతర మిశ్రు సహాయముతో దీనిని ఆమోదించి జేయుండవలసింది. ఇందుకు బ్రిష్ ప్ సమ్మతించదని నిజాంకు తెలియగా ఏ సంధానము కూడ సర్వస్వతంత్ర మగుటకు తాను సమ్మతించనని బ్రిష్ ప్ స్పష్టముగా ప్రకటించియు యుండెను. అందువలననే అప్పుడు నిజాం 'యథాభిప్రాయ' ఒడంబడిక చేసి కొనవలసివచ్చెను. దాని ప్రకారము విదేశీ కర్మకారముపై బ్రిష్ ప్ అధికారమును భారత ప్రభుత్వమునకు నిజాం దఖలు పరచెను. పసుతియు నిజాంకు అంతర్జాతీయ హోదా ఏమీ లేనేలేదు. ఈ ఒడంబడికను ఉల్లంఘించి, విశ్వరాజ్య సమితికి ఫిర్యాదు చేయ నడవించుటననే నిజాం, ఆ ఒడంబడికను ఇన్నాళ్లుగా ఎట్లు ఆదరించుచుండెనో బోధపడుచున్నది. ఒక కళ మస్తిం మతాభిమానము లేన సిరియా, హైదరాబాద్ సమస్యను భద్రతామండలిలో ప్రస్తావించినను, భారత ప్రభుత్వము ఇంకాటుములో పెట్టవలెనని తలంపుతో ఇతిరరాజ్యములు ఈ ఫిర్యాదును హర్షించినను, అగ్రరాజ్యముగా, ఇండియా, పాకిస్తాన్ లకు అధికారము దత్తించిన

రాజ్యముగా కర్మకారమును 'బిల్' చేయవలసిన బాధ్యత బ్రిష్ ప్ పై వున్నది. భద్రతామండలిలో హైదరాబాద్ కర్మకారము చర్చకు వచ్చియుండెను, అధికారికముగా పూర్వము బ్రిష్ ప్ భారత నాయకులకు చేసిన వాగ్దానములకు భంగము చేసినట్లే యగును. గత సంవత్సరమునుండి ఇండియా బ్రిష్ ప్ సత్సంబంధములను గమనించుచు, హైదరాబాద్ విషయములో బ్రిష్ ప్ మనసు మోసము చేయ దగ్గయే భావించుచున్నది. హైదరాబాద్ సమస్యను భద్రతామండలికి ఫిర్యాదు చేసి, భారతదేశ ఆంతరింగిక పరిస్థితులలో జ్యోతిషము కలిగించుకొనుటకు సిరియా పూనుకొనుట సాహసమే! పాకిస్తాన్, భారత మస్తింబు ఎంత హిందూత్వవంతైనా, భారత ప్రభుత్వ మెప్పుడూ మస్తింబులకు, మఖ్యముగా అబ్దుల్ కరీం అవకారము చేయలేదు. ఉపకారమే చేయుచున్నది. పాలస్తీనా భంగమున ఉదయించి నిరసించినది ఒక్క భారతదేశమే! ఇప్పుడు హైదరాబాద్ విషయములో సిరియా జ్యోతిషము కలిగించుకొనినట్లు అబ్దుల్ కరీం భారత ప్రభుత్వము తన వైఖరిని పునరాలోచించుకొనవలసి యుండును. సిట్టర్లు, ఫ్రాన్స్, ఈజిప్టు మొదలైన అనేక దేశాలనుండి దొంతరుగా విదేశాలలో ఆయుధాలు హైదరాబాద్ కు రవాణా అగుచున్నట్లు ఆకాటికానాడు స్పష్టపడుతున్నది. ఈ రవాణాను భారత ప్రభుత్వము వెంటనే అభివృద్ధి చేయవలెను. కాశ్మీరులో యుద్ధవిరమణ?

కాశ్మీర్ యుద్ధములో తమ సేనలు పాల్గొంటున్నదని పాకిస్తాన్ అంగీకరించుటతో, కాశ్మీర్ సంఘటనలపై లో ఒక నూతన ఘట్టం ప్రారంభమైంది. కాశ్మీర్ పై ఎత్తిన సున్ను దుండగము ఆపుట తమకు కీర్తిమ కదా ఇంత వరకు పాకిస్తాన్ ఇచ్చుకున్నది. కాశ్మీర్ యుద్ధ రంగములో తమ సేనలే ప్రోక్షముగా పాల్గొంటున్నదని భద్రతామండలి సభ్యులలో పాకిస్తాన్ అంగీకరించి వుండలేదు. అప్పుడు పాకిస్తాన్ ప్రతినిధి కేవలం బుకాయంపుతో వ్యవహరించును. భద్రతామండలి సంఘము రిటరంగము ప్రోక్షముగా పరిశీలించవచ్చును, బుకాయించుటకు వీలులేక, గణితము లేక పాకిస్తాన్ తన తప్పు ఒప్పుకున్నది. ఇప్పుడు ఒక విషయము స్పష్టపడినది. పాకిస్తాన్ ఇన్నాళ్లుండి అసత్య ప్రచారముతో, భద్రతామండలిని మోసపుచ్చుచున్నది. కాశ్మీర్ కర్మకారములో భద్రతామండలి నిష్పాక్షికముగా కర్మకారింపలేక, దోషిత

సహాయ మొనర్చుచున్నది. ఇప్పుడు ఇది రుజువు చేసినది కాబట్టి భద్రతామండలి తన తప్పు వైఖరిని నిర్దుశించి, పాకిస్తాన్ అక్రమములను ఖండించుట కనీస ధర్మమై యున్నది. ఒక సభ్య రాజ్యముపై దండగాత్ర జరిపి భద్రతామండలినే మోసము చేసిన పాకిస్తాన్ విశ్వరాజ్య సమితికి బహిష్కరించి ఇతర సభ్య రాజ్యములతో సంబంధములేకుండ ఎండుకు చేయరాని? గురద్యమవగాదు. ఈ విషయమై పట్టుబట్టవలసిన భారత ప్రభుత్వము ఈ విషయమునే తల పెట్టలేదు. భారత ప్రభుత్వము బలహీన, అసమర్థ విధానమును ఇంకా త్యజించలేదని దీనివల్ల బోధపడుచున్నది. ఈ సంతతి ఇట్లుండగా, యుద్ధవిరమణ చేయవలసింది ఇంకా పక్షములకు కాశ్మీర్ సంఘము ఆజేరించినది. ఇది కేవలము అమాయకత్వము. పాకిస్తాన్ భారతదేశముపై దండెత్తి, కొంత భాగమును ఆక్రమించుకుని వున్నప్పుడు, వారిని వారి నెట్టి కేసుకుండా, ఎక్కడి వారక్కడ యుద్ధవిరమణ చేయవలసింది ఆజేరించుట ఏమి న్యాయము? తమ మోసముచేసి, న్యాయత పరమనానినే ప్రోక్షించుట భద్రతామండలి విధానమా? యుద్ధ విరమణ పాకిస్తాన్ అన్ని విధముల లాభకరము. ఇప్పుడు ఆక్రమించుకునివున్న ప్రాంతములో పాకిస్తాన్ నిరసించుచున్న భద్రతామండలి ఏమో ముఖ్య పాకీయులు చేయునని ఆశించి, వారి ఆశక్తి ప్రకారము యుద్ధవిరమణ చేయుట కొనినో లెల గోకుకొనుటయే అగును. భద్రతామండలిని నిరక్షిణులు చేసే అయిదానినర, కాశ్మీర్ నుండి పాకిస్తాన్ సేనలను తరిమి కేటంకించుకు యుద్ధమును విడిచివేయుటకు భారత ప్రభుత్వము అంగీకరింపరాదు. ఇప్పుడు యుద్ధమును విరమించుట, కాశ్మీర్ విభజనకు అంగీకరించినట్లే యు. భారతదేశములో పెద్ద సంఘటననుకు దారి తీయగలదు.

హిందీ ప్రతిపూల ఉద్యమం దక్షిణ భారతదేశమునకు తమిళనాడు అను దురభిప్రాయం ఉత్పాదించి పలుకులలో కూడా చాలాకాలముండి వున్నది మద్రాసు రాష్ట్రంలో అగణం అధిక సంఖ్యాకులుగా వుండి, హైదరాబాద్ సంస్థానం పాలకుడు మస్తిమై కందుకూరి తెనాలూరు అనామకులై బాంబే లకు వచ్చి ఈ దురభిప్రాయం ఏర్పడింది. దక్షిణ భారతదేశ ప్రపక్తి వచ్చినప్పుడెల్లా, తమిళులకు అవలంబన ప్రాధాన్యము, ప్రాముఖ్యత

యిచ్చి వెల్లిపై పెట్టించుకుని, భారతదేశంలో కాంగ్రెస్, కాంగ్రెస్ అగ్రనాయకులు, ఆంధ్ర, కర్నాటక, కేరళలకు అన్యాయం చేయుటచే గాక, అనేక చిట్క సమస్యలు తెచ్చుకుంటున్నారని. వాటిలో హిందీ ప్రతిపూల ఉద్యమం ఒకటి. తమిళులు ఇతర భాషా ప్రాంతములవారిని అన్యాయం చేస్తుంటే సహించివుండే, తమిళులకు తామే ప్రతినిధియమనను అధిక సంఖ్యయై వచ్చి, కాంగ్రెస్ నాయకులు తమిళులకు అనవధి పని ప్రాధాన్యత ఇచ్చినారు. దాని సాధారణము చేసుకుని ప్రతినిధియమలను నాయకత్వమునకు, ముందుకు వచ్చుటకు తమిళులు ప్రయత్నము చేయుచున్నారు. భారత రాజభావముగా హిందీని గుర్తించుకొనవలసి చేస్తున్నంత ధైర్యము తమిళుకు లేదు; కాని హిందీతోపాటు తమిళము కూడ రాజభావము చేయించవలసిన వారి ఆశ. హిందీ చదువుటకు ఇతర భాషా ప్రాంతములవారి కన్నా ఎక్కువ చేస్తుంటే చు. ఒక్క తమిళ నాడులో మాత్రము హిందీ ప్రతిపూల ఉద్యమము తీవ్రముగా జరుగుచున్నది. ఈ ఉద్యమము కాంగ్రెస్ కర్మకారింపగల 'ప్రతిపక్ష'గా జరుగుచున్నది. వారికి ప్రతిపూల ఏ పలుకు డీ లేదని భావింతుట పొరపాటు. దేశ ప్రవిధ కజగంవారే ఈ ఉద్యమమును నిర్వహిస్తున్నా, దీనికి తమిళ కేంద్ర ప్రాధాన్యము లేదని భావించ కూడదు. హిందీ కేవలము కంఠకు రాజభావ అయినా, దక్షిణ భారతదేశ ప్రాంతములవారిగా తమిళమును గుర్తించజేయవలెనని తమిళ నాయకులు చేస్తున్న ప్రయత్నమే ఈ హిందీ ప్రతిపూల ఉద్యమము. కాన్ని సంవత్సరముల క్రితమే రాజగోపాలాచారిగారే ఇట్టి ఆశక్తియమును తమతో వెల్లిబుచ్చి 'శ్రీ ఉన్నర' దక్షిణ భారత యుగము ప్రకటించివుండెరి. ఇంతలోనే శ్రీమంత్ అచ్యుతాచారిగారు, వారి అనుచరులు తమ ఆభిప్రాయములను వదలుకొనినని భావించుటకు వీలులేదు. దక్షిణ భారతదేశములో హిందీ ప్రతిపూల ఉద్యమము తీవ్రముగా వున్నది. కాబట్టి ఒక దక్షిణ భారత భావము కూడ రాజభావముగా, హిందీతో సమానస్థానముతో, గుర్తించవలసినది, భారత ప్రభుత్వమునకు నచ్చుచెప్పి, ఆస్థానమును తమిళమునకు కట్టెట్టించుటకు ఈ హిందీ ప్రతిపూల ఉద్యమము సాంఘికమైన దక్షిణ భారత మన్న తమిళమే అని ఉత్తరాదిన వున్న దురభిప్రాయము ఈ విషయమున వీరికి చక్కగా ఉపకరించును. వా సహాయము ఈ నాడు భారతయునైత్యంలో హిందీ తర్వాత బహుళ ప్రచారములో నున్నది తెలుగుగాని తమిళము కాదు. తమిళముకు నాలుగవ స్థానము లభించవచ్చును. అయినను అవతలి పెద్దల యిచ్చుటకు సిద్ధముగా వుండే, మనము బుకాయించ గల్గినప్పుడు, అవకాశమును ఎందుకు వారవిడువవలెనని భారతదేశంలో తమిళుల తీ ఉద్యమము జరుపుచున్నారని. గత కేసును రోజుల నుండి ద్రవిడకజగం ప్రచారము ఏమీ జయప్రదముగా లేదు. దానికి కొంత ప్రచారము, ప్రజా సానుభూతి తెచ్చుటకు కజగం నాయకులను అరెస్టు చేసిరి. ఇదంతయు వాస్తవ పరిస్థితుల సమరంబుగాక, ఇక్కడ ఏదో పెద్ద ప్రతిపూల ఉద్యమము జరుగుచున్నదని ధీత్తిని బుకాయించుటకే జరుగుచున్నది. తొటివారిని చూచి అయినా తెలుగువారు నేర్చుకుని, తమ మాతృభాషకు న్యాయముగా రావలసిన స్థానమును వారివిడుచుకొరారు.

ఆగస్టు 14న న్యూఢిల్లీలో భారత సిట్టర్లు, హైదరాబాద్ సమస్య - హైదరాబాద్ ఒడంబడికపై ప్రధానామాత్యకు ఇండియా నెహ్రూ, స్వీస్ రాయబారి ఆర్మిక్ వై.కర్ సంతకములు చేశారు.

భగవద్గీత (సంస్కృతం)	
1, 8 సంపు.లు ఉన్నవి. సంపు. 1 కి	1-8-0
అనిమారకము (నాటకము)	0-10-0
కృషీవలవిజయము	0-8-0
నిరర్థభారతము	0-8-0
శ్రీ గామవిజయము (నాటకము)	0-8-0
మానేజరు, ఆంధ్రగ్రంథమాల,	
7, లింబుకెట్టి వీధి - జి. టి. మద్రాసు.	

మలయా యుద్ధవీరుడు
జాక్ బ్రేజియర్

(7-వ పేజీ తరువాయి)

వాదకమ్యూనిస్టు ప్రేమి యూనియన్ మంచిదా, క్రేజియర్ సాపించే మిలిటరీ యూనియన్లు మంచిదా అనే ప్రశ్నకు సమాధానం వారు తేలికగానే ఉపహించుకున్నారు.

బ్రిష్ ష్ ఎక్స్-టెంట్ లు, ఇతర ప్రముఖ కన్సర్వేటివ్ నిర్వహిస్తున్న 'టైట్స్ టైమ్స్' పత్రిక వ్యాఖ్యలు ఈ ఊహను బలపరుస్తున్నవి. 1948 వ సం. మే 25 వ తేదీన బ్రేజియర్ ను గురించి ఆ పత్రిక ఇలా వ్రాసింది: "కమ్యూనిస్టు ప్రాబల్యమును గురించి అతనికి తెలిసినంత మరెవరికీ తెలియదు. దానిని అరికట్టటకు అతడు కృషి చేస్తున్నట్లు మరెవ్వరు చెప్పలేదు." ప్రస్తుత సంఘర్షణ ప్రారంభం కావటానికి ఆరు నెలల క్రితమే, కమ్యూనిస్టులు రాజకీయంగా రద్దీ అయిన సంఘర్షణ ప్రారంభించబడుచున్నది బ్రేజియర్ కాన్ఫరెన్సుకు, అది 'ఎక్స్-టెంట్' ప్రపంచవిహార మునీ అందిగా వెళ్ళిరించారు. ఊహాగానంవలనగాక, బ్రేజియర్ యూనియన్లలో బ్రేజియర్ పలుకుబడికల్ల తమ ప్రాబల్యంనశించి పోతున్నదని కమ్యూనిస్టులు గ్రహించి, ఆధికారం వశపరచుకొనటానికి వేరు మార్గాల సర్వేషి సారాణి సంగతి గురించటంవలననే బ్రేజియర్ అల్లా చెప్పగలిగాడు మలయా, సింగపూర్ లలోని 'ప్రేమి యూనియన్' తప్పని సరిగా 'రిజిస్టర్' చేసుకోవలెనని, లేకపోతే చట్టవిరుద్ధ సంస్థగా ప్రకటించబడవలసి కానించారు.

కింగ్ డొమినియన్ ప్రేమి యూనియన్ ప్రేమి యూనియన్ ఆర్గనైజ్మెంట్ ప్రకారం నిర్వహింపబడుతున్నట్లుంది. ప్రేమి యూనియన్ సలహాదాతగా బ్రేజియర్ ఆ ఆర్గనైజ్మెంట్ సంస్కరించినది, ప్రేమి యూనియన్ ధనము, నిధులు కమ్యూనిస్టుల చేతులలోనికి పోవటానికి వీలు లేకుండా కట్టుబట్టాలు చేశాడు. ప్రేమి యూనియన్ అగ్రహారులలో, రాష్ట్ర, ఆఫీల మలయా ప్రేమి యూనియన్ సభలలో కమ్యూనిస్టులకు అధిక ప్రాబల్యము వున్నది. ప్రేమి యూనియన్ సామ్యుతోనే కమ్యూనిస్టుపార్టీ నడుస్తున్నది. 1947 వ సం. లో ప్రేమి యూనియన్ ఆర్గనైజ్మెంట్ సవరణచేసి, ఏ ప్రేమి యూనియన్ కాదా తన ఆదాయంలో 10 వ వంతుకు మించిన, మొత్తం రాష్ట్ర, ఆఫీలమలయా ప్రేమి యూనియన్ లకు చెల్లించరాదని నిబంధనచేశారు. ప్రేమి యూనియన్ ల తక్కువ విధిగా తణిఫీ చేయించాలని నిబంధన చేసి, వాటి సామ్యును కమ్యూనిస్టులు ఇతర పనులకు వినియోగించుకొనటానికి వీలులేకుండా చేశారు. ఇందువలన ప్రేమి యూనియన్ల సామ్యును కమ్యూనిస్టుపార్టీ ప్రయోజనాలకు వినియోగించుటకు వీలులేకుండా పోయినది. ప్రభుత్వ ఉద్యోగములలో కీలకస్థానములను కమ్యూనిస్టులు ఆక్రమించుకొనుటకు వీలు లేకుండా చేయుటకు, ప్రభుత్వముచే గురిపబడిన ప్రేమి యూనియన్లు ఇతర ప్రేమి యూనియన్లతో (కమ్యూనిస్టుల అధిపత్యమున నున్న వానితో) కలసి, ఏ ఇతర ఫెడరేషన్ గానూ ఏర్పాటుకాదని కానించిరి. ఈ చర్యను అంగీకరించు ప్రేమి యూనియన్ కాంగ్రెస్ నిరసించినప్పుడు, కార్మిక ప్రభుత్వ పాలనలో వున్న వలసరాజ్యములోనే ఇట్టి నిర్బంధము ఎందుకు పెట్టబడుతున్నది పార్లమెంటులో టాండ్రిబెర్గ్ ఆక్షేపించినప్పుడు బ్రేజియర్ చాల కష్టం కలిగింది.

బ్రిష్ ష్ అధికారవర్గాలకు, కమ్యూనిస్టులకు వివాదాత్మక సంఘర్షణ జాకాలో ప్రారంభమైనప్పుడు బ్రేజియర్ కు చక్కని అవకాశము లభించెను. నిర్బంధకర కాసనములవలన కార్మిక ఉద్యమముపై ప్రభుత్వమునకు ఎక్కువ కంట్రోల్ లభించెను. కమ్యూనిస్టు కార్మిక నాయకులందరు అడవులలోనికి పారిపోయి, ఇది వరకు జాకావారిపై ఉపయోగించిన ఆయుధములను ఇప్పుడు బ్రిష్ ష్ వారిపై ఉపయోగిస్తున్నారు. వారిలో చాలమంది పోలీసు, సైనికులతో సంఘర్షణలలో మరణించిరి. 'అర్మీవర కాసనాల' ప్రకారం మొండిసెల్లో అగడ్త చేయబడిన 2 వేలమందిలో చాలమంది అరివాద

కార్మిక వయకు ఉండిరి. నాయకులు ఈ విధంగా జైల్లోనిలో, అడవులలో నిల్వ పోవటంవలన నూరు 100 యూనియన్లకు నాయకత్వము కరువయ్యెను. వీని నన్నిటిని, బ్రేజియర్ తో సహకరించు, రాజకీయములలో పాల్గొనని మితవాద నాయకులు వశపరచుకొన గల్గిరి. ఇంతవరకు కమ్యూనిస్టు నాయకత్వమున వుండి, అనేక వర్గాయముల సమైక్య జరిపి, పని అటంకపరచిన సింగపూర్ నాకా కార్మికుల సంఘము, ఇప్పుడు ప్రభుత్వ కార్మిక ఆర్గనైజ్మెంట్ లను, కఠోరముగా ఆర్మీవర కాసనాలను ఆమోదించు మితవాద నాయకుల చేతులలోనికి మారి, వున్నట్లు రాజ్యమొంది.

కాని జాక్ బ్రేజియర్ కు ఇది అంతా సంతోషకరంగా లేదు. ప్రేమి యూనియన్లు ఈ విధంగా భగ్నమైపోవటం ఆరకాళంగా తీసుకొని, అనేక తోటల మేజేజరు కార్మికులను హింసిస్తున్నారు. చాల చోట్ల పోలీసులు, కఠోరంగా వున్న కాసనాలను మరీ కఠోరంగా అమలు జరుపుట, కార్మికులు తమ ప్రేమి యూనియన్ భవనాలలో కూడా సమాజాలు జరపగలవని నిషేధిస్తున్నారు. కమ్యూనిస్టులు బెదరిగిన ఈ అవకాశాన్ని వినియోగించుకొని, ప్రభుత్వం ఇతర ప్రేమి యూనియన్లను బోత్ప హింసలని బ్రేజియర్ ఆభిప్రాయం. 'మీం కమ్యూనిస్టులతో పోటీ చేయాలి. కమ్యూనిస్టులను హింసించే మాత్రాన కమ్యూనిజం నాశనం కాదు' అని బ్రేజియర్ చెప్పుచుండును.

(కాఫీరైటు)

ఎమ్మిగనూరు తాలూకా
సంపూర్ణాంధ్ర ప్రాంతము

(16 వ పేజీ తరువాయి)

ఈ కర్ణాటక ఏకీకరణ వ్యవహారములు ఇచ్చట, ఈ తెలుగు మెజారిటీ ప్రాంతంలో నిరాలంకంగా జరుగుచుండటకు వారే కారణ భూతులు. ఇంకను స్వావ్యం హిందూదేశంలో నాశనం కాజే దనిమాత్రం పోకలకు మనవి.

రీ. ఎమ్మిగనూరు సభాతాలకాలో గ్రామాల విషయము:—ఎమ్మిగనూరు, మడికల్లు, నందవరం, నాగలదిన్నె, ఈ నాల్గు గ్రామాల్లో ఏదో కొంతవరకు కన్నడం మాట్లాడువారున్నారు. ఇంకను మిగిలిన 66 గ్రామాల్లో కన్నడభాష మాట్లాడువారు లేరు. అందుకు తెలుగువారే. ఒకరిద్దరు కర్ణాటకుల పై గ్రామములకు ప్రచారమునకై పోయి కాంతిలో వాపసు వచ్చినట్లు తెలియుచున్నది.

పై ఆధారములనుబట్టి చూడ ఈ ప్రాంతం తెలుగు వారిదేనని స్పష్టమవుచున్నది. ఈ విషయములన్నియు మన కర్ణాటక సోదరుల కడకును బాగుగా తెలిసినవే తెలిసియు, ఈ య్యోగమును వాగు నడుపుచుండుట ధనగర్వము చేతన, స్థానిక ఉద్యోగుల అంధచేతనమాత్రమే.

అయితే, ఒక విషయమాత్రం స్పష్టంగా నున్నది. అది ఏదనగా: న్యాయము, పత్రికము, ప్రచారము వీటికి ఎన్నటికైన గొలుపు తప్పదు. ఇప్పటికైనను ఈ చిన్న పార్లమెంటును గ్రహించి ఆ కర్ణాటక సహోద్యోగుల ఆత్మగౌరవం చేసికొనవని నమ్ముచున్నాను. ఈ పూరియందు స్థాపించబడిన కర్ణాటక వాచనాలయముపై కనబరచిన పత్రికల యొక్క రాబడిచే బరుగుచున్నది. దాని రాబడి ముఖ్యముగ ఆంధ్రులదే అని చెప్పటం నిస్సందేహము. ఇట్టి అన్యాయము విగ్రహం కులే చేయబూనినపుడు, ఇక విద్యాపాఠాలు ఏరీతిగా నుండుకో తెలియదు. సానిక హైస్కూలులో బాలబాలికలు 320 నుంచి 350 వరకు ఉన్నారు. ముఖ్యముగా ఆంధ్రవిద్యార్థులు నూటికి 80. కన్నడమువారు నూటికి 17. పెద్ద తరగతిలో చదువు విద్యార్థులు చాలామట్టకు చుట్టుపట్ల గ్రామమువారు. ఈ పూరిలో బాలరకు హాస్టలు లేక చాలా యిబ్బందిపడుతున్నారు. ఆంధ్రసోదరుల దీనిని గమనించి ఒక హాస్టలు నెలకొల్పుచు రని ప్రారంభ. ఇక్కడ ఉన్న ఎలీమెంటరీ స్కూళ్లలో ఆంధ్ర బాలబాలికలు చాలా ఎక్కువగా యున్నారు.

ఈక్రింద కనబరచిన విషయములకూడ కర్ణాట

గ్రంథ
పరిచయం

కులకు వ్యతిరేకముగా ఉన్నట్లే కాక దానిసంఖ్య

ఈక్రిందవిధముగా నున్నది:
ఆంధ్రము 59 097
కన్నడము 18 181
మహమ్మదీయులు 6088

మొత్తం 78263

ఇట్టి బోధన ఉత్తరభాగాలందు ఈక్రిందవిధముగా విద్యార్థుల సంఖ్య నున్నది:

తెలుగు చదువువారు 257
కన్నడం " 45
ఉర్దూ " 27

మొత్తం 319

ఈ పై విషయాలు ఎమ్మిగనూరు ఆంధ్ర సంఘమువారు నాకు ఇచ్చినారు. వారికి నా ధన్యవాదములు.

హరిశ్చంద్ర చక్రవర్తి

(10వ పేజీ తరువాయి)

నేను: హా! అప్పుడు భూలోక మహాముఖ ప్రదమై యుండాది! మే మనుకునే స్వర్గమై యుండాది!

హరి: ఏమో, మా కంతాసహజంగానే వుండేది.

నేను: చిత్తం, చిత్తం కొక్క సంవత్సరం. దండవావిధానం విషయంలో తమ మతమే మనందీ?

హరి: మే మేదో గ్రహించలేనా అని మూలముగా మాట్లాడుతాం. నీ వే మే మె నూత్నత లేరావ్. ప్రజల అసంతృప్తి గురించి మేం జ్యేష్ఠదానా నీ విపుడడిగిందానికి సమాధానం లేదా? ధర్మశాస్త్ర విచారణ నెందుకు విధించిందన్నప్పుడు దా మామతానికి తావుంటుందీ అట్లాటి సందేహం గోచరమందానే నిర్దుశాలు న్నప్పుడే చిక్కారాకేరాడు. అధవా వస్తే యే మహాద్వేషం వుండే చెప్పడానికి నీ వడిగిన విధాన విషయం మొక్కమాట చెప్పివెళ్తాం విను. దండవా విధానానికనకాళి మొత్తముకొనలే ప్రభుత్వ మంత కాకందని గురించు. మా కాలంలో నెన్నడో తప్ప అట్టి విధాన మొకటందని మాకు గాని, మా ప్రజలకుగాని గమన ముండేది కాదు. లోక మెప్పుడూ నట్టి నీతికొంకు పాటు పడవం మా మతం

నేను: మహాప్రభో, నే ను (నమస్కరిస్తూ) ప్రేమ యిచ్చి నంగుకు తీమింప ప్రార్థితులు.

హరి: సుఖీభవ! (నిష్క్రమ)

అంధదేశచరిత్ర సంగ్రహము

రచయిత: మల్లంపల్లి సోమశేఖరకృష్ణగారు. ప్రకాశకులు: ఆంధ్రవాఙ్మయకుటీరము, 22, దివాన్ రామయ్యంగారు గోడ్డు, పురళివాకము, మద్రాసు. వెల రూ. 1-8-0.

మన జాతి, గొప్ప జాతి; మన దేశము అనాదిగా అఖండమై భవంతో వెలుగొందిన దేశము. అఖండమై భవంతో మన ప్రతిభ వినాదో వ్యాపించి పోయింది మన చరిత్ర ప్రపంచదరిక్రమ సుగ్రాక్షణాలతో లిఖితమైన ఒక మహోన్నతాధ్యాయము.

కాని, అటువంటి ఉత్తమచరిత్రను ఆను పూర్వగా, ఆనందు యంతనరకు, పూసగ్రుచ్చి నల్లుగా సుగ్రుగా తెలుసుకోవలెనంటే అటువంటి ఆస్కారం ఇంతవరకు లేకనే పోవడం మన దురదృష్టమనక తీరుదు. పారపు సకాలలోని కొన్ని మూలములూ, అంగుళారీ తక గ్రంథాలూని కొన్ని సాధారణ సన్నివేశాలూ తప్పితే, సమగ్రమైన, సర్వకవమైన, ప్రామాణికమైన ఆంధ్రచరిత్ర అనుపూర్వంగా ఇంతవరకు గ్రంథస్థం కాకపోయింది.

అటువంటి పెద్దకొరక ఈ ప్రకృత తుస్తకం మూలంగా అక్షరాలా తీరింది. పరిమాణంలో ఈ గ్రంథం చిన్నదే అయినా ఆంధ్రచరిత్ర అంతా ఇందులో బహు రసవంతంగా నిక్షిప్తమై ఉన్నది. వండికునూ, పామరలకూనూడా ఆస్వాదనీయమై యుండుట ఇందలి మహత్తమ విశేషం. నీరసమైన చరిత్ర విషయాలను ఇంత రసవంతంగా వూర్చి, కమ్మని కథవలె అన్నిటిని ఇంత సక్రమంగా వ్రాసించి, ఇంత సరళమందరమైన భాషలో రచించిన లేకనపాలువాని ఎంత కొనియాడినా తీరదు. ఈ గ్రంథాన్ని, ఏదృశిలో చూచినా, ఆంధ్రులందరూ తప్పక అదరించి తీరతారనుటకు సందేహమీ లేదు. ఆనందమైన భాష పటిపు పెట్టుకోకుండా, తెలుగు విద్యార్థులందరిచేతా విధిగా దీనిని ముఖ్యపాఠ్యగ్రంథంగా చదివించిట్లుంటే విద్యాభ్యాసకారులు జేసానికి, జాతికి ఎంతో మేలు చేసినవారవుతారు.

'తెలుగు స్వతంత్ర'

శ్రీ భాసా సుబ్బాబాపుగారు సంపాదించి, ప్రచురించుచున్న సాంఘిక రాజకీయ వారపత్రిక తెలుగు స్వతంత్ర తొలిసంచికలో 48 పుటలలో 'భూమిపథం', 'జనవాక్యం' అను సార్వకళికిలు, సాహిత్య, రాజకీయ వ్యాసములు, కథలు, గేయాలు, శిటములు ఉన్నవి. సంపాదకీయమూ, శ్రీ ప్రకాశం పంతులుగారి సూచకీయమూ ఈ పత్రిక లక్ష్యములను వివరించుచున్నవి. వెల-పాపూ సాలు చందా- రూ 12/-లు. విలాసము: 156, లామన్స్ గోడ్డు, మద్రాస్.

పూవు మీ ఆదృష్టము చెప్పగలదు.

నీ భవిష్యత్తులో ఏమి జరుగబోవునదిన్నీ నీవరిచిన వర్త గురించిన్నీ నీవు తెలుసుకొన గోరినట్లయితే, ఒక పోస్టుకార్డుపై నీ కిష్టమగు ఒక పుష్పము పేరున్నా నీవు వ్రాయు తేదీవేళ వివరమున్నా నీ నరిచిన చిరునామాయన్నా వెంటనే వ్రాసిపంపుము.

జ్యోతిష శాస్త్రములోని రహస్యగణితములముగా మేము గుణించి, నీవు కార్డు వ్రాసిన తేదీలకాయకు 12 మాసములలోను నీయొక్క ఆదృష్టము, లాభనష్టములు, జీవిత మార్గము, ఏ వ్యవహారములో నీకు జయముకలుగును, నీ ఉద్యోగమువిషయములో మంచి చెడ్డలు, మార్పులు, ఆరోగ్య విషయము, వరదేశ గమనము, తీర్థయాత్రలు, వివాహము, శ్రీమణము, సంతానము, నిధినిక్షేపములు, లాభి, అకస్మాద్భివృద్ధిలాభము, మొదలగువానిని గురించి స్పష్టముగా మానవారిగా వ్రాసిరు. 1-4-10లకు మాత్రము వి.వి.గా పంపగలము. (వి.వి. దాక్షిణ్య ప్రత్యేకము). దుష్ప్రగ్రహము లేదైన ఉన్నయెడల కాంతిచేయు విధానము కూడా తెలుపుదుచేయదుగును. వివరములు మా పూచీపై పంపబడును. మేము పంపిన భోగట్లా నీకు తృప్తిగానుండవియెడల, పైకము వాపసుచేయబడును. ఒకసారి నరికించి చూడుడు.

SERVE SIDHI JOTISH MANDIR,,
(A.P.M) KARTARPUR (E. P.)

మహిళా లోకం :

బహుభార్యా నివేదచట్టం

క్రిమి బంధ కృష్ణవేణమ్మ

మహిళా శాసనసభలో శ్రీ అయ్యదేవర కాశ్యపరావు పంతులుగారు బహుభార్యా నివేదచట్టం ప్రవేశపెట్టి దానిని శాసనసభలోనికి తెచ్చినందుకు హిందూ సంఘం అందుకు ప్రీతి (హిందూ) వారికి ఎంతయు కృతజ్ఞత తెలియజేయ వలసియున్నది. ఈ చట్టాన్ని గురించి సవాతన ధర్మాభిమానులు అనేకములైన వాదోపవాదములు పెంచిరి. ఒక నూతనధర్మరూపమున కొన్ని సంఘ సంస్కరణలు చేయునపుడు పాతధర్మము తప్ప అను అభిప్రాయముతో చెయ్యనవసరం లేదు. పూర్వ ధర్మం ఎంత మంచిదైనను నూతనపరిస్థితుల కనుగుణముగ ధర్మమును సవరించు అవసరం కలుగుచున్నది. ధర్మం సంఘంకొరకుగాని సంఘం ధర్మంకొరకు గాదు అను నూత్ని జ్ఞప్తయించుచిన వీరి వాదములయందు అంత బలము లేదని తోచును. కనుక ప్రస్తుతం సంఘమునందు “బహుభార్యానివేదం” అవునర మున్నదా? లేదా? సేనియే విచారించవలెను. నిష్పక్షికబుద్ధితో, సత్యనిరతితో, మనచుట్టునున్న కుటుంబముల పరిశీలించిన అనేకవందలమంది ఆధునిక దంపతుల బాధకు గురియగుచున్నారు. ముఖ్యంగా నవనయువకులు, విద్యార్థులు, గృహిణి పురుషులు దీనికి లోనగుచున్నారు. పూర్వతరములవారి కిట్టి బాధలు లేవు. అందుచేతనే తమ కుమారులకు, కుమార్తెలకు బాల్యవివాహముల నీ చేసియుండిరి. అట్లు బాల్యవివాహం చేసికొన్నయువకుల నేకులు నూతన దృక్పథమునకు పాశ్చాత్యనాగరకతా సంప్రదాయమునకు లోనై వివాహమాడిన భార్యలు తమకు తగినవారనియు, తాము వరించి వివాహ మాడలేదనియు, తమ నాగరకతా దృక్పథమున కామె అలవాటు చేసుకొన లేదనియు మొదలైన అనేకనవ్యమనస్కుల కుద్బంధించు “Romantic-illusions” కి లోనై విడవాడుచున్నారు. యిట్టి పరిస్థితులు ప్రాత్రోత యుగముల సంధికాలములో సంభవించుటలో ఆశ్చర్యము లేదు. యిట్టి సందర్భములు అనేకములు మన బంధువులలోను మిత్రులలోను చూడదలచు కున్నవారికి కనబడుచున్నవి.

కనుక ఈ పరిస్థితులలో పురుషులను తగురించి అడుపునం దుండుటకు ఇట్టి శాసనము లేం లేని పునర్యోగించగలవు. ప్రస్తుతం పెంటనే తనచర్య తీసుకోవడానికి వీలులేక పోవుటచే అనేకమంది అమాయకలగు యువకుల బాధ పడుచున్నారు. కొంత కాలమునకు పరిస్థితులు మారవచ్చును. అపుడు ఈ చట్టం అవసరమే వుండకపోవచ్చును. యీ చట్టమునందు చాలమందికింటకముగా తోచు నట్టిది విడాకులిచ్చుటకు అవకాశము కల్పించుట. వివాహం వదిల జన్మాంతరకారణబద్ధమైన సంబంధం అని చూచుకొనబడు ఈ హిందూ సంఘంలో యిట్లు తోచుట వివరీకం కాదు. ఈ నూతనమార్పును యువతీయువకులు తాత్కాలిక పుర్రేకపూరితులై దుర్వినియోగం చేయుచురను భయం లేకపోలేదు. కాని కొంచెం నిదానించి చూచిన ఈ భయానికి అంత తావు లేదని తోచుచున్నది. ఏలనన, కొద్దికి నల్లి విడాకులు పుచ్చుకున్న స్త్రీ పురుషుల సంఘం నీడంగానే చూస్తున్నది. అట్టివారి తదనంతరక విరమం త నులభసాధ్యంకాదు. అందుచే ఎంతకాలము బల వత్తరమైనపాంఘిక అభిప్రాయము విడాకులకు వ్యతిరేకముగ వుండునో అంతకాలము ఈ హక్కును వినియోగపరచుటకు భయపడుదురు. అయినను విడాకులు ఒక ఆపరేషన్ వంటిది. ఆపరేషన్ ఎంత భయమో దీనికిగూడ అంతే భయపడాల్సివుంది అందుచే ఈ చట్టమునందు

ఈ హక్కును పొందు పరచుటచే కొందరును కున్నంత భీతికి కారణం లేదు. తేలుమందు కొన్నవారికి తేళ్ళు కట్టువా? కట్టుకలె నని కొరుకుదురా! అట్టి ఆత్మవసరములైన వివరీక పరిస్థితులయందు మరేమార్గముతోచినపుడు విడాకులు ఆపరేషన్వలె ఉభయపార్టీలకు బాధానికారకముననేమా?

ఏకపక్షీ ప్రతము, పాతి ప్రత్యము పరమధర్మములని నవీన యువతీ యువకులు నమ్ముచు విడాకులను ఒక పవిత్రమగు హక్కును దుర్వినియోగం చేయుతుందురగాక, ప్రతిహతన సంపూర్ణ చట్టం బయలు దేరునపుడు మానవసంఘంలో కొందరు హిందూ సంఘం ఇంతటితో నాశనమాకుందని విలపించుట కద్దు. రాజారామమోహన్, వీరేశలింగంపంతులు, హరివిలాసకారదా, గాంధీ మహాత్మ మున్నగు సంఘ సంస్కర్తలు ఉదారపూరితములగు సంస్కరణములు తలపెట్టినపుడెల్లను వీరు యిట్లే కాకిగోల చేయుచుచ్చిరి. కాని సంస్కరణాంతరమున వీరు భయపెట్టునంతగా సంఘం ఎంతమాత్రం పాడుకానేలేదు. హిందూ సంఘం సురక్షితముగానే సవాతనమైన పునాదుల పైనినే నిలిచి యున్నది; నిలిచి యుండును.

రచయితలు

(6 వ పేజీ తరువాయి)

మాత్రం మన విద్యలు ఆధునికవి విద్యార్థులు వుండరు.

ప్రకృత మేమిటంటే, నేను సంగీతం ఆధునికమంటూ వస్తే, స్వస్వరూపాన్ని గోపన (కర్ణుడు మాదిరి) చేయవలసి వస్తుంది. అది యే కొలదికాలమో దానినా 'యింగువ దొంగ'త నం'గా పరిణమిస్తుందేమో అని భయపడి మాను కున్నాను. ఒకవేళ ఆయాచిక్కలన్నిటికీ అంగీకరించి, గాయకాగ్రేసరుడుగా తయారైనా గతంలో వున్న కవిత్వ ప్రయుక్తమైన నామరూపాలకంటే యెక్కువ నామరూపాలు దీనివల్ల కలగవు—అని ఆయా పుస్తకాన్ని విరమించుకున్నాను.

సారాంశ మేమంటే: త్యాగయ్యగారు రచయితల పంక్తిలో కూర్చోవడానికి తగ్గ ప్రజ్ఞా విశేషం కలవారే అయినా, వారి ప్రధానవిద్య (గానం) అందుకు అంగీకరించను, అలాగే—'గోచివెట్టకమున్న వచ్చిన కవిత్వం' నాకున్నా అద్దు తగులుతుందని భయపడ్డా నంటే విశ్వ సింహనివా రుండ రని భయపడుతూ వ్రాస్తున్నాను.

త్యాగయ్యగారు గద్యగాని, పద్యంగాని అస్పదాదులకంటే హృద్యంగానే కట్టగలరు గాని, వారికి అంతకుమున్ను స్వాధీనపడివున్న గానం దీనికి ప్రాధాన్యస్థితిని రానియదు. అస్పదాదులంటే రచయితలు యెన్ని కొట్టయినా వొక త్యాగరాయలు కారన్నది పరమార్థం. ఆ మహానభావుణ్ణి గౌరవించడానికి మనం రచయితల పంక్తిలో స్థానం కల్పించడం సదుద్దేశ ప్రయుక్త అయినా, తుదకది అన్యథాగా పరిణమిస్తుంది కనక, వారికి యీ స్థానం వద్దంటాను నేను.

లోగడ వికారిసంవత్సరంలో కాసీం కొల జమిందారుగారి తోబుట్టువు వివాహానికి శ్రీయుతులు పోలవరపు జమిందారుగారు, కిర్రం పూడివారు లోనైన జమిందారులు, యంకా మణికొండలు విచ్చేళారు. దానికి కిర్రంపూడి వారితో మేం (ఓ. వెం.) కూడా వెళ్లడం తలపించింది. హరికథా పితామహుడు నారాయణదాసుగారుకూడా వచ్చారు. దాసుగారిని వినడమేగాని, అప్పటికీ మేం చూడలేదు. ఆయనతో యెవరు యే విధంగా చెప్పి వున్నారో తెలియదు మమ్మల్ని యావిధంగా ప్రశ్నించారు ఆయన:

“ఏమయ్యా, వేంకటకాశ్రమీ, మీరు నన్ను కవిగా అంగీకరిస్తారా; గాయకుడుగా అంగీకరిస్తారా?”

అని ప్రశ్నించేటప్పటికి “మీరు హరికథ కాగ్రేసరులు. హరికథ కులకు గాన ప్రజ్ఞ వుండాలి, కవనప్రజ్ఞ వుండాలి. యంకా చాలా ప్రజ్ఞలు వుండాలి. మీరు అన్ని విధ్యలకూ నివాసస్థానం గా మా బోట్లు చెప్పుకుంటారు.”

ఈ రీతిగా యెన్నిసార్లు నిష్క్రమటంగా నేను చెప్పినా ఆలా కాదు, యేదో వాక విద్యను నిరారణ చేసి చెప్పితేనే గాని నామన స్సుకు సంతుష్టిలేదు. అని వట్టుకొని వేధించేటప్పటికి గత్యంతరం లేక ‘మీకు నిరవమానత్యం రావలెనే’ గానంలో వస్తుంది గాని, కవనంలో రాదు. కారణం కవులలో మీవంటివారు మణికొండలు దొరుకుతారు. గానంలోనో, మీ గాత్రంవంటి గాత్ర మాధుర్యం ‘స భూతో న భవిష్యతి’ అనేటప్పటికి ఆయనకు చాలా కోపంవచ్చింది. తోక తొక్కిన పాముగా పరిణమించి తిట్టడకూడా జరిగింది. యిట్టివల మల్లా కొలదివత్సరాలలో స్నేహితుల మ్రేపాం. నేనంటే చాలా ప్రేమగా చూచేవారు. నాకంటే సుమారు పదేళ్ళు ఆయన పెద్ద. నావలె నాక యావత్తరమా బలిపూడుగా, సుఖిగా కాలం వెళ్ళివుచ్చిన మహనీయుడాయన చెప్పాచ్చే దేమంటే: దాసుగారు కూడా త్యాగయ్యగారివలెనే రచనాకీ కలవారైనా, వారి పంక్తిలో చేరుటకు సందేహిస్తారు. కొందలు ‘ఏకవిద్యా సురక్షితా’ అన్న త్తోకానికి పుదాపారణంగా వేదమో, కావ్యమో కృషిచేస్తారు. వారితో దానిలో వాదోపవాదాలు పెట్టుకుంటే చాలా విద్యలలో కృషి చేసినవారు వోడిపోతారు.

పూర్వకాలంలో ‘సుబ్బరత్నయ’ మంటూ వుండేవారు. వారిలో ఒకరు తనికెళ్ళ సుబ్బన్న కాస్త్రిలుగారు. వీరు తర్కకాస్త్రంలో ప్రత్యేకించి కృషిచేశారు. యీ పేరు కలవారే యింకొకరు. అక్షంతలవారు యింకొకరున్నారు గాని వారింటిపేరు సమయానికి జ్ఞప్తికిరాలేదు. యీ మధ్యలో ఒక్కరికి యింకొక్కరు తీసిపోరు. కాని నవదీప్తంలో (యీ పూరు కలకత్తా (వైసిడెన్సీ) యేమో చెప్పలేం, యితరత్రవాదనపనులు లేరని చెప్పుకుంటారు. తనికెళ్ళ వారికీ, కొవ్వూరి గోపాలకాస్త్రిల్లు (యీ య న వ ట్టా ప్రొ. వే. త్రి) గారికీ లేటు శ్రీ పితాపురంరాజావారు వాదోపవాదాలు పెట్టినప్పటి గాత్ర కొలదివత్సరాలనాడు యేదో వ్యాసంలో వ్రాసే వున్నాను.

రచయితలు యే విధంగా వుంటారో, రచనా మాత్రం దానికి సాధకమైనా గద్యపద్యాత్మక రచన సాధకంగాని తాళరాగయుక్తమైన రచన సాధకం కాదని వ్రాస్తూ, యెందుకు కాదో నాకు తెలిసినంతలో వివరించాను.

ప్రకృతకాలంలో శ్రీయుతులు హరినాగ భూషణంగారు గానం ప్రధానంగానూ, సంస్కృతాంధ్రభాషలే కాక, యింగ్లీషుకూడా అప్రధానంగా కృషిచేసి సంస్కృతాంధ్రాలలో కొంతరచన సాగించినవారే. వనిపడితే యాయన ఫిడేలతో సభకు వస్తారుగాని, కలమూ, కాగితంతోటి రాదు. అభిమానించి యాయన్ని రచయితల పంక్తిలో చేర్చే నాల్గు మాటలు—అభినందన ప్రయుక్తాలే అందాం—వ్రాస్తే, ఆయన అంతరాత్మ సంకనింపదనే నేను అనుకుంటాను.

“విశ్వకవి, రహం విద్యాకా” అన్నారట ఆప్యయ్య దీక్షితులు. విశ్వంటే వేవారదేశీకులు, కవిత్వార్థికసేవా. ఈయన ఆప్యయ్యదీక్షితుల వంటి విద్యాంసుడు కాదా? ఆయన వేదాంత దేశీకులంటి కవిన్నీ కాదా? ఉభయుల యందున్నా ఉభయప్రజ్ఞలూ కేంద్రీకరింపబడి వున్నా, వారినాటి అభిమానవిద్యలు తేలుగా వుంటాయి.

యేదో కొంచెం వ్రాసి ముగించా అనుకుంటే కొంత చేదస్తంగా పెరిగినట్లంది. చదువరులు తీసుకుంటురగాక.

పూర్వకన్న వ్యావహారికభాషకు శృంఖలాలు తెగినతర్వాత రచయితల సంఖ్య పెరగడం మూదావం. “అస్పద్యోత్రం వర్ధతామ్.”

చింతచెట్టు

(19 వ పేజీ తరువాయి)

పాతజేగానీ వైద్యంలో వకివస్తుంది. గింజలు, అకులూ, పట్ట, వ్రేళ్ళూ చెక్క, జీవరు అన్నీ వైద్యంలో పనికివస్తాయి—అనుపానభేదాన్ని బట్టి. వారికుడు, చక్రదత్తుడు, భావత్రకాళకారుడూ, మొదలైన మహామహులందరూ దీని గుడాల్ని కీర్తించారు. వాటో, భోరీ, వారింగు ఎప్పాలి మొదలైన డాక్టర్లుకూడా దీన్ని పొగడారు. హాకీములుకూడా దీన్ని మెచ్చుకున్నారు. వివాన్ని ఖండిస్తుంది అంటున్నారు వివవైద్యులు. ఇహ ఈ వివరాల్ని వ్రాస్తే ‘వ్యాసం’ ‘పురాణం’ గా పరిణమిస్తుందనే భయంతో ఆగుతున్నాను.

కేరలం చెప్పేవరి, విశాఖపురి కేంద్రాల్లోంచే బోపాకు ప్రతి సంవత్సరము 2 నేల బిన్నుల చింతపండు ఎగుమతి అవతోందిట. ఇది గాక హ్యమ్బర్లకు 46 పీటలు 10 బిన్నులు రు 1800 ల మార్తము విలవగల చింతపండుకూడా వెడుతోందిట. ‘పూరు గింట పులకూరు రుచి’ అనే నూత్రాన్ని అనుసరించి ఇంకొకరూ పాన్ని చాల్చి మనదేశానికి మల్లావచ్చిన ఈ వదార్గాన్నే మనం ఎక్కువ రూపాయలకు కొనుక్కొని, లాట్టులు వేస్తున్నాము.

చింతచెరకు వంటచెరకుగా ఉపయోగించవచ్చు. దీనివల్ల వచ్చే భస్మం సోదాలాంటిది. చింతపండుతో కవగజని లోహపదార్థంలేదు. దీనిపువ్వులు రంగులకూడా ఉపయోగిస్తాయి.

చింతపళ్ళలు మైసూర్గోదొరికేవి. 2x1x1 కొలతలో 80 పానుల బరువులోనూ, గ్వాలియర్ సింహాల్లో దొరికేవి కొలతయిదే అయినా, 60, 80 పానుల తూకంలోనూ ఉంటాయట. వీటితో గృహనిర్మాణానికి పనికివచ్చే కిటికీలు తలుపులూ మొదలైన సామగ్రి అంతా తయారవుతుంది. ఇంట్లో పెట్టుకొనే డస్కులూ, బల్బలూ కూడా చేయవచ్చు దీంతో, అచ్చాఫీసువాళ్ళ బ్లాకులకూడా దీంతోనే తయారచేసుకోవచ్చు. కాని, శ్రేష్ఠము ద్వారకాపురి నిర్మాణ విషయంలో విశ్వకర్మతో ఇల్లా అన్నాడు.

“వాట్యా మరిసిపిడకళ్ళ సతతం దుఃఖదస్తథా, రోగద సింధిదీప్యతో యత్నాత్ తత్ పరికర్షయేత్”

ఈ నిషేధాన్నే అవలంబించాలి అంటే, మనం ఇళ్ళు కట్టుకొంటే మానాల్సి వస్తుంది. ద్వారపరముగంలో ఉన్న ఆరోగ్యరీతి, ఈ కలియుగంలో చెల్లుతుందో, లేదో భిషక్కులు ‘రిసెప్టి’ చెయ్యాలిన్న అంశం.

పూర్వం నూరపులున్నవాడు హాయిగా కాతిమీద కాలువేసికొని, గడిచేవాట్ల కాలం. నేనంటాను—చూరు చింతచెట్టే గవక ఉంటే, మీరూ నేనూకూడా అల్లాంటివని చెయ్యగలం అంటాను. కావాలంటే, పరీక్ష చేసి చూడండి! ఈమధ్య ఒకరు ఆంగ్లేదేశానికి తాటిచెట్టు కల్పకృత సమృథం అన్నారు; నేను ఈ చింతచెట్టు కేరలం ఆంగ్లేదేశానికి కాదు, సమస్త భారతానికి ‘చింతామణి’ అంటాను.

నెరసిన వెంటుకల బెషదము

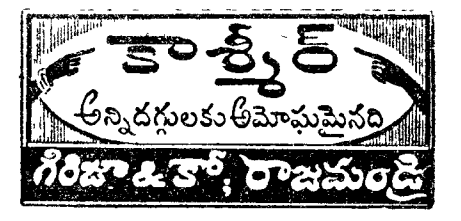
రంగుపూయనక్కరలేదు. ఆయుర్వేదవికృత తెల్లని రంగును మార్చి కాశ్యకముగా వెంట్రుకలకు నలుపు విచ్చును. గుణం కావివో. దబ్బు వాపసుచేయబడును. తెలుపు కొంచెమై యుండిన రు 2.8-0 మద్యకమై యుండిన రు 3.8-0 పూర్తిగాయుండిన రు 5.0-0.

గమనింపు:—ఇది మెదడుకు కంటికి మంతి పోషణ విచ్చు బెషదము.

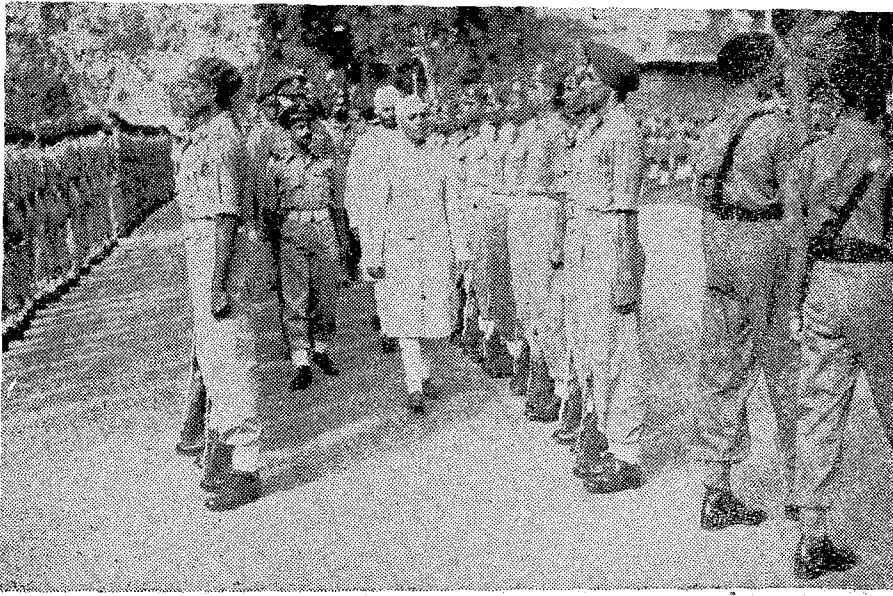
Dinraksh Aushadhalaya, No. 214 P. O. Rajdhanavar (Hazariabagh.)

నారసింహలేహ్యము

బంగారు చేర్చబడినది. మేపాము, నిక్కాక, నివ్వుక్రవ, కుక్తనష్టమును హరించి బలమును కాంచి వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరద్రవపదము—
20 కు. దబ్బి రు. 3-4-0 పోస్తే 10 అ. పి. సి. ఏ. డి.కంపెని. పెరిడేపి-నెల్లూరు జిల్లా వ్రాంచి : 7 నీనుమొదటి వీధి, మద్రాసు.

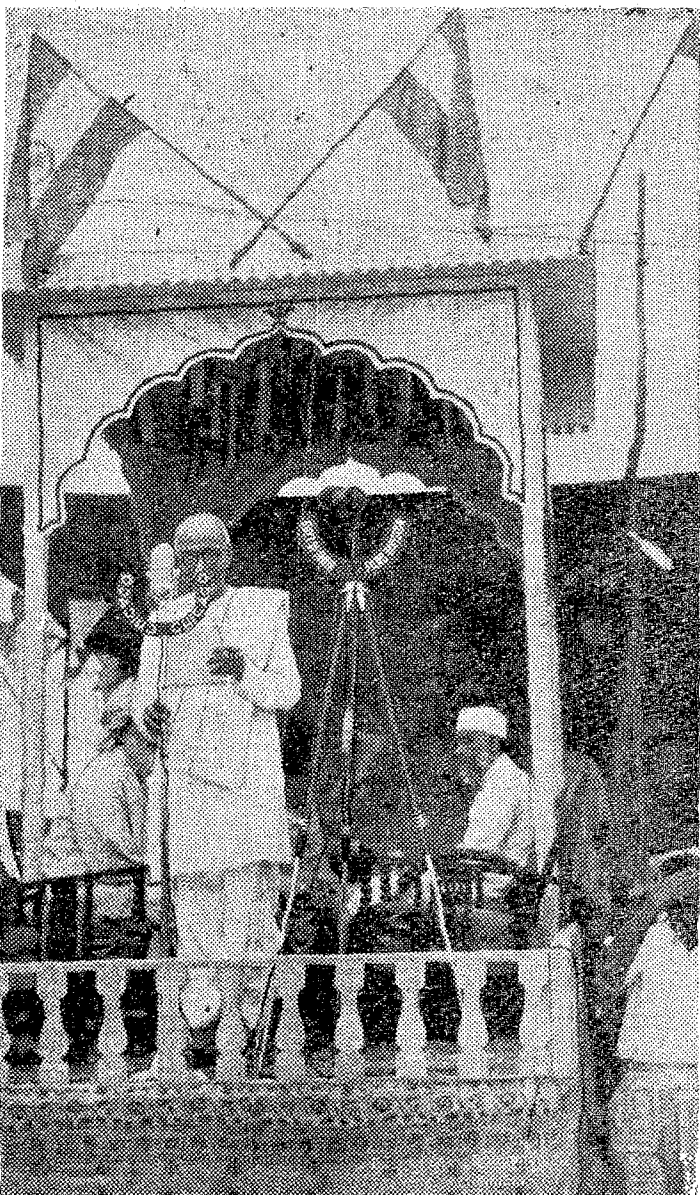

స్వాతంత్ర్య వార్షికోత్సవం నాడు బ్రిటన్ పతాకం ద్వారా సమయాన పైకికవివ్యాసముల పరిశీలిస్తున్న పంజిబ్ నెహ్రూ.

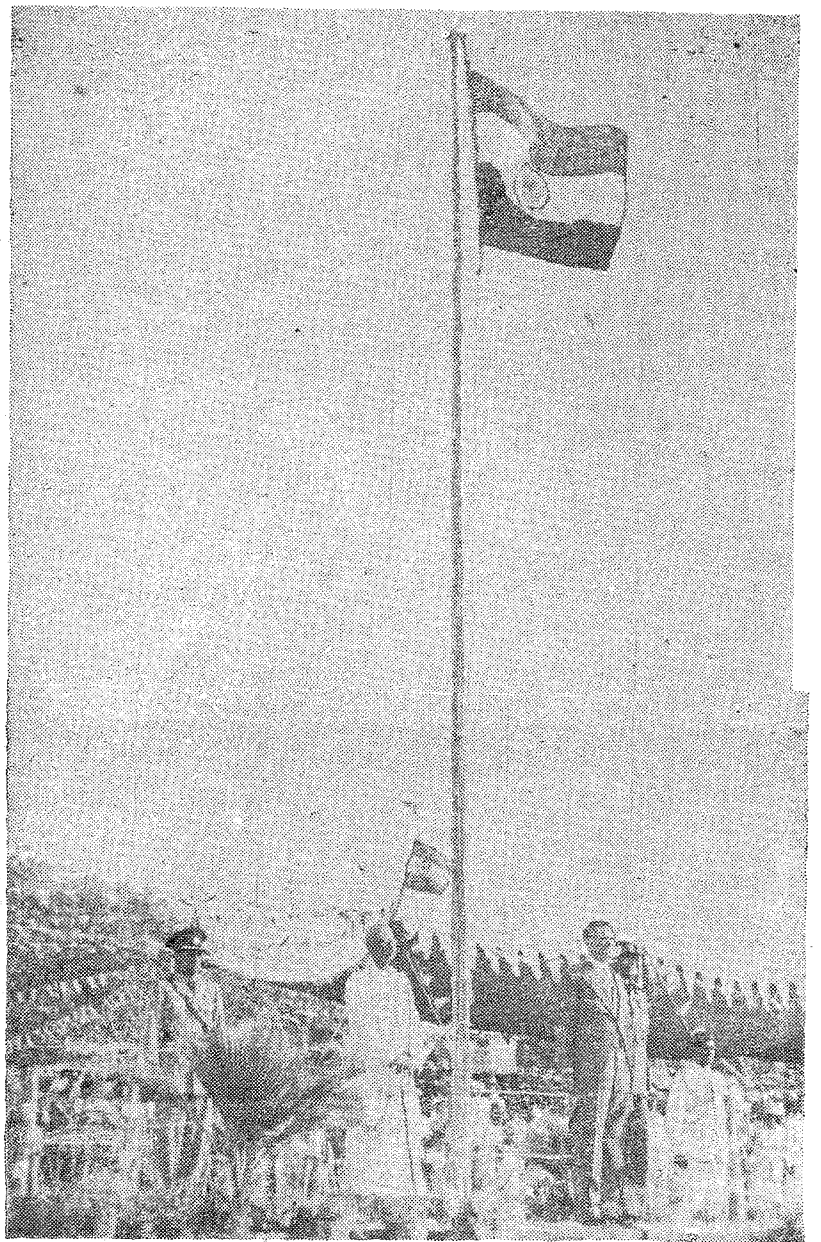

గవర్నర్ జనరల్ శ్రీ చక్రవర్తి రాజగోపాలాచారిగారు స్వాతంత్ర్య దినోత్సవము సందర్భమున ఢిల్లీ ప్రముఖులకు, విదేశ రామబాదులకు విందు చేశారు.

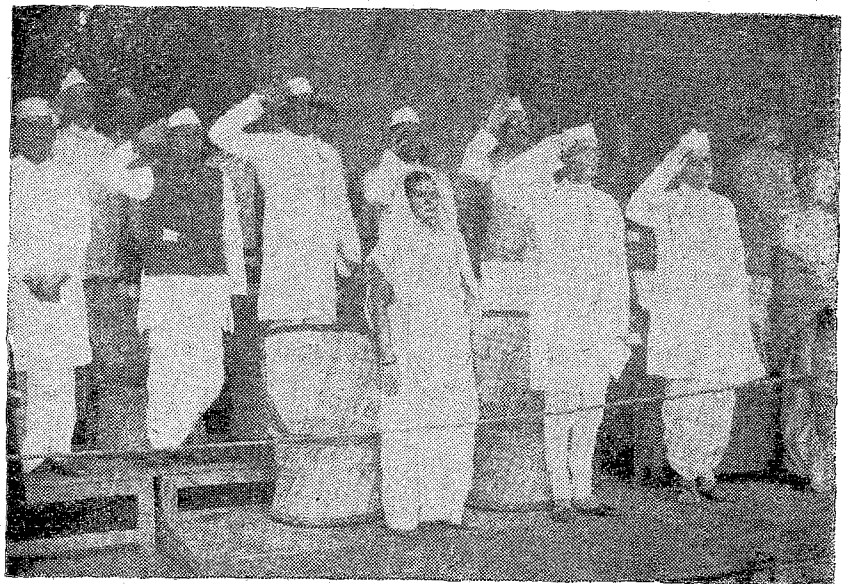

రైడ్ - ఉత్తమావారు తగిలు 15 ని వింపులచేసిన స్వాతంత్ర్య దినోత్సవముల సభయందు గవర్నర్ జనరల్ శ్రీ రాజగోపాలాచారిగారు ఉపన్యసిస్తున్నారు.

స్వాతంత్ర్య దినోత్సవములు

స్వాతంత్ర్య వార్షికోత్సవం నాడు మద్రాసు విలండు గ్రాండ్స్టోక్, స్పెషల్ మీటింగ్ వివ్యాసములతో, గవర్నరు నై, పతాకాగోహణ మొనరించారు. ప్రధాని పక్కనే ఉన్నారు.

ప్రాబోర్న్ ప్లేయింగ్ బౌంబాయి ప్రభుత్వ మంత్రి గ్ల సహాయుడై ప్రధాని వి. జి. ఫేర్ పతాకం ద్వారా మొనరిస్తున్న దృశ్యం.

12 ఆగస్టు 48 నాడు, ఢిల్లీ రైడ్ మ్యూనిసిపల్ కార్మిక సంఘంవారు, "కార్మిక సౌత్స్-ము" న్యూస్, బెంకావోలులో జరుపుకొన్నారు. ఆ ఉత్సవంలో గౌ. యకా వి. గాడ్కర్ గారు ఉపన్యసిస్తూన్నప్పుటి దృశ్యం

ఆంధ్ర మహాత్మని ఆత్మకథ

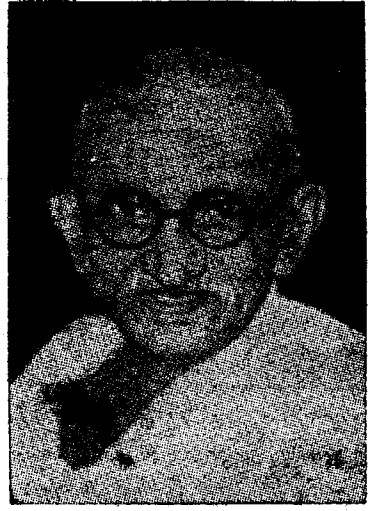
ప్రథమ ద్వితియ సంపుటములు

[చతుర్థ ముద్రణము]

శతావధాని వేలూరి శివరామ శాస్త్రిగారి అనువాదము
ద్వితియ సంపుటము తయారై ఉన్నది త్వరపడుడు
ఖద్దరు బైండు

ప్రతినంపుటము పోస్టేజితో సహా వెల రూ. 5-9-0

ఒకేసారి 2 సంపుటములు పోస్టేజితో రూ 10-12-0

శ్రీమద్భగవద్గీత

వ్యాఖ్యాత : శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు

ఐదవ ముద్రణము

సంస్కృతమూలము, తెలుగున టీకా తాత్పర్య విశేషార్థ
వివరణములు గల 40 పేజీల గ్రంథము. శ్రీతాధ్యయన
పద్ధతికు మిక్కిలి ఉపయుక్తమైనది.

ఖద్దరు బైండు

వెల రూ 4-0-0 లు.

తపాలాఖర్చు రూ. 0-9-0.

పోస్టుబాక్సు 212,

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

మదరాసు 1.

సర్వకౌత్తుభక్తము !

ఇప్పుడే వెలువడినది !

తెలుగు మెఱుగులు

గ్రంథకర్త : వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు

తెలుగుదనము, తెలుగు సంప్రదాయాలు, తెలుగుభాష అవతరించిన విధము, తెలుగు తేటదనము, తెలుగు కవితా పారమ్యము, ప్రాచీన గ్రంథాల పలుకుబడికి మనపై చెల్లుబడి, విలక్షణమైన మన అరసున్న చరిత్ర, విత వింత నిఘంటువులు, మన గ్రంథాలలోని మెఱుగులు, అవీ ఇవీ, ఇంకా తెలుగులో ఉన్న ఎన్నో మెఱుగులను చూపెట్టుచున్న వ్యాసముల సంపుటి, శాస్త్రిగారి పాతిక ముప్పయి సంవత్సరాల సాహిత్య కృషి ఇందులో మూర్తీభవించియున్నది. ఆంధ్రాభిమానముగల వారందరూ అవశ్యము చదువవలసిన గ్రంథము. ప్రతులకు త్వరపడవలెను.

వెల ౨ రూ. తపాలాఖర్చులు వేరు.

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

తపాలాపెట్టె 212,

మదరాసు 1.

ఆంధ్రవిజ్ఞాన సర్వస్వము

ప్రథమ ద్వితియ సంపుటములు

ప్రథమ సంపుటమునందు డిమ్మి క-వ ఆకృతిలో ౬౦౦ పుటలు గలవు. ఇందు 'అ' నుండి 'అభ్యర్థన' వరకును గల విషయము గలదు. తివ్ర పటములు ౧౨౫, వివిధ విషయములు ౪౦౦ కలవు. రెండవ సంపుటమునందు డిమ్మి క-వ ఆకృతిలో ౬౦౦ పుటలు గలవు. 'అక్ష' మొదలుకొని 'అశ్వినీ' వరకు గల విషయము గలదు. తివ్ర పటములు ౧౦. వానిలో ౨ అమరావతీ స్తూభస్థ సమస్య, ౨ అనాపాతమునకు చెందినవియు, ౬ దేశచిత్రపటములును గలవు ఇవిగాక మరి ౫ సామాజిక విషయములు కలవు. ప్రాచీనాంధ్రుల కళాసంపదన వ్యక్తముచేయు అమరావతీస్థూపమును గురించిన గొప్ప వ్యాసమునందు అమరావతీ శిల్పమునకు సంబంధించిన హాథీలోక బొమ్మలను రమారమి ౧౦౦ ను, వేషభూషణుల వెల్లడించు బొమ్మలు ౫౦ పటములు గలవు. మరియు ఆభరణమును వ్యాసమున భరతేశ్వరమునందలి వేలు వేలు హాథీములను సూచించు బొమ్మలు ౫౨ ను 'అనాపాతము' నందు పట్టుకొడుల చిత్రములును గలవు. ఇట్లు ఆయా వ్యాసములకు చెందిన చిత్రములు మొత్తముగా ౨౫౦ కి పైగా నున్నవి. వివిధ విషయముల సంఖ్య ౪౦౦ వరకు నుండును. సంపుటము చక్కని స్వచ్ఛత చర్యముతోడను బంగారు రేఖలతోడను సంపుటి కృతము. ప్రతి సంపుటమున ౬౦౦ పుట లుండును.

ప్రతినంపుటము వెల రూ. ౧౦.

పోస్టు ఖర్చులు : రూ. ౧-౪-౦.

రైలు ద్వారా దగ్గర చోట్ల ఖర్చులు ల. ౧౨.

మేనేజరు,

ఆంధ్రవిజ్ఞాన సర్వస్వకార్యాలయము,

నెం. 7, తంబుచెట్టివీధి, మదరాసు.